



CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА

МОНИТОРИНГ РАДА
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РС
ЗА ПЕРИОД 01.01.2012. до 31.12.2012. ГОДИНЕ

САДРЖАЈ:

1. УВОД	2
2. САЖЕТАК	3
3. СЈЕДНИЦЕ НСРС У ПЕРИОДУ 01.01. ДО 30.09.2012. ГОДИНЕ	7
1. 4. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМСКИХ ОБАВЕЗА, С АКЦЕНТОМ НА ЗАКОНЕ У ПРВИХ 9 МЈЕСЕЦИ 2012. ГОДИНЕ	12
5. ИЗДВОЈЕНЕ МЈЕРЕ ОД ПОСЕБНОГ ЗНАЧАЈА ЗА ГРАЂАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У ПЕРИОДУ ДО 30.09.2012. ГОДИНЕ	25
6. САРАДЊА ВЛАДЕ И НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	29
7. ПОШТИВАЊЕ ПОСЛОВНИКА О РАДУ И ЗАКОНА	31
8. ТРАНСПАРЕНТНОСТ РАДА НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	32
9. АКТИВНОСТИ ПОСЛАНИКА	33
10. ПРИМАЊА ПОСЛАНИКА	50
11. КЉУЧНИ ДОКУМЕНТИ	52
3.1 Програм рада НС РС	52
3.2.Буџет РС	54
12. ЗАКЉУЧЦИ	70
<i>Додатак 1. Списак свих закона из Програма рада НС РС у 2012. години и њихов тренутни статус.....</i>	
	<i>71</i>
<i>Додатак 2. Списак свих непланираних закона усвојених у првих 9 мјесеци 2012. године</i>	
	<i>83</i>
<i>Додатак 3. Дискусија поводом одлука о новом задуживању.....</i>	
	<i>87</i>

1. УВОД

Извјештај о мониторингу рада Народне скупштине Републике Српске, првенствено се базира на раду који је остварен на сједницама у периоду 2012. године. Презентовани табеларни подаци, графикони и укупна статистика су резултат анализе доступних стенограма, а консултовани су и подаци из Записника и Службених гласника објављених у третираном периоду.

Највише пажње у аналитичком дијелу Извјештаја је посвећено реализацији Програма рада НСРС, односу НС према Програму, затим анализи појединачног учинка посланика, посланичких клубова, кроз дискусије, реплике, посланичка питања и све оно видљиво на сједницама.

У извјештају смо навели неколико мишљења економских стручњака који су говорили о финансијској и економској стабилности РС, као и ставове интересних група који су јавно исказани при усвајању Буџета РС за 2013. годину.

Извјештај који објављујемо треба грађанима предочити како се институције односе према сопственим обавезама, како би грађани знали са којим циљевима је институција кренула у календарску годину и како спроводи своје планиране активности. Институције које су предмет мониторинга, требале би препознати добре сугестије и свој рад учинити ефикаснијим у наредном периоду.

2. САЖЕТАК

Укупно у 2012. години, посланици су на сједницама провели 37 радних дана или 20 радних дана мање него у 2011. години. Професионални посланици су у 2012. зарадили око 33.600 КМ, односно 41 просјечну плату у РС. Посланик који прима само паушал је такође остварио значајно већа примања од просјечне плате у РС, па је само са паушалом остварио зараду у висини 22 900 КМ или готово два и по пута више од просјечног радника.

Народна скупштина Републике Српске је испред себе имала јасан план у 2012. години којим је било планирано усвајање 81 закона и 76 тематских цјелина.

Посланици су на сједницама усвојили 43 планирана закона, прихватили 11 планираних закона у нацрту, а поред планираних усвојили су и 23 непланираних закона и прихватили су 3 непланирана нацрта закона. Реализовано је 53,5% планираних закона, док је 33% од плана остало потпуно нереализовано.

Када посматрамо извршење планираног по кварталима од 81 планираног закона у прецизном временском оквиру тек 24 закона су и реализована у складу са планираном динамиком или 29%.

Укупни утисак је да НСРС није радила довољно на реализацији планираних законодавних активности, али је ипак забиљежен помак у односу на претходне анализе (након првог квартала, реализација је први пут била лошија него у Федералном парламенту, који је годинама примјер крајње неефикасности).

Рачунајући и тематске цјелине, НСРС је годину завршила са 58,5% реализованих планираних активности.

Мјере од животног значаја које Скупштина није разматрала

У законодавном дијелу, након 12 мјесеци рада Скупштине, неколицина закона је остала нереализована, међу којима су и закони који могу значајније утицати на животе грађана.

Закон о звањима је требао дефинисати оквир звања и смањити процедуралне проблеме при запошљавању одређеног броја грађана који су фактички дискриминисани, јер њихова звања нису адекватно третирана при конкурсним процедурама. Издајамо и Закон о измјенама и допунама Закона о здравственој заштити, Закон о здравственом осигурању, затим Закон о фискалној одговорности. Апострофирамо и Закон о правима цивилних лица са инвалидитетом, који су у значајно лошијем положају од сапатника који су корисници закона из области борачко-инвалидске заштите.

Незапосленост је дефинитивно највећи проблем у нашем друштву, али посланици нису тражили да се пред њима Министарство рада очитује о ефектима у 2011. години и о утврђеном Акционом плану запошљавања у 2012. години.

Фонд здравственог осигурања је у великој кризи, а као продукт кризе је дошла и оставка директора ове институције Горана Кљајчина. Фонд ПИО је у јако лошем положају, а однос пензионера и радника је готово изједначен и не обећава лијепу и извјесну будућност ни корисницима пензија ни будућим пензионерима.

Сарадња Народне скупштине Републике Српске и Владе Републике Српске

НСРС је, у 2012. години, планирала усвајање 81 закона. Од тих 81, Влада је утврдила и у скупштинску процедуру послала њих 54. 3 закона предлагач је повукао из процедуре прије изјашњавања Скупштине. А финални резултат је да је од предвиђених 81 закона, усвојено 43 закона (53% од годишњег плана), а још 11 прихваћено у форми нацрта. Великих 33% закона које је НС РС била предвидила за усвајање у 2012. године, није у било којем облику било пред посланицима у 2012. години.

Осим закона из Програма рада, Влада РС, утврдила је и 37 непланираних закона, 26 у форми приједлога, а 11 у форми нацрта. НС је до краја 2012. године усвојила 23 приједлога закона, а 3 закона су прихваћени у нацрту.

Присуство министара Владе РС је у Скупштини у складу са Пословником о раду, а можемо констатовати да се предсједник Владе РС веома ријетко појављивао на сједницама НС, тачније на свакој трећој сједници када одговара на посланичка питања и евентуално када су неке тачке дневног реда које он по функцији испред Владе РС презентује. Опозиција је често замјерала да предсједник Владе РС није ту када се прича о битним питањима и да на тај начин, заправо, избјегава суочавање са њиховим аргументима.

Посланици су у 2012. години поставили укупно 385 питања, а једино министарство којем није упућено ниједно питање је Министарство науке и технологије.

Највише питања упућено је предсједнику Владе РС - 71. Министарство рада је запримило 38 питања, Министарство саобраћаја и веза је запримило 34 питања, у Министарству индустрије су добили 32 питања, Министарство финансија 29 пута је упитано, Министарство просвјете је запримило 26 питања, МУП РС 21 питање, Министарство пољопривреде 25 питања, Министарство здравља 15 питања, Министарство управе 10 питања, Министарство правде 10 питања, Министарство грађевине је такође имало 10 питања, 9 питања је упућено Министарству трговине, 4 питања су упућено према Министарству за избјеглице и расељена лица, Министарство за економске односе је запримило 3 питања, а 2 питања су упућена

према Министарству за породицу, омладину и спорт.

Активизам посланика и материјална примања посланика

Посланици опозиције често истичу како нису довољно видљиви у јавности због недостатка телевизијских преноса. Резултати са локалних избора их дјелимично демантују, иако постоји могућност да би ти резултати били и бољи да су омогућени преноси сједница из НСПС. Рад опозиције је базиран на критици постојећег стања у друштву, обухватајући широк спектар тема у којима су веома оштро, понекад не бирајући ријечи, говорили о стању у фондовима као што је Фонд здравства, Фонд ПИО, затим укупном стању у здравству, стању у области положаја Шума РС, Жељезница, незапослености презадужености Републике уопште. Опозиција је искористила рејтинг Владе РС у јавности, а коју је предводио Александар Џомбић и трудила се да у сваком тренутку укаже на слабости у систему, свеопштој корумпираности, утицају политике на рад правосуђа и слично.

У 2012. години није било потпуно неактивних посланика, за разлику од стања након деветомјесечног извјештаја о раду НСПС, када смо навели посланике који су имали потпуно празне рубрике, а у вези дискусија, реплика и посланичких питања. Тада смо навели да је највећи проблем у Клубу посланика СНСД-а који је сачињен од 37 посланика уз учешће у раду Клуба самосталне посланице Славице Јовановић. Након приличног пада резултата на локалним изборима 2012. године, посланици СНСД-а су подигли ниво активности и своје видљивости на сједницама у НСПС.

Посланици позиције су требали више и чешће постављати питања која се тичу одговорности у трошењу јавних средстава у вези са капиталним инвестицијама, добијању послова на тендерима, ревизорским извјештајима са резервом. Посланици позиције су требали прије опозиције показати снагу и указати на погубност запошљавања по страначкој линији, на стално дизање цијене реконструкције Клиничког центра у Бањалуци, на нерационално трошење средстава при реконструкцији превоја Чемерно, које није стављено у функцију, а средства су авансно уплаћена фирми господина Слободана Станковића. Низ је примјера гдје је изостало одговорно дјеловање позиције, а наравно, никада посланици позиције нису апострофирали рад било којег од министра и указали да није добро радио. На овом простору је позиција направила пропусте, а опозиција је профитирала зато што је у сваком тренутку користила јавни простор да наведе пропусте којих се нагомилало у претходним годинама.

Не треба заборавити да је власт потрошила комплетан "резервни буџет" тачније средства од приватизације Телекома, а да се у задуживање сваки дан све више улази, те да се наплата потраживања повећава сваке године, тако да ће РС у 2013. и 2014. години, вратити према

ММФ-у око 900 милиона КМ, које реално не постоје за сада у створеном вишку вриједности.

Програм рада НСРС и Буџет РС

Програм рада је усвојен са кашњењем, тачније тек 23.02.2012. године. Карактеристика је да је неамбициозан и као такав опет је остао нереализован у значајнијој мјери од 41,5%. Ово је хронична деформација и НСРС још никада није усвојила Програм рада са којим би отпочела годину са јасним циљевима.

Буџет је одржив уз средства ММФ-а и није развојни.

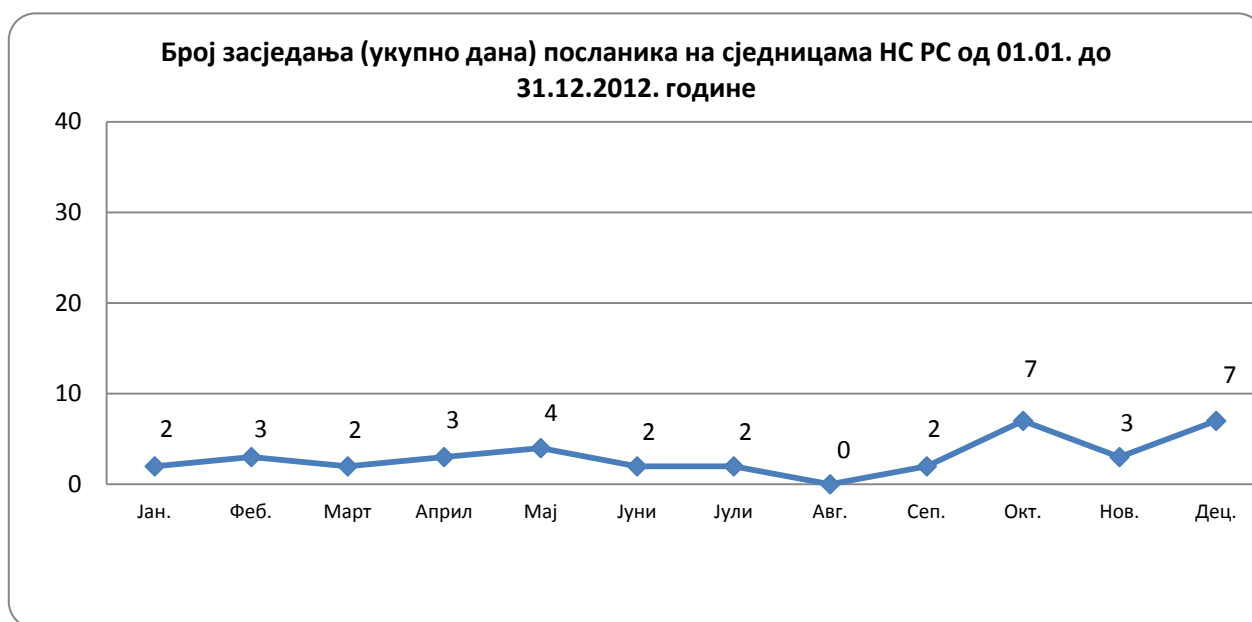
Транспарентност

Замјерка као и свих претходних година је у недостатку ТВ преноса и заиста није довољно јасна слика у јавности о раду НСРС. Грађани не знају о чему се све говори у Скупштини. Остали сегменти транспарентности су у порасту, записници су на сајту институције, посланичка питања, најаве и слично.

3. СЈЕДНИЦЕ НСРС У ПЕРИОДУ 01.01. ДО 31.12.2012. ГОДИНЕ

Посланици су рад у 2012. години, започели наставком 14 редовне сједнице, која је почела у новембру 2011. године, а онда због низа посебних сједница је прекинута, са 7 незавршених тачака дневног реда. У два дана скупштинског засједања окончана је 14 сједница. Након тога посланици су одржали и двије редовне сједнице од којих је 15 редовна трајала 3 дана, док је 16. редовна сједница трајала 2 радна дана, а 2 радна дана је трајала и 17. редовна сједница. Осамнаеста редовна сједница је трајала 4 дана, 19. и 20. редовне сједнице су окончане са по 2 дана трајања, као и 20. редовна сједница. Сједница са највише наставака је 21. редовна сједница на којој је размотрено 35 тачака дневног реда у 8 дана засједања. Након тога је одржана 22. редовна сједница у трајању од 2 радна дана, редовне сједнице у 2012. години су окончане 23. редовном сједницом чији рад је окончан након 3 дана засједања. Посланици су на редовним сједницама провели укупно 32 радна дана у 2012. години.

Поред редовних, Скупштина је одржавала и посебне сједнице. На иницијативу Клуба посланика ПДП-а и уз подршку 1/3 посланика НС РС је заказала и 8 посебну сједницу, која је требала бити одржана 23.02.2012. године. Посланици су заузели своја мјеста у скупштинској сали, али на гласању о дневном реду, посланици позиције нису дали зелено свјетло за ову активност и на тај начин је сједница завршена и прије него што је почела. Још једна посебна сједница је заказана, али и одржана у априлу 2012. године, а на њој је усвојен Закон који на нови начин регулише права ратних војних инвалида, породица погинулих и бораца Одбрамебно-отаџбинског рата. Закон је након бурне полемике усвојен, а остала су супростављена мишљења позиције и опозиције. На 10. посебној сједници, у септембру 2012. године, посланици су након 2 дана разматрања утврдили ребаланс буџета РС за 2012. годину. Сједница на којој је усвојена Економска политика РС за 2013. годину, као и Буџет РС, уз сет закона којима се регулисало смањење плата у неколико области за буџетске кориснике је окончана након 4 дана засједања. Укупно у 2012. години, посланици су на сједницама провели 37 радних дана или 20 радних дана мање него у 2011. години.



Графикон 1. Приказ радних дана посланика на скупштинским засједањима

Посланици су на сједницама провели 37 радних дана. Иако рад на сједницама није једина активност посланика, њихова примања су, поготово с обзиром на остварене резултате, неоправдано висока. Професионални посланици су у 2012. зарадили око 33.600 КМ, односно 41 просјечну плату у РС. Посланик који прима само паушал је такође остварио значајно већа примања од просјечне плате у РС, па је само са паушалом остварио зараду у висини 22 900 КМ или готово два и по пута више од просјечног радника.

И поред наведенога, посланици нису реализовали планиране активности, нису никада тражили од Владе РС да им доставља више материјала и нису иницирали расправу о раду Владе РС, па макар у контексту реализације Програма рада, а да не говоримо о много озбиљнијим темама. С друге стране, посланици су у потпуности испоштовали Пословник о раду НСРС и од 20. јула до 31. августа су били на колективном годишњем одмору.

Посланици су на сједницама усвојили 43 планирана закона, прихватили 11 планираних закона у нацрту, а поред планираних усвојили су и 23 непланираних закона и прихватили су 3 непланирана нацрта закона.

Министарство управе и локалне самоуправе је повукло 2 закона са 17. редовне сједнице, док је Министарство индустрије, енергетике и рударства са дневног реда повукло Закон о концесијама.

Укупно је на сједницама реализовано 223 тачке дневног реда. Посланици су на засједањима провели укупно 37 радних дана.

Редни број	Датум засиједања	Број сједнице	Тип сједнице	Разматрано мјера
1	24-01-2012	14	Наставак	4
2	25-01-2012	14	Наставак	3
3	21-02-2012	15	Редовна	9
4	22-02-2012	15	Наставак	8
5	23-02-2012	15	Наставак	0 ¹
6	23-02-2012	8	Посебна	0 ²
7	13-03-2012	16	Редовна	11
8	14-03-2012	16	Наставак	9
9	03-04-2012	17	Редовна	4
10	04-04-2012	17	Наставак	10
11	18-04-2012	9	Посебна	1
12	15-05-2012	18	Редовна	9
13	16-05-2012	18	Наставак	9
14	17-05-2012	18	Наставак	2
15	22-05-2012	18	Наставак	5
16	05-06-2012	19	Редовна	7
17	06-06-2012	19	Наставак	10
18	10-07-2012	20	Редовна	14
19	17-07-2012	20	Наставак	17
20	04-09-2012	10	Посебна	1
21	05-09-2012	10	Наставак посебне	3
22	16-10-2012	21	Редовна	6
23	17-10-2012	21	Наставак	9

¹ Овдје се радило о дану за гласање, тачније посланици су након претресених тачака дневног реда ушли у дан за гласање.

² Овдје се ради о томе да је сједница окончана неусвајањем дневног реда..

24	18-10-2012	21	Наставак	2
25	22-10-2012	21	Наставак	5
26	23-10-2012	21	Наставак	5
27	24-10-2012	21	Наставак	1
28	31-10-2012	21	Наставак	4
29	01-11-2012	21	Наставак	3
30	06-11-2012	22	Редовна	10
31	07-11-2012	22	Наставак	7
32	02-12-2012	11	Посебна	0 ³
33	03-12-2012	11	Наставак посебне	1
34	04-12-2012	11	Наставак посебне	1
35	05-12-2012	11	Наставак посебне	7
36	11-12-2012	23	Редовна	13
37	12-12-2012	23	Наставак	10
38	13-12-2012	23	Наставак	3

Табела 1. Темпо одржавања сједница и разматранх тачака дневног реда

Већ смо поменули да је наставак 14. редовне сједнице предуго био на чекању, а специфично, највећу љутњу и негодовање посланика опозиције је изазвало разматрање Извјештаја о стању у прехранбеној индустрији РС у 2010. години, што је са стајалишта јавности и опозиционих посланика било потпуно бесмислено, јер се већ ушло у 2012. годину.

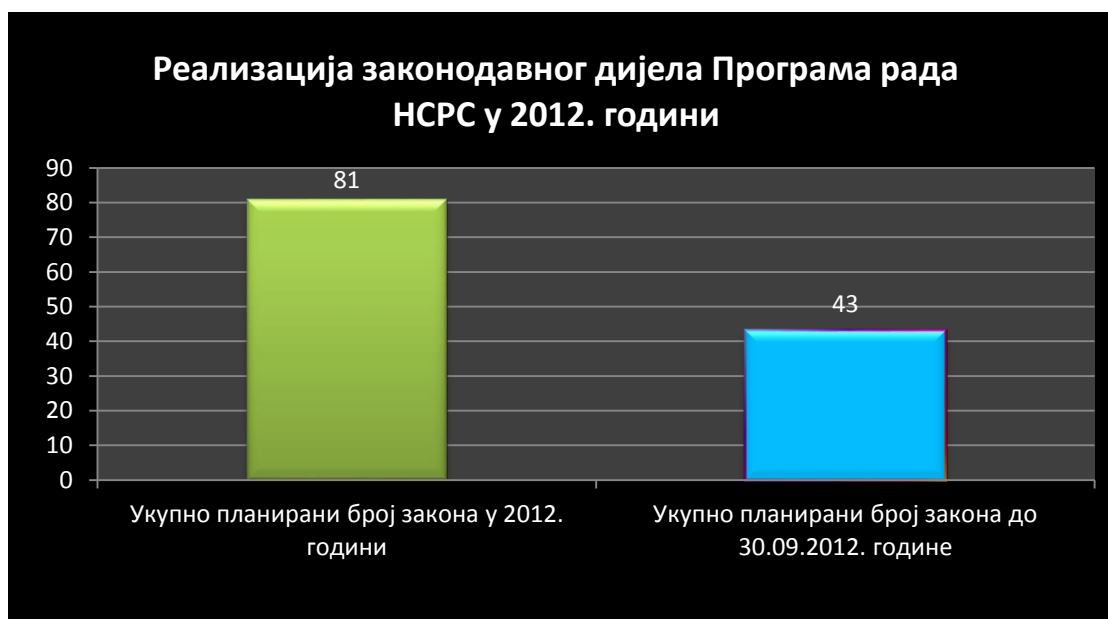
Претходно наведени случај није усамљен па се може говорити о једној великој неозбиљности и посланика и предлагача одређених информација, извјештаја и сличних мјера у Скупштини. Имамо јавна предузећа и институције републичког карактера, која у јулу мјесецу подносе извјештаје и информације о раду у претходној години, а поред тога у другој половини године, упознају посланике са плановима у текућој години. Што је недопустива пракса.

³ Скупштина је почела рад на разматрању Економске политике за 2013. годину, али дискусије нису завршене првог дана засједања

4. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМСКИХ ОБАВЕЗА, С АКЦЕНТОМ НА ЗАКОНЕ У 2012. ГОДИНИ

Народна скупштина Републике Српске је испред себе имала прецизно дефинисан план рада у 2012. години. План је претпостављао усвајање 81 закона у 2012. години. Посланици су у након 12 мјесеци протекле године, усвојили 43 планирана закона, 3 закона су повучена од стране предлагача, а од закона који су требали бити финално окончани закључно са 31.12.2012. године, 11 их је прихваћено у форми нацрта. Годишњи законодавни план је реализован на нивоу од 53% потпуно реализованих закона. Дјелимично је реализовано 13,5% од укупног законодавног оквира.

Деветомјесечни законодавни план НСРС, дакле, у потпуности је реализован у обиму од 46%. Дјелимично је реализовано 16% закона из овог плана. Значајних 33% закона чија је реализација била предвиђена у 2012. години, посланици нису разматрали у било којем облику на сједницама НСРС.



Графикон 2. Посланици су усвојили тек 53% од планираих закона у 2012. години

Посланици су у прва три квартала направили "дуг" од 31 закона.

Сада ћемо табеларно представити како се реализовао план у сваком од квартала.

Р.Б.	Назив закона/ Предлагач	Усвојен у нацрту	Усвојен у приједлогу
1.	Закон о измјенама и допунама Закона о минералним ђубривима/Министарство пољоприведе,водопривреде и шумарства	/	Да- 23.02.2012. на 15. сједници
2.	Закон о измјенама и допунама Закона о извршном поступу/ Министарство правде	/	05.06.2012. године,

			на 19. редовној сједници НСРС
3.	Закон о измјенама и допунама Закона о кривичном поступку/ Министарство правде	/	15.05.2012. године, на 18. редовној сједници НСРС
4.	Закон о социјалној заштити/ Министарство здравља и социјалне заштите	/	03.04.2012. године (П) на 17. редовној сједници НСРС
5.	Закон о измјенама и допунама Закона о тржишту хартија од вриједности/Министарство финансија	/	Да- 14.03.2012. на 16. сједници
6.	Закон о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида/ Министарство рада и борачко- инвалидске заштите		03.04.2012. године (П) на 17. редовној сједници НСРС
7.	Закон о измјенама и допунама Закона о републичкој управи/ Министарство управе и локалне самоуправе	/	Да- 23.02.2012. на 15. сједници
8.	Закон о измјенама и допунама Закона о локалној самоуправи/Министарство управе и локалне самоуправе	/	Закон је повучен од стране предлагача на 17. редовној сједници НСРС прије усвајања дневног реда.
9.	Закон о измјенама и допунама Закона о статусу функционера јединица локалне самоуправе/Министарство управе и локалне самоуправе	/	Закон је повучен од стране предлагача на 17. редовној сједници НСРС прије усвајања дневног реда.
10.	Закон о концесијама/ Министарство индустрије, енергетике и рударства	13.12.2012. година (Н) на 23. редовној сједници НСРС	
11.	Закон о цјевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводника и дистрибуцији гасовитих угљоводника/ Министарство индустрије, енергетике и рударства	/	15.05.2012. године (П), на 18. редовној сједници НСРС
12.	Закон о измјенама и допунама Закона о жељезницама РС/ Министарство саобраћаја и веза	/	21.02.2012. године (П), на 15. редовној сједници НСРС
13.	Закон о обавезама и правима изабраних лица/Административна комисија НС РС	Не	Не
14.	Закон о фискалној одговорности/ Министарство финансија	Не	Не
15.	Закон о финансирању послова премјера и оснивања катастра непокретности/Републичка управа за геодетске и имовинске - правне послове	Не	Не
16.	Закон о накнадама за коришћење података и пружања услуга Републичке управе за геодетске и имовинско- правне послове/Републичка управа за геодетске и имовинске - правне послове	Не	Не

Пратећи кварталну реализацију приједлога закона, констатујемо да је у првом кварталу НСПС планирала 16 закона, а утврдила их је 9 у приједлогу, 1 је прихваћен у нацрту, док су 2 повучена. Четири планирана закона нису ни дошли пред посланике НСПС.

Ефикасност у првом кварталу је на нивоу од 56%. Права ефикасност након првог квартала је била значајно лошија, тек 4 од 16 закона су заиста и усвојени у складу са планом, у првом кварталу. Тек 25% планиране реализације у кварталу је остварено.

Р.Б.	Назив закона/ Предлагач/Други квартал	Усвојен у нацрту	Усвојен у приједлогу
1.	Закон о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији/ Министарство индустрије, енергетике и рударства	17.10.2012. године на 21. редовној сједници НСПС	/
2.	Закон о измјенама и допунама Закона о порезу на добит/ Министарство финансија	/	05.06.2012. године (П), на 19. редовној сједници НСПС
3.	Закон о рударству/ Министарство индустрије, енергетике и рударства	/	05.06.2012. године (П), на 19. редовној сједници НСПС
4.	Закон о недопуштеном оглашавању/ Министарство трговине и туризма	/	15.05.2012. године (П), на 18. редовној сједници НСПС
5.	Закон о измјенама и допунама Закона о расељеним лицима, повратницима и избјеглицама у РС/ Министарство за избјеглице и расељена лица	/	15.05.2012. године (П), на 18. редовној сједници НСПС
6.	Закон о измјенама и допунама Закона о здравственој заштити/ Министарство здравља и социјалне заштите	Не	Не
7.	Закон о ветеринарским лјековима и ветеринарско медицинским производима/ Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	/	10.07.2012. године (П), на 20. редовној сједници НСПС
8.	Закон о играма на срећу/ Министарство финансија	/	06.11.2012. године (П) на 22. редовној сједници НСПС
9.	Закон о ученичком стандарду/ Министарство просвјете и културе		10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСПС
10.	Закон о звањима/ Министарство просвјете и културе	Не	Не
11.	Закон о измјенама и допунама Закона о парничном поступку/ Министарство правде	Не	Не
12.	Закон о заштити од пожара/ МУП РС и РУЦЗ	/	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници

			НСРС
13.	Закон о измјенама и допунама Закона о нафти и дериватима нафте/ Министарство индустрије, енергетике и рударства		16.10.2012. године(П) на 21. редовној сједници НСРС
14.	Закон о измјенама и допунама Закона о инспекцијама РС/Републичка управа за инспекцијске послове		06.11.2012. године(П) на 22. редовној сједници НСРС
15.	Закон о храни/ Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	/	/
16.	Закон о измјенама и допунама Закона о ловству/ Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	/	/
17.	Закон о енергетској ефикасности/ Министарство индустрије, енергетике и рударства	/	/
18.	Закон о заштити животне средине/ Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију	/	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС
19.	Закон о измјенама и допунама Закона о преносу права својине на капиталу РС у локланим радио-телевизијским станицама најединице локалне самоуправе/ Министарство саобраћаја и веза	/	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС
20.	Закон о измјенама и допунама Закона о угоститељству/ Министарство трговине и туризма	/	05.06.2012. године (П) на 19. редовној сједници НСРС
21.	Закон о измјенама и допунама Закона о музејској дјелатности/ Министарство просвјете и културе	/	05.06.2012. године (П) на 19. редовној сједници НСРС
22.	Закон о измјенама и допунама Закона о регистрацији пословних субјеката у РС/Министарство финансија		16.10.2012. године(П) на 21. редовној сједници НСРС
23.	Закон о буџетском систему/ Министарство финансија	/	13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСРС
24.	Закон о унутрашњем платном промету/ Министарство финансија	/	18.05.2012. године (П) на 18. редовној сједници НСРС
25.	Закон о измјенама и допунама Закона о трезору/Министарство финансија	13.12.2012. године (Н) на 23. редовној сједници НСРС	/
26.	Закон о измјенама и допунама Закона о финансијском пословању/Министарство финансија	/	/
27.	Закон о измјенама и допунама Закона о инвестиционим фондовима/Министарство финансија	/	/
28.	Закон о финансијском управљању и контроли у јавном сектору РС/Министарство финансија	/	/

29.	Закон о реструктурирању комуналних предузећа/Министарство финансија	/	/
30.	Закон о измјенама и допунама Закона о експропријацији/ Републичка управа за геодетске и имовинско - правне послове	04.04.2012. године (Н) на 17. редовној сједници НСРС	/
31.	Закон о измјенама и допунама Закона о посредовању у запошљавању и правима за вријеме незапослености/ Министарство рада и борачко- инвалидске заштите	/	16.10.2012. године (П) на 21. редовној сједници НСРС
32.	Закон о измјенама Закона о извршном поступку/Клуб посланика СДС-а/Министарство правде	/	05.06.2012. године (П) на 19. редовној сједници НСРС
33.	Закон о измјенама и допунама Закона о Радио- телевизији РС/ Влада РС	Не	Не
34.	Закон о измјенама и допунама Закона о Омбудсману за дјецу/ Предсједник РС	/	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС

У другом кварталу појављује се и значајно амбициознији план НСРС у односу на претходни, али је изостала потпуна реализација, тачније усвојено је 20 закона или 59% од планираног у том кварталу, али је свега 8 закона или 23,5% усвојено у планираном року. Три закона су по истеку године, остали у форми нацрта закона.

Трећи квартал је био значајно мањег обима, што је и оправдано када се узме у обзир да је

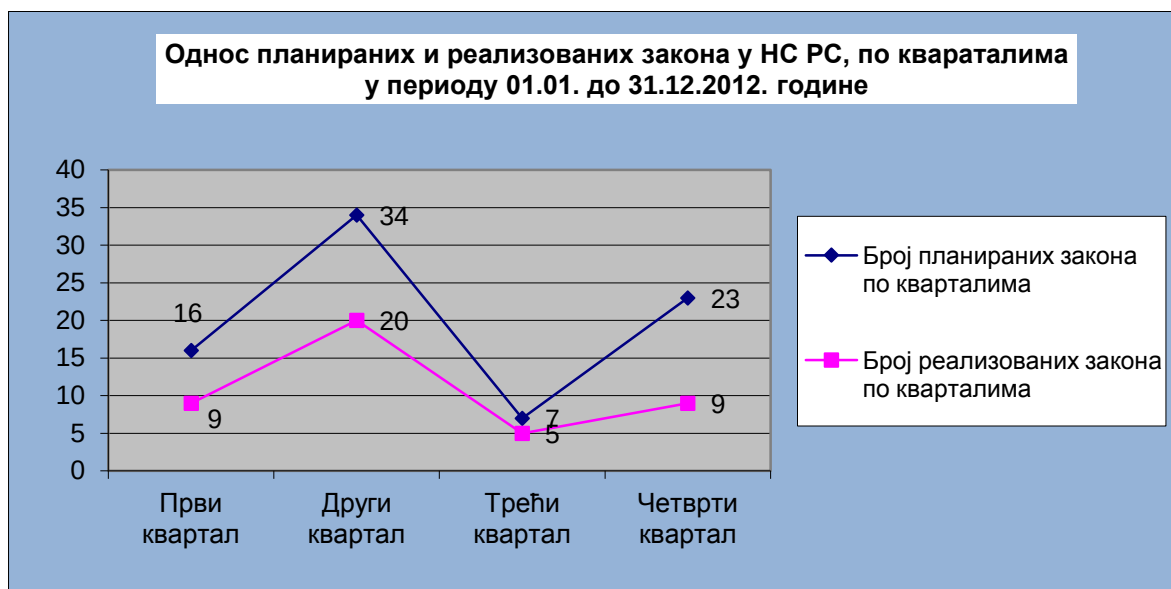
Р.Б.	Назив закона/ Предлагач/Трећи квартал	Усвојен у нацрту	Усвојен у приједлогу
1.	Закон о органској производњи хране/Министарство пољопривреде,водопривреде и шумарства	16.10.2012. године (Н) на 21. редовној сједници НСРС	/
2.	Закон о дувану/ Министарство пољопривреде,водопривреде и шумарства	/	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС
3.	Закон о рибарству/ Министарство пољопривреде,водопривреде и шумарства		10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС
4.	Закон о правима цивилних лица са инвалидитетом/ Министарство здравља и социјалне заштите	/	/
5.	Закон о заштити од насиља у породици/ Министарство породице, омладине и спорта		16.10.2012. године (П) на 21. редовној сједници НСРС
6.	Закон о измјени Закона о условима и поступку верификације општих обавеза које чине унутрашњи дуг РС/ Министарство финансија	/	06.11.2012. године (П) на 22. редовној сједници НСРС
7.	Закон о измјени Закона о задуживању, дугу и гаранцијама РС	/	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС

Пословником је регулисано да се у периоду трећег квартала, од 20.07. до 31.08., због колективног одмора, не заказују сједнице. Од 7 планираних закона, посланици су усвојили 5 приједлога закона и прихватили 1 нацрт закона који је као такав и остао на крају 2012. године. Један закон није разматран у било којем облику. У складу са планираним кварталним оквиром реализована су 3 од 7 планираних закона или 42%.

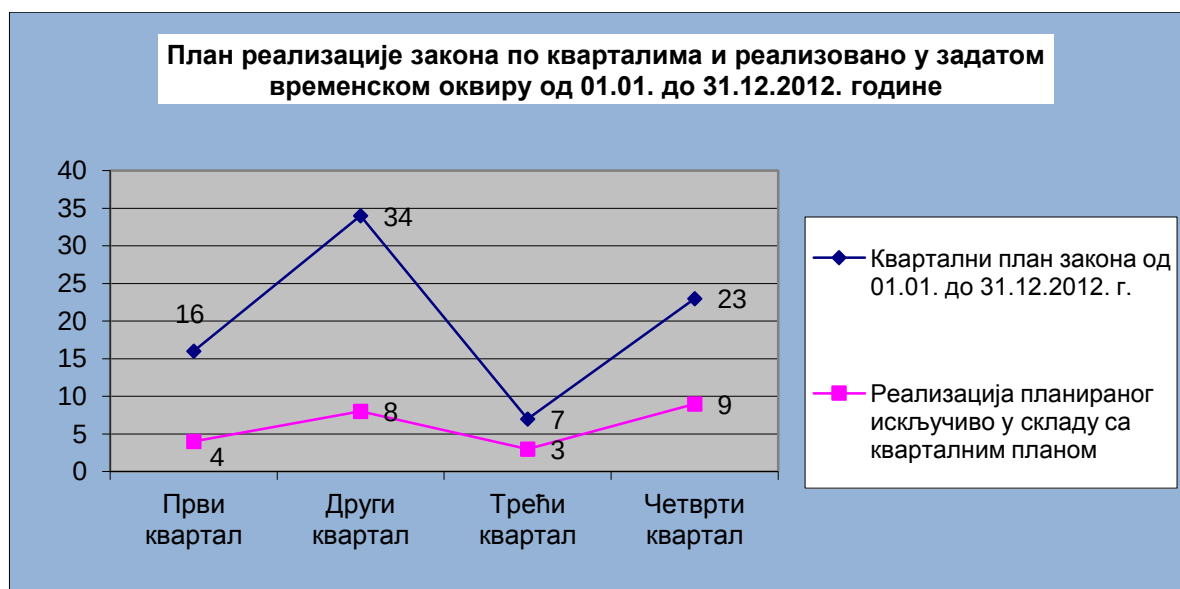
Р.Б.	Назив закона/ Предлагач/Други квартал	Усвојен у нацрту	Усвојен у приједлогу
1.	Закон о сточарству /Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства	/	/
2.	Закон о начину поступања са нуспроизводима анималног поријекла који нису намијењени исхрани људи /Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства	/	/
3.	Закон о измјенама и допунама Закона о гасу/ Министарство индустрије, енергетике и рударства	/	13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСРС
4.	Закон о гробљима и погребној дјелатности/ Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију		13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСРС
5.	Закон о измјенама и допунама Закона о финансирању жељезничке инфраструктуре и суфинансирање жељезничког саобраћаја од интереса за РС/ Министарство саобраћаја и веза	/	/
6.	Закон о измјенама и допунама Закона о превозу у друмском саобраћају/ Министарство саобраћаја и веза	06.11.2012. године (Н) на 22. редовној сједници НСРС	/
7.	Закон о здравственом осигурању/ Министарство здравља и социјалне заштите	/	/
8.	Закон о заштити и спашавању у ванредним ситуацијама/ МУП РС	/	13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСРС
9.	Закон о развоју малих и средњих предузећа и предузетништва РС/ Министарство индустрије, енергетике и рударства	/	/
10.	Закон о измјенама и допунама Закона о уређењу простора и грађењу/ Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију	17.10.2012. године (Н) на 21. редовној сједници НСРС	/

11.	Закон о националном парку Козара/ Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију		13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСРС
12.	Закон о националном парку Сутјеска/ Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију		13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСРС
13.	Закон о култури/Министарство просвјете и културе	/	/
14.	Закон о измјенама и допунама Кривичног закона РС/Министарство правде	/	/
15.	Буџет РС/Министарство финансија	/	05.12.2012. године (П) на 11. посебној сједници НСРС
16.	Закон о извршењу Буџета РС за 2013. годину- хитни поступак/Министарство финансија	/	05.12.2012. године (П) на 11. посебној сједници НСРС
17.	Закон о измјенама и допунама Закона о комуналној полицији/ Министарство управе и локалне самоуправе	13.12.2012. године (Н) на 23. редовној сједници НСРС	/
18.	Закон о измјенама и допунама Закона о заштити назива РС/ Министарство управе и локалне самоуправе	/	06.11.2012. године (П) на 22. редовној сједници НСРС
19.	Закон о измјенама и допунама Закона о управној инспекцији/ Министарство управе и локалне самоуправе	/	06.11.2012. године (П) на 22. редовној сједници НСРС
20.	Закон о измјенама и допунама Закона о безбједности саобраћаја на путевима РС/ Министарство саобраћаја и веза	/	/
21.	Закон о спречавању злостављања на раду/Министарство рада и борачко- инвалидске заштите	06.11.2012. године (Н) на 22. редовној сједници НСРС	/
22.	Закон о измјенама и допунама Закона о спречавању сукоба интереса у органима власти Републике Српске/ Министарство управе и локалне самоуправе	13.12.2012. године (Н) на 23. редовној сједници НСРС	/
23.	Закон о раду/ Министарство рада и борачко- инвалидске заштите	/	/
	Закон о дјечијој заштити/Министарство здравља и социјалне заштите	/	/

У четвртном кварталу, план је садржавао 23 закона, а посланици су усвојили 9 приједлога закона и прихватили су 5 нацрта закона. Девет закона није разматрано у било којем облику. Највећи заостатак је по традицији и направљен у посљедњем кварталу када посланици у суштини усвајају највише закона, али претежно оних, који су према плану требали бити усвојени у претходна три квартала. Посљедњи квартал је реализован са 39% успјешности.



Графикон 3. Квартална реализација закона



Графикон 4. Реализација закона у складу са кварталним плановима

Од 81 планираног закона у прецизном временском оквиру тек 24 закона је и реализовано у складу са планираном динамиком или 29,6%.

Укупни утисак је да НСРС није радила плански на реализацији законодавних активности, али је забиљежен помак у односу на претходне анализе (након првог квартала, реализација је први пут била лошија него у Федералном парламенту, који је годинама примјер крајње неефикасности) у 2012. години.

Констатација која годинама већ прати мониторинг је обиљежила и рад у 2012. години, а то је да је Влада недовољно водила рачуна о извршењу Програма рада НСРС, јер у заказаним роковима није изнијела законе пред посланике.

НСРС је поред законодавних испред себе поставила и обавезу за усвајање тематских цјелина у прошлој години. У 2012. години, посланици су се планом обавезали на расправљање, усвајање или примање к знању 76 тематских цјелина. Од укупно планираних тематских цјелина, реализовано је 49 или 64.4% што је солидан резултат. Ипак, неке битне тематске цјелине као што је Стратегија развоја РС 2012. до 2016. године је изостала, затим посланици нису ни разматрали Извјештај о стању у привреди РС, који је био припремљен, али неупотребљив због значајног кашњења у његовој припреми. Стратешки план јачања здравственог система РС је изостао као веома осјетљива тема, а није разматран ни Програм очувања шумских генетичких ресурса.

Р.Б.	Назив акта/Предлагач	Усвојен
1.	Енергетски биланс за 2012. годину/ Министарство индустрије, енергетике и рударства	Да- 23.02.2012. на 15. сједници
2.	Извјештај о раду МУП РС за 2011. годину/ МУП РС	Да- 14.03.2012. на 16. сједници
3.	Стратегија развоја шумарства/ Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	Да- 23.02.2012. на 15. сједници
4.	Извјештај о спровођењу Стратегије за борбу против наиља у породици у РС (2009.-2013. година) за 2011. годину/ Џендер центар	Да- 14.03.2012. на 16. сједници
5.	Извјештај о спровођењу Акционог плана за унапређење положаја женана селу у РС до 2015. године, за 2011. Годину/ Џендер центар	Да- 14.03.2012. на 16. сједници
6.	Информација о обавезама које за БиХ проистичу из процеса придруживања ЕУ са прегледом реализованих мјера и активности, те оствареним резултатима у приближавању прописа РС прописима ЕУ у 2011. години/ Министарство за економске односе и регионалну сарадњу	Да- 17.05.2012. на 18. сједници
7.	Информација о активностима на провођењу Пресуде Европског суда за људска права у предмету Сејдић и Финци против БиХ/Одбор за уставна питања НС РС	Да- 23.02.2012. на 15. сједници
8.	Одлука о другој емисији обвезница РС јавном понудом	Да- 23.02.2012. на 15. сједници

9.	Стратегија хемијске безбједности/Министарство здравља и социјалне заштите	Да- 16.05.2012. на 18. сједници
10.	Информација о степену реализације члана 182. Закона о раду за 2011. годину / Министарство рада и борачко-инвалидске заштите	Да- 22.05.2012. на 18. сједници
11.	Извјештај о реализацији Програма потпуног стамбеног збрињавања ППБ и РВИ у Републици Српској за 2011. годину са приједлогом Програма стамбеног збрињавања за 2012. годину/ Министарство рада и борачко-инвалидске заштите	Да- 17.07.2012. на 20. сједници
12.	Стратегија развоја енергетике Републике Српске до 2030. године / Министарство индустрије, енергетике и рударства	Да- 14.03.2012. на 16. сједници
13.	Извјештај о раду Правобранилаштва Републике Српске за 2011. годину/Правобранилаштво Републике Српске	Да- 04.04.2012. на 17. сједници
14.	Годишњи извјештај Омбудсмана за дјецу Републике Српске за 2011. годину/Омбудсман за дјецу Републике Српске	Да- 04.04.2012. на 17. сједници
15.	Извјештај о реализацији Програма рјешавања проблема расељених лица, повратника и избјеглица за 2011. годину/Министарство за изјеглице и расељена лица	Да- 04.04.2012. на 17. сједници
16.	Стратегија развоја науке и технологије у Републици Српској/Министарство науке и технологије	Да- 17.07.2012. на 20. сједници
17.	Извјештај Комисије за хартије од вриједности Републике Српске о раду за 2011. годину/Комисија за хартије од вриједности	Да- 17.05.2012. на 18. сједници
18.	Информација о стању у области пензијског и инвалидског осигурања / Министарство рада и борачко-инвалидске заштите	Да- 22.05.2012. на 18. сједници

19.	Информација о реализацији Програма социјалног збрињавања радника који су у процесу приватизације и стечаја и ликвидације остали без посла за 2011. годину/ Министарство рада и борачко-инвалидске заштите	Да- 22.05.2012. на 18. сједници
20.	Информација о степену реализације члана 182. Закона о раду за 2011. годину/Министарство рада и борачко-инвалидске заштите	Да- 22.05.2012. на 18. сједници
21.	Извјештај о раду Комисије за концесије Републике Српске за 2011. годину/ Комисија за концесије Републике Српске	Да- 06.06.2012. на 18. сједници
22.	Извјештај о раду Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске за 2011. годину/ Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске	Да- 06.06.2012. на 18. сједници
23	Информација о одлукама о помиловањима у 2011. години/ Предсједник Републике Српске	Да- 06.06.2012. на 18. сједници
24.	Консолидовани извјештај о извршењу буџета Републике за период 01. 01.-31.12.2011. године	Да- 18.10.2012. на 21. сједници
25.	Извјештај Главне службе за ревизију јавног сектора Републике Српске о ревизији Консолидованог извјештаја Владе Републике Српске и ревизији финансијских извјештаја буџетских корисника Републике Српске за 2011. годину, а ревидираних у 2012. години и Извјештај главног ревизора о раду и пословању Главне службе за ревизију јавног сектора Републике Српске за 2011. годину	Да- 18.10.2012. на 21. сједници
26.	Извјештај Агенције за банкарство Републике Српске за 2011. годину (Извјештај о стању у банкарском систему и Извјештај о пословању и резултатима рада, са финансијским извјештајем Агенције за банкарство)	Да- 22.10.2012. на 21. сједници
27.	Годишњи извјештај Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске	Да- 22.10.2012. на 21. сједници
28.	Извјештај Агенције за осигурање Републике Српске за 2011. годину (Извјештај о стању у сектору осигурања, Извјештај о раду и Извјештај о финансијском пословању Агенције за осигурање Републике Српске)	Да- 22.10.2012. на 21. сједници
29.	Консолидовани извјештај о инвестирању јавних средстава у периоду 01.01. – 31.12.2011. године	Да- 22.10.2012. на 21. сједници
30.	Годишњи извјештај Републичке комисије за утврђивање сукоба интереса у органима власти Републике Српске и Комисије за жалбе за 2011. годину	Да- 23.10.2012. на 21. сједници
31.	Извјештај о реализацији Програма очувања биљних генетичких	Да- 23.10.2012.

	ресурса Републике Српске	на 21. сједници
32.	Годишњи извјештај за област малих и средњих предузећа и занатско-предузетничку дјелатност у Републици Српској за 2011. годину	Да- 23.10.2012. на 21. сједници
33.	Извјештај о реализацији планова, програма и финансија ЈП Радио-телевизије Републике Српске за 2011. годину и планова програма и финансија за 2012. годину	Да- 23.10.2012. на 21. сједници
34.	Извјештај од раду МУП РС за прво полугодиште 2012. године	Да- 31.10.2012. на 21. сједници
35.	Извјештај о стању и управљању Републичким робним резервама за период 01.01. до 31.12.2011. године	Да- 31.10.2012. на 21. сједници
36.	Извјештај о реализацији Програма рјешавања проблема расељених лица, повратника и избјеглица за период 01.01.- 30.06.2012. годину	Да- 31.10.2012. на 21. сједници
37.	Информација о дугу Републике Српске са стањем до 31.12.2011. године	Да- 01.11.2012. на 21. сједници
38.	Информација о реализацији пројеката који се финансирају из средстава економско-социјалне компоненте Развојног програма Републике Српске	Да- 01.11.2012. на 21. сједници
39.	Одлука о прихватању кредитних задужења код међународних финансијских институција за Владу РС и Народну скупштину РС	Да- 01.11.2012. на 21. сједници
40.	Извјештај о извршеном административном надзору над радом органа јединица локалне самоуправе за период 01.01-31.12.2011. године	Да- 07.11.2012. на 22. сједници
41.	Информација о провођењу члана 3. Закона о локалној самоуправи за период 01.01- 31.12.2011. године	Да- 07.11.2012. на 22. сједници
42.	Информација о имплементацији Стратегије за развој породице у Републици Српској у периоду 2009-2014. година, за период 01.10.2011.- 01.10.2012. године	Да- 07.11.2012. на 22. сједници
43.	Информација о реализацији Омладинске политике Републике Српске за период 2010-2015. година за период 01.10.2011.- 01.10.2012. године	Да- 07.11.2012. на 22. сједници
44.	Информација о реализацији Програма развоја спорта и Стратегије развоја спорта у Републици Српској за период 2008-2012. године, за период 01.10.2011.-01.10.2012. године	Да- 07.11.2012. на 22. сједници
45.	Економска политика Републике Српске за 2013. годину	Да- 13.12.2012. на 23. сједници
46.	Приједлог Буџета Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске за 2013. годину	Да- 13.12.2012. на 23. сједници
47.	Годишњи извјештај Високог судског и тужилачког савјета БиХ за 2011. годину	Да- 13.12.2012. на 23. сједници
48.	Консолидовани извјештај о извршењу буџета Републике за период 01.01-30.06.2012. године	Да- 13.12.2012. на 23. сједници
49.	Информација у области остваривања права избјеглица, расељених	Да- 13.12.2012.

	лица и повратника	на 23. сједници
--	-------------------	-----------------

Табела 2. Преглед реализоваих тематских цјелина у 2012. години

Укупно је Скупштина у 2012. години планирала 112 активности, законодавног и тематског карактера, а извршена је реализација од 92 активности или посматрајући процентуално, реализација је на нивоу од 58,5%. што свакако није лош резултат, али је остављен огроман простор за квалитетнији и одговорнији рад, за који су посланици задужени. Однос Скупштине према Влади РС мора бити јаснији и у складу са Пословником. Посланици позиције, носе највећу одговорност како за реализоване, тако и за нереализоване мјере које су биле планиране. Имају формалну моћ да траже од Владе РС више материјала и више посла.



Графикон 5. Укупна реализација планираних активности до 31.12.2012. године

5. ИЗДВОЈЕНЕ МЈЕРЕ ОД ПОСЕБНОГ ЗНАЧАЈА ЗА ГРАЂАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У ПЕРИОДУ ДО 31.12.2012. ГОДИНЕ

Народна скупштина Републике Српске је у 2012. години имала могућности да значајно утиче на квалитет живота у РС. Ипак, када се узме у обзир све што је НСРС радила у 2012. години, мора се констатовати да је позитиван утицај на услове живота грађана недовољан, тешко мјерљив и већини грађана у суштини невидљив. НСРС и Влада РС, притом, нису успјеле ни да из редовних извора обезбиједи несметано функционисање свих институција у РС, а стабилност или привид стабилности добија се посредством кредитних транши које Босне и Херцеговина добија од ММФ-а.

Мјере које могу имати значајније ефекте нису биле довољно бројне, али навешћемо неке од њих, које су уочене (и већим дијелом позитивно оцијењене):

- Стратегија развоја енергетике до 2030. године је врло значајна, јер ово је ресурс који се први спомиње као једна од могућности када је у питању привлачење страних инвестиција. Но, много се уговора о сарадњи потписује, реторички се "обрћу" пројекти вриједни стотине милиона КМ, али озбиљна улагања су за сада изостала.

- Стратегија развоја шумарства је веома значајна мјера, која је изазвала и велике полемике посланика у самој расправи, јер је посланицима опозиције било нејасно како у овом сектору неко може произвести губитке. Суштина је да се шума као ресурс до сада продавала по веома ниским цијенама, да је било разних шпекулација у јавности око пословања „Шума“, али је то све своју потврду добило када је 16. августа ухапшен Срђан Љубојевић директор ЈП "Шуме Српске" због примања мита. Ово је ресурс према којем се институције и појединицу из РС морају одговорније понашати, како би се остварили позитивни резултати.

- Стратегија регулаторне реформе и увођења процеса процјене утицаја прописа у Републици Српској за период од 2012. до 2015. године, коју је припремило Министарство за економске односе и регионалну сарадњу, је такође значајна мјера са становишта ЕУ интеграција.

- Закон о социјалној заштити је усвојен, коначно, након пуних 8 година како се појавио у Програму рада НСРС. Закон је у низу одредби промијењен, али најзначајнију промјену видимо у сегменту за издвајање за туђу његу и помоћ. Након 19-годишњег држања нивоа туђе његе и помоћи на износу од 41КМ, законодавци су овај износ повећали 100%. Новост у овом темељном закону када се говори о социјалној заштити је и то да се закон са 50% финансира из Буџета РС, док других 50% се остварује кроз издвајање локалних заједница у РС. Овдје се може појавити и проблем, ако општине које су изразито неразвијене не буду

могле исплаћивати свој дио.

- Информација о стању у области ПИО за 2011. годину, свакако није охрабрила никога, поред чињенице да су пензије исплаћиване на вријеме, да ниједна пензија није изостала, све друго је поражавајуће. Податак да је најнижа пензија и даље 160 КМ, да се пензије нису 6 година усклађивале са платама и просјечним личим дохотком, говори о томе да су пензионери са просјечном пензијом, колико износи Републички просјек, у ствари постали социјална категорија - просјечна пензија из септембра довољна је тек за 17,5% синдикалне потрошачке корпе. Реформа ПИО и сета закона из ове области још нису дали резултате.

- Закон којим су статус града добиле досадашње општине је нарочито значајан из перспективе Требиња, Бијељине, Приједора и Добоја. Овај статус обавезује општине на даљњи развој својих капацитета.

- Закон о заштити животне средине је искорак Владе РС у циљу јачања еколошких капацитета и свијести грађана о овој области. Овом регулативом стандарди су у рангу било које државе у ЕУ.

- Закон о заштити од насиља у породици је такође врло битан и додатно је предвидио механизме како се не би толерисало било какво насиље у породици.

- Ребаланс Буџета РС и Одлука о прихватању задужења по четвртом степену аранжмана са ММФ-ом, је значајан из два аспекта. С једне стране, носиоцима власти је било важно да се кроз добијена кредитна средства обезбиједи механизми финансијског пословања органа власти у РС, а да се обезбиједи и материјална давања према корисницима тих средстава. С друге стране, стоји питање: Како ће се враћати ови кредити, на које се Власт све више ослања, а који Републику Српску, и цијелу БиХ, по многим угледним економским аналитичарима, воде у дужничко ропство. Расправу која се водила, на 15. редовној сједници НСРС, поводом владиних одлука о новом задуживању Републике Српске, можете погледати у додатку, на крају овог документа.

- Информација о обавезама које за БиХ проистичу из процеса придруживања ЕУ са прегледом реализованих мјера и активности, те оствареним резултатима у приближавању прописа РС прописима ЕУ у 2011. години, значајна је мјера, Министарство за економске односе и регионалну сарадњу има одличну проходност, али је и даље евидентан проблем, што се на државном нивоу не ради довољно на испуњавању обавеза, за шта добар дио одговорности носе владајуће политичке структуре у РС, које оно што има добар проток на нивоу РС, сасвим другачије третира на нивоу државе БиХ.

- Информација о реализацији пројеката који се финансирају из средстава економско-социјалне компоненте Развојног програма Републике Српске као веома значајан сегмент за развој и одрживост нестабилнијих субјеката у друштву.
- Закон о спречавању злостављања на раду је врло важан закон са становишта економске кризе, кризе морала и односа послодаваца према радника, рјеђе и односа радника према послодавцу.
- Закон о измјенама и допунама Закона о спречавању сукоба интереса у органима власти Републике Српске један од најважнијих закона, који би требао онемогућити широке могућности монопола многобројних позиција од стране моћних појединаца у свијету политике и бизниса.
- Закон о спречавању насиља у породици је неопходан као системски оквир у вријеме када је социјална криза на врхунцу.
- Закон о измјенама и допунама Закона о уређењу простора и грађењу је конципиран на начин да се системски покуша умањити мешетарење у овом сектору који незванично производи највише радника на црно.
- Закон о заштити животне средине је усклађен са регулативом ЕУ и свакако је неопходану временима у којима се живи, како би се ограничила фанатична људска потреба за експлатацијом природних добара.

Дакле, издвојили смо 16, у 2012. години реализованих, мјера, које могу значајно утицати на квалитет живота грађана РС. Постоји још неколицина мјера која је свакако вриједна пажње.

У законодавном дијелу, након завршетка рада у 2012. години од стране Скупштине, неколицина закона је остала нереализована, међу којима су и закони који могу значајније утицати на животе грађана.

Закон о звањима је требао дефинисати оквир звања и смањити процедуралне проблеме при запошљавању одређеног броја грађана који су фактички дискриминисани, јер њихова звања нису адекватно третирана при конкурсним процедурама. Издвајамо и Закон о измјенама и допунама Закона о здравственој заштити, Закон о здравственом осигурању, затим Закон о фискалној одговорности. Апострофирамо и Закон о правима цивилних лица са инвалидитетом, који су у значајно лошијем положају од сапатника који су корисници закона из области брочко-инвалидске заштите.

Индикативно је и то да посланици нису никако позивали Министарство рада да представи

ефекте Акционог плана запошљавања, а који је утврђен у Влади РС, али није био обавезан за разматрање у НСРС. При томе, незапосленост је дефинитивно најзначајнији проблем с којим се суочава наше друштво.

Евидентан је велики недостатак мјера и идеја како од Владе РС као најчешћег предлагача у својству носиоца извршне власти, тако и од посланика НС, као оних који требају доносити највише законодавне акте, у смислу стварања амбијента за бољи животни стандард. НСРС заједно са Владом РС не може изаћи из зачараног круга губитака најзначајнијих фондова у РС, као што је Фонд ПИО који своју стабилност и редовност у исплати пензија одржава континуираним задуживањем што је заиста јако лоша порука за будуће генерације. Фонд ПИО се налази пред колапсом, а све мјере из 2011. године, нису дале значајније ефекте по функционисање Фонда ПИО РС, ни реформа Фонда ни нови Закон о ПИО, просто је математички тешко одржати функционисање Фонда у ситуацији када је готов изједначен број пензионера и број запослених грађана у РС. Други фонд са значајним проблемима је Фонд здравственог осигурања, који је такође у континуираној кризи и понекад се чини у потпуном безизлазу. Према званичним информацијама у посљедњих неколико мјесеци Фонд здравства није уплаћивао обавезе по основу здравственог осигурања и заштите, те доприносе за запосленике, а што је између осталог проузроковало да Горан Кљајчин поднесе оставку са позиције директора Фонда. Интересантно је да су посланици опозиције у скупштинским расправама, вербално тражили да се именовани функционер разријеши дужности.

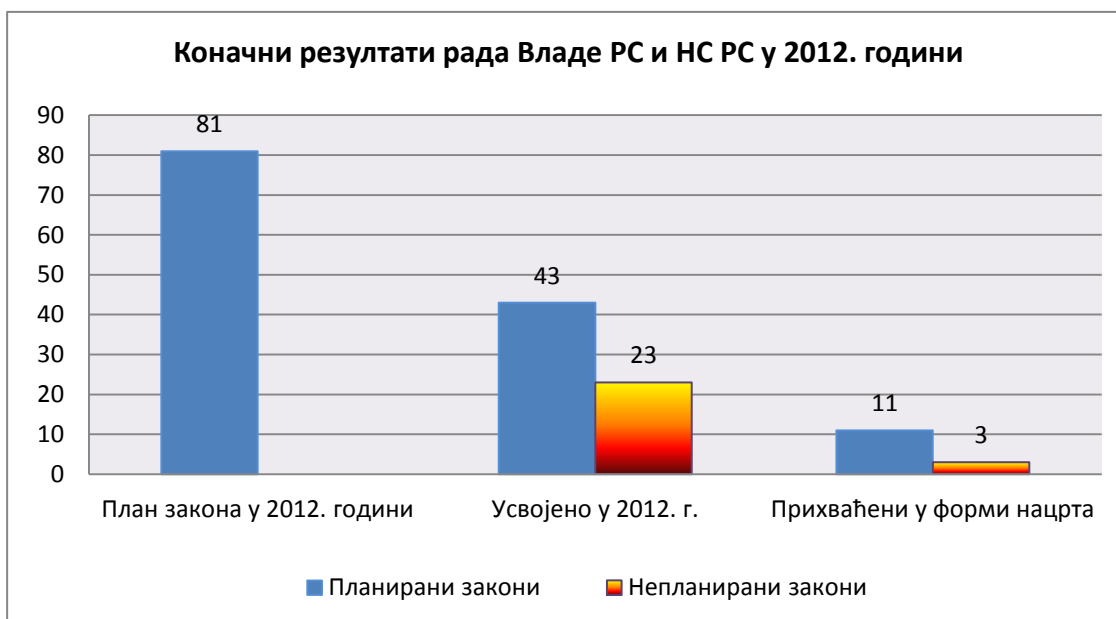
6. САРАДЊА ВЛАДЕ И НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Влада РС је најчешћи предлагач аката који долазе у НСРС, а тај тренд је настављен и у читавој 2012. години.

Управо из те и чињенице да НС углавном брзо реагује и не задржава дуго у процедури акте који јој долазе на одлучивање, произилази закључак да је управо Влада РС најодговорнија за застоје при реализацији планираних обавеза Скупштине.

Два су кључна разлога – један је у недовољној ефикасности Владе у креирању аката који су Програмом рада планирани за реализацију у одређеном периоду, а други у спором обрађивању закона и њиховом пребацивању из форме нацрта у форму приједлога.

НСРС је, у 2012. години, планирала усвајање 81 закона. Од тих 81, Влада је утврдила и у скупштинску процедуру послала њих 54. 3 закона предлагач је повукао из процедуре прије изјашњавања Скупштине. А финални резултат је да је од предвиђених 81 закона, усвојено 43 закона (53% од годишњег плана), а још 11 прихваћено у форми нацрта. Великих 33% закона које је НС РС била предвидила за усвајање у 2012. године, није у било којем облику било пред посланицима у 2012. години.



Графикон 6. 66 усвојених закона и 14 прихваћених у форми нацрта, финални је резултат законодавних активности Владе и НС РС у 2012. години.

Осим закона из Програма рада, Влада РС, утврдила је и 37 непланираних закона, 26 у форми приједлога, а 11 у форми нацрта. НС је до краја 2012. године усвојила 23 приједлога закона, а 3 закона су прихваћени у нацрту.

Закон о прекршајима, мораће поново ићи у процедуру, јер је прошло преко 6 мјесеци од када је био у форми нацрта прихваћен од стране посланика у НСРС, а Влада РС га није никада из форме нацрта пребацила у завршну форму приједлога.

НСРС је усвојила и два закона које је Влада РС припремила у 2011. години и нису били предметом рада Владе у 2012. години. То је Закон о минералном ђубриву који је Влада РС утврдила 22.12.2011. године, а на истој 45. редовној сједници Влада РС је утврдила и Закон о измјенама и допунама Закона о републичкој управи.

Сви закони, изузев Закона о Омбудсману који је предложен од стране предсједника РС, које је НСРС разматрала су продукт Владе РС.

Присуство министара Владе РС је у Скупштини у складу са Пословником о раду, а можемо констатовати да се предсједник Владе РС веома ријетко појављује на сједницама НС, тачније на свакој трећој сједници када одговара на посланичка питања и евентуално када су неке тачке дневног реда које он по функцији испред Владе РС презентује. Опозиција често замјера да предсједник Владе РС није ту када се прича о битним питањима и да на тај начин, заправо, избјегава суочавање са њиховим аргументима.

Као примјер одговорног министарства, истичемо МУП РС, који своје кварталне, полугодишње и годишње извјештаје износи веома ревносно. С друге стране, поједина министарства су крајње неозбиљно схватили значај Скупштине па се догађа да одређени извјештаји и планови долазе пред посланике када је свака озбиљнија расправа о овим актима беспредметна.

Посланици су у 2012. години поставили укупно 385 питања, а једино министарство којем није упућено ниједно питање је Министарство науке и технологије.

Највише питања упућено је предсједнику Владе РС - 71. Министарство рада је запримило 38 питања, Министарство саобраћаја и веза је запримило 34 питања, у Министарству индустрије су добили 32 питања, Министарство финансија 29 пута је упитано, Министарство просвјете је запримило 26 питања, МУП РС 21 питање, Министарство пољопривреде 25 питања, Министарство здравља 15 питања, Министарство управе 10 питања, Министарство правде 10 питања, Министарство грађевине је такође имало 10 питања, 9 питања је упућено Министарству трговине, 4 питања су упућено према Министарству за избјеглице и расељена лица, Министарство за економске односе је запримило 3 питања, а 2 питања су упућена према Министарству за породицу, омладину и спорт. Поред министарстава питања су упућивана и директно Влади РС, Хеликоптерском сервису РС и још неколицини других институција.

7. ПОШТИВАЊЕ ПОСЛОВНИКА О РАДУ И ЗАКОНА

Пословник о раду НС РС дефинише односе унутар НСРС, као и према Влади РС, грађанима и свим чиниоцима парламентаризма у РС. О примјени Пословника о раду НСРС се брине предсједник НСРС и његови потпредсједници. Обавеза свих посланика је да поштују Пословник, а шефови клубова посланика имају додатну обавезу да координирају рад клубова у складу са Пословником.

Повреда или кршење Пословника је тешко доказива активност. Механизам њеног озваничавања, наиме, је у нескладу са достигнутим нивоом демократске свијести и културе. Када опозициони посланици укажу на активност коју сматрају кршењем пословника, утврђивање оправданости њиховог протеста и евентуалног потврђивања кршења, обавља се гласањем свих посланика у НС, при чему редовно одлучује аргумент силе (бројности позиције) умјесто сила аргумената.

Проста скупштинска већина редовно „докаже“ супротно од тврдњи опозиционих посланика и на тај начин добијамо званичну слику у којој до повреде Пословника уопште не долази. Опозиција иако свејесна да нема шансе у овој игри, истрајава на упозоравању на кршење пословника из разлога политичке досљедности.

У неколико наврата, посланици опозиције су напуштали сједнице НСРС због неслагања са одређеним радњама на сједницама, а у једном периоду је и анимозитет према сада већ бившем предсједнику Владе РС Александру Џомбићу толико повећан, да су представници опозиције када год предсједник Владе РС говори напуштали сједницу. Ово се дешавало при Ребалансу буџета РС и у још неколико наврата, а главна примједба опозиције према предсједнику Владе РС је да се није односио са дужним поштовањем према опозицији.

Као похвалну праксу након годину дана примјене истичемо Дан за гласање, гдје се сада избјегавају раније познате методе да се предлагачи не изјасне на квалитетан начин о амандманима или другим ставкама у вези дневног реда. Гласање се обавља јасно, брзо и ефикасно у дану за гласање који бива одређен од стране предсједника НС РС чим се усвоји дневни ред сједнице. Ипак, да не буде све савршено труде се посланици, у овом сегменту је већа одговорност опозиције која у великом броју, знајући да нема формални утицај на резултате гласања, одлази и не учествује у гласању. Ово је неодговорно поступање.

Начин међусобног обраћања посланика често је на врло ниском нивоу и прелази границе доброг укуса, што указује на потребу доношења Кодекса о раду посланика, али Законодавни одбор није урадио ништа конкретно по том питању у 2012. години.

8. ТРАНСПАРЕНТНОСТ РАДА НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Стање у вези транспарентности у раду НСРС се није значајно промијенило у односу на претходни сазив НСРС. Стајалишта која су описивана у ранијим анализама су актуелна и у осмом сазиву Скупштине. Опозиција би жељела ТВ преносе, позиција тврди да не постоји довољно интересаната, а ни материјалних претпоставки да се раде директни ТВ преноси.

Грађани који су информатички писмени и опремљени, а који су и солидно ситуирани имају могућност да прате пренос сједница на скупштинском каналу који је постављен на званичној веб страници НСРС. Претходна опаска темељи се на чињеници да се пренос преко интернета не може пратити, ако заинтересовани грађани нису у могућности уплатити скупљи интернет пакет са већим протоком и брзином, јер једино на тај начин може се квалитетно пратити пренос. Све у свему, може се рећи да није велики број грађана који прате ТВ пренос сједница НС РС путем званичне веб странице Скупштине.

Сједницама НСРС могу у скупштинској сали присуствовати сви акредитовани посматрачи и гости. Такође, акредитовани посматрачи имају могућност да прате рад одређених скупштинских одбора и комисија.

Констатовали смо и раније да нема ТВ преноса, али ексклузивитет у снимању комплетног тока сједница има РТ РС, што се из опозиције већ неколико пута замјерило, као непопуларна пракса и монополизам којим се један медиј, па макар и јавни сервис фаворизује у односу на комерцијалне медије. Расписивање јавног позива би дало одговор, да ли и под којим условима би уопште комерцијалне телевизије хтјеле и имале интереса да прате рад НСРС.

Поред наведеног, из Генералног секретаријата НСРС у разговорима који су обављени и у вези транспарентности, најављено је да ће НСРС инсталирати опрему, путем које ће свака телевизијска кућа моћи преузимати сигнал и преносити сједнице НС РС. Овај разговор је обављен у фебруару, конкретних помака није било у међувремену.

Сви тражени материјали са сједница НСРС се достављају према захтјеву и у складу са Законом о слободи приступа информацијама.

НСРС је интензивирала добру праксу постављања посланичких питања на своју званичну страницу, као и записника са одржаних сједница. Надамо се да ће слично неким парламентима у региону ускоро бити доступни и стенограми са свих јавних сједница.

Рад Скупштине мора бити видљивији и треба наћи начина да што више грађана буде упознато са радом посланика.

9. АКТИВНОСТИ ПОСЛАНИКА

Активности посланика

су све активности које посланици обављају у току одржавања сједница НСРС. У извјештају и опису активности који слиједи ЦЦИ су искључиво посматрали активности посланика на основу стенограма са сједница одржаних у 2012. години. Сумирајући резултате активности посланика у референтну листу активности одредили смо посланичке дискусије, посланичка питања на сједницама НСРС, забиљежена у стенограмима.

Кроз анализу стенограма са сједница у 2012. години, уочено је да постоје посланици који се интензивније припремају за рад на сједницама, што резултује њиховом већом видљивошћу у јавности и њиховом препознатљивошћу у изборним јединицама из којих долазе. Да се активности на сједницама могу показати као корисне, доказују и резултати локалних избора који су одржани октобра 2012. године, када је СДС успио да направи значајан изборни резултат. Поред рада на терену, свакако је рефлексiju имао и рад на сједницама у НСРС који је запажен у дијелу бирачког тијела.

Однос према сједницама је условљен и бројем посланика које парламентарне странке имају у скупштинском сазиву. Логика је да опозиција узима више простора за дискусије и реплике и да сваку евентуалну слабост претвори у политичку борбу са парламентарном већином. Такође, странке које су по броју посланике мање, своју видљивост могу креирати на основу константног јављања на већину тачака дневног реда, с обзиром да им је Скупштина једно од стратешких мјеста одакле могу послати одређене политичке поруке према грађанима.

У 2012. години није било потпуно неактивних посланика, за разлику од стања након деветомјесечног извјештаја о раду НСРС, када смо навели посланике који су имали потпуно празне рубрике, а у вези дискусија, реплика и посланичких питања. Тада смо навели да је највећи проблем у Клубу посланика СНСД-а који је сачињен од 37 посланика уз учешће у раду Клуба самосталне посланице Славице Јовановић. Након приличног пада резултата на локалним изборима 2012. године, посланици СНСД-а су подигли ниво активности и своје видљивости на сједницама у НСРС. Посланици из ДНС-а који чине скупштинску већину су радили доста активно на сједницама, али ни ту није потпуно равномерно распоређен активизам и у табелама у додатку се може видјети колико је ко био активан на сједницама. Посланици СП и ПУП који су дио владајуће коалиције су биле видљиве највише захваљујући народном посланику Илији Стеванчевићу, који је иако у осмој деценији живота показао да године нису никаква препрека када се заступају интереси грађана, а посланик Стеванчевић се јако истицао својим залагањем за положај пензионера у РС.

Посланици опозиције често истичу како нису довољно видљиви у јавности због недостатка телевизијских преноса. Резултати са локалних избора их дјелимично демантују, иако постоји могућност да би ти резултати били и бољи да су омогућени преноси сједница из НСРС. Рад опозиције је базиран на критици постојећег стања у друштву, обухватајући широк спектар тема у којима су веома оштро, понекад не бирајући ријечи, говорили о стању у фондовима као што је Фонд здравства, Фонд ПИО, затим укупном стању у здравству, стању у области положаја Шума РС, Жељезница, незапослености презадужености Републике уопште. Опозиција је искористила рејтинг Владе РС у јавности, а коју је предводио Александар Џомбић и трудила се да у сваком тренутку укаже на слабости у систему, свеопштој корумпираности, утицају политике на рад правосуђа и слично. Оно што је генерално забрињавајуће за грађане РС је чињеница да не постоје нове политичке снаге, те да су критички потези опозиције, суштински политичка борба за власт и бираче, а да су готово све партије које су данас опозиција већ имале прилику да ураде много тога са позиције власти, али тада то нису знали. Популистичке теме владају у раду на сједницама, али се стиче утисак да права рјешења за горућа питања нема ни позиција ни опозиција. Посматрајући све ово са стране, стиче се утисак да се више води рачуна о преузимању власти и позиција моћи, него о томе да се зна, може и хоће поправити стање и стандард у којем живе грађани у РС.

Посланици позиције су требали више и чешће постављати питања која се тичу одговорности у трошењу јавних средстава у вези са капиталним инвестицијама, добијању послова на тендерима, ревизорским извјештајима са резервом. Посланици позиције су требали прије опозиције показати снагу и указати на погубност запошљавања по страначкој линији, на стално дизање цијене реконструкције Клиничког центра у Бањалуци, на нерационално трошење средстава при реконструкцији превоја Чемерно, које није стављено у функцију, а средства су авансно уплаћена фирми господина Слободана Станковића. Низ је примјера гдје је изостало одговорно дјеловање позиције, а наравно, никада посланици позиције нису апострофирали рад било којег од министра и указали да није добро радио. На овом простору је позиција направила пропусте, а опозиција је профитирала зато што је у сваком тренутку користила јавни простор да наведе пропусте којих се нагомилало у претходним годинама.

Не треба заборавити да је власт потрошила комплетан "резервни буџет" тачније средства од приватизације Телекома, а да се у задуживање сваки дан све више улази, те да се наплата потраживања повећава сваке године, тако да ће РС у 2013. и 2014. години, вратити према ММФ-у око 900 милиона КМ, које реално не постоје за сада у створеном вишку вриједности.

Пракса коју ЦЦИ користи је и та да се каже да нису сви посланици исти. Претходно смо дијелом указали на рад посланика у НСРС, а како би се стекла права слика представимо

све активности по клубовима посланика.

Р.Б.	Списак посланика	Странка/Партија	Дискусија	Реплике	Питања
1.	Баштинац Никола	СНСД	1	15	1
2.	Бобар Гаврило	СНСД	1	0	0
3.	Бошковић Саша	СНСД	3	7	1
4.	Вишковић Радован	СНСД	6	9	6
5.	Војводић Драган	СНСД	1	0	1
6.	Вуковић Радован	СНСД	4	8	5
7.	Василић Споменко	СНСД	1	1	4
8.	Гостић Урош	СНСД	12	6	0
9.	Додик Сениша	СНСД	1	25	4
10.	Дукић Гордана	СНСД	13	0	7
11.	Далшашо- Лепир Александра	СНСД	5	4	6
12.	Ђурић Далибор	СНСД	1	1	4
13.	Ђурић Гордана	СНСД	16	17	6
14.	Јокић Сњежана	СНСД	4	5	2
15.	Јунгић Весна	СНСД	3	6	8
16.	Јовановић Славица	Самостални посланик	7	7	2
17.	Јовановић Светозар	СНСД	1	1	2
18.	Кесић Ненад	СНСД	5	30	1
19.	Којић Ђорђа ⁴	СНСД	2	1	1
20.	Краљевић Мирослав	СНСД	0	0	1
21.	Којић Мирко	СНСД	9	6	1
22.	Лукић Славица	СНСД	9	7	3
23.	Марковић Обрен	СНСД	5	3	3
24.	Мазалица Срђан	СНСД	12	47	10
25.	Мирјанић Жељко	СНСД	9	23	1
26.	Марић Вељко	СНСД	0	0	13

⁴ Посланик је изабран на функцију предсједника Брчко дистрикта и окончао је посланички мандат

27.	Митровић Горан	СНСД	1	1	0
28.	Новаковић – Бурсаћ Сњежана	СНСД	5	6	1
29.	Павић Далибор	СНСД	2	12	5
30.	Пађен Миленко	СНСД	1	1	3
31.	Радочић Игор	СНСД	2	1	0
32.	Ристић Ивка	СНСД	6	3	1
33.	Рудић Боро	СНСД	2	0	0
34.	Савић Душица	СНСД	7	11	7
35.	Станојевић Петко	СНСД	1	0	0
36.	Стојнић Радмила	СНСД	5	4	1
37.	Тадић Драго	СНСД	11	3	6
38.	Таминџија Илија	СНСД	2	3	5

Табела је дала приказ о томе колико ко од посланика учествује у раду Скупштине на сједницама.

Најактивнији посланици у смислу дискусија су : Ђурић Гордана, Срђан Мазалица, Гордана Дукић, Урош Гостић и Драго Тадић.

Посланици који су видљивији кроз реплике су : Мирјанић Жељко, Кесић Ненад, Мазалица Срђан, Додик Синиша, Гордана Ђурић и Никола Баштинац.

Посланици који постављају највише питања испред СНСД-а су : Марић Вељко, Срђан Мазалица и Јунгић Весна.

Посланици који би требали значајно више радити на сједницама, да ли кроз дискусије, реплике или посланичка питања су : Митровић Горан, Гаврило Бобар, Мирослав Краљевић и Петко Станојевић код којих биљежимо тек минималну активност у 2012. години на сједницама.

Остали посланици су у просјеку активности, у складу са величином Клуба гдје не могу сви бити једнако заступљени на сједницама. Када би се на бази претходних података бирали најкомплетнији посланици у Клубу СНСД-а би то свакако био Срђан Мазалица.

Након СНСД-а, представићемо табеларно учинак посланика СДС-а у 2012. години.

Р.Б.	Списак посланика	Странка/Партија	Дискусија	Реплике	Питања
1.	Богдановић Љиљана	СДС	13	7	5
2.	Божих Сњежана	СДС	6	6	3
3.	Буквић Миодраг	СДС	0	0	3
4.	Васић Костадин	СДС	12	17	8
5.	Говедарица Вукота	СДС	22	37	13
6.	Гламочак Недељко	СДС	11	10	3
7.	Драгутиновић Остоја	СДС	6	17	6
8.	Јеринић Борис	СДС	4	7	7
9.	Кршић Младен	СДС	11	2	4
10.	Којић Мирослав	СДС	14	24	10
11.	Латиновић Зоран ⁵	СДС	13	1	3
12.	Бањац Дарко ⁶	СДС	1	0	0
12а.	Максимовић Златко	СДС	6	2	6
13.	Миркић Лазар	СДС	9	12	5
14.	Перишић Никола	СДС	6	1	4
15.	Пашић Радомир	СДС	13	6	5

⁵ Посланик је изабран на функцију начелника општине Градишка и окончао је мандат посланика 02.12.2012. године

⁶ Посланик је 02.12.2012. године положио свечану заклетву пред посланицима НС РС и преузео посланички мандат

16.	Стојановић Томица	СДС	23	8	8
17.	Станић Миладин	СДС	15	13	7
18.	Стевандић Ненад	СДС	24	19	6

Док је комплетан Клуб посланика СНСД- имао 174 дискусије у протеклој години, упола мањи, Клуб СДС-а је дискутовао 209 пута у току 2012. године, што говори да се највећа опозициона партија врло озбиљно у изборној години припремила да ради на указивању проблема који постоји у раду власти РС. У сегменту дискусија најактивнији су били посланици: Вукота Говедарица, Ненад Стевандић, Томица Стојановић, Миладин Станић, Богдановић Љиљана, Којић Мирослав, Радомир Пашић, док ни остали посланици нису много заостајали у овом сегменту. Једини изузетак је посланик Буквић који није уопште дискутовао у 2012. години, биљежимо да се једном јавио за дискусију, али је одустао. Чак је и Бањац Дарко, који је тек почетком децембра преузео посланички мандат стигао да забиљежи активност на сједници.

У сегменту реплика, готово да су исти посланици имали повећано учешће, а значајан дио рада у репликама је забиљежен код посланика Костадина Васића.

Говедарица Вукота и Којић Мирослав су најчешће постављали и питања према Влади РС.

Клуб посланика СДС-а се у 2012. години наметнуо као врло озбиљан опонент политици владајућих партија у РС и веома често и жестоко су критиковали одређене појаве, а своје неслагање су знали на појединим тачкама дневног реда демонстрирати и кроз напуштање сједница у вези одређених тачака дневног реда. У једном периоду 2012. године, када је у Скупштини говорио предсједник Владе РС у 2012. години Александар Џомбић посланици СДС и дијела опозиције су излазили из сале у знак протеста, због како су они говорили, потцјењивачког односа према опозицији.

Посланички Клуб ПДП-а у 2012. години је био прилично активан у свом опозиционом дјеловању. Сви посланици ПДП-а су имали веома кативно дјеловање, изузев посланика Џувелековића који није био пасиван, али поред осталих посланика у Клубу је тако изгледао његов допринос у раду Клуба.

Р.Б.	Списак посланика	Странка/Партија	Дискусија	Реплике	Питања
1.	Бореновић Бранислав	ПДП	19	29	12
2.	Вучуревић Славко ⁷	ПДП	4	5	2
2а.	Голијанин Александар ⁸	ПДП	1	0	0
3.	Џувелековић Божо	ПДП	1	0	3
4.	Ђерић Зоран	ПДП	30	6	17
5.	Чекић Диана	ПДП	15	7	23
6.	Сакан Велимир	ПДП	23	38	8
7.	Шврака Милан	ПДП	9	2	8

Посланички Клуб ДНС-а је у 2012. години имао три изузетно активна посланика на сједницама НСРС, двоје посланика је било на просјечном нивоу рада, док је посланик Ранкица Панић најнеактивнија била у Клубу, иако не потпуно неактивна. Најактивнија је била предсједница Клуба ДНС-а Споменка Стевановић која је најчешће учествовао у дискусијама у вези привредних тема.

Р.Б.	Списак посланика	Странка/Партија	Дискусија	Реплике	Питања
1.	Коцић Радмила	ДНС	8	5	9
2.	Панић Ранкица	ДНС	1	0	1
3.	Росић Предраг	ДНС	2	0	4
4.	Средић Светлана	ДНС	12	1	7
5.	Стевановић Споменка	ДНС	16	7	5
6.	Трнинић Неђо	ДНС	2	3	2

⁷ Посланик је изабран на функцију градоначелника Требиња и престао му је посланички мандат у 11.12. 2012. године

⁸ Посланик Голијанин је 11.12.2012. године положио свечану заклетву у НС и преузео свој мандат

Посланички Клуб СП- ПУП РС је у НСРС дјеловала у не баш значајном обиму, када су у питању посланичке дискусије и реплике. Нешто боље дјеловање је забиљежено у сегменту посланичких питања. Убједљиво најактивнији посланик је Илија Стеванчевић који се искрено и конкретно залагао за питање и положај пензионера, упорно инсистирајући на бољем положају ове популације за коју је често тврдио да је веома угрожена, а што је и чињеница на терену.

Р.Б.	Списак посланика	Странка/Партија	Дискусија	Реплике	Питања
1.	Чудић Саша	СП и ПУП РС	1	0	0
2.	Глухаковић Предраг	СП и ПУП РС	0	0	5
3.	Марић Ристо	СП и ПУП РС	2	0	5
4.	Стеванчевић Илија	СП и ПУП РС	15	4	9

Клуб посланика СДП Бих- СДА је имао солидну активност, а највише се истицао народни посланик Слободан Поповић који је један од најактивнијих посланика овог сазива НСРС, а који је веома често дискутовао о општем стању у друштву и социјалној и економској стабилности у РС.

Р.Б.	Списак посланика	Странка/Партија	Дискусија	Реплике	Питања
1.	Братић Сенад	СДА	5	5	1
2.	Чиркин Бехзад	СДП БиХ	4	6	4
3.	Поповић Слободан	СДП БиХ	36	11	6
4.	Салкић Рамиз	СДА	3	0	9
5.	Захировић Амир	СДП БиХ	5	4	3

Посланичка група Демократске партије која има само два посланика је била веома примјећена у раду Скупштине. Посланик Војислав Глигић је веома често критички говорио о многобројним пропустима у раду Владе РС у протеклој години, а и раније. Нарочито је озбиљно посматрао питање усвајања закона по хитном поступку, а за многе је рекао да немају уставни основ да иду у хитном поступку пред посланике. Посланик Драган Чавић је у свом активизму спомињао много сумњивих радњи у вези промјене намјене градског грађевинског земљишта у Бањалуци и неке, по његовом ставу, нелогичности које прате

процедуре промјене намјене земљишта. Такође, веома активно и са стручног аспекта је говорио о дуговањима РС, тендерима и низ других потенцијалних девијација које су преплавиле наше друштво.

Р.Б.	Списак посланика	Странка/Партија	Дискусија	Реплике	Питања
1.	Глигић Војислав	ДП - Драган Чавић	30	36	4
2.	Чавић Драган	ДП – Драган Чавић	30	47	11

Посланици НДС су у протеклој години били просјечно активни. Посланик Јандрић је у неколико наврата говорио о проблемима у здравству, док је посланик Шкребић најчешће дискутовао на теме које су у вези са проблемима са којима се суочавају привредници. У јавности се шпекулише да ће НДС заједно дјеловати у НСПС и формирати заједнички клуб посланика, чиме ће добити веће материјалне сонове за рад и дјеловање.

Р.Б.	Списак посланика	Странка/Партија	Дискусија	Реплике	Питања
1.	Јандрић Крсто	НДС	4	0	0
2.	Шкребић Драгутин	НДС	7	0	1

Посланик СПС РС, Славко Бољановић је усамљен у свом дјеловању и није се превише експонирао на сједницама НСПС, што је у некој мјери и очекивано с обзиром да сам представља једну парламентарну странку и у случају одређених дискусија и реплика, нема довољно механизма да сам у вези са одређеним питањем брани своје ставове.

Р.Б.	Списак посланика	Странка/Партија	Дискусија	Реплике	Питања
1.	Бољановић Славко	СПС РС	1	0	3

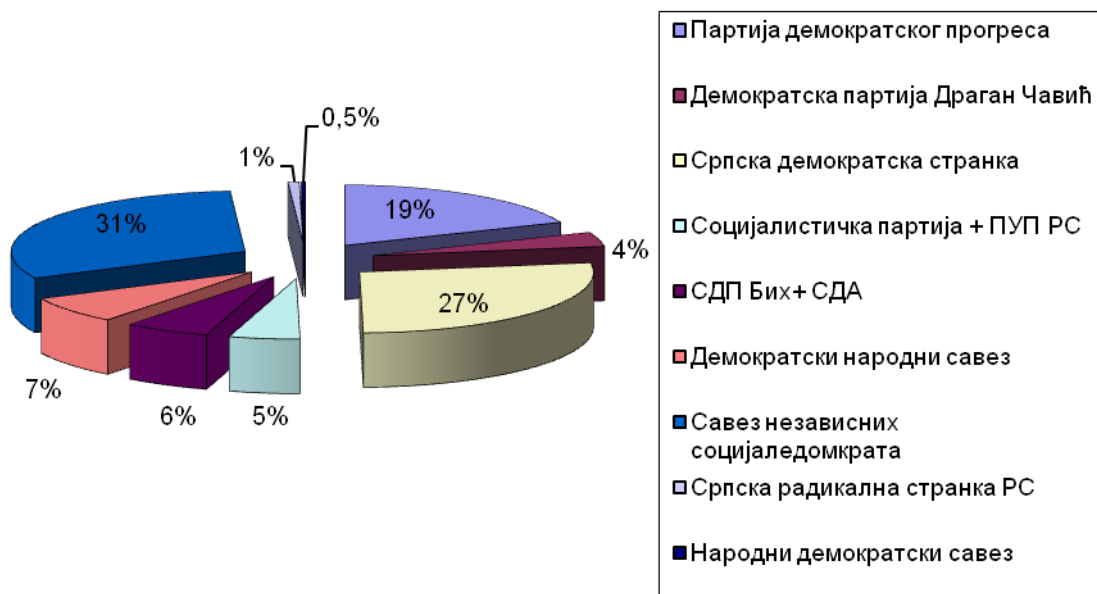
Посланици су у 2012. години поставили укупно 385 питања, а једино министарство којем није упућено ниједно питање је Министарство науке и технологије.

Највише питања упућено је предсједнику Владе РС - 71. Министарство рада је запримило 38 питања, Министарство саобраћаја и веза је запримило 34 питања, у Министарству индустрије су добили 32 питања, Министарство финансија 29 пута је упитано, Министарство просвјете је запримило 26 питања, МУП РС 21 питање, Министарство пољопривреде 25 питања, Министарство здравља 15 питања, Министарство управе 10 питања, Министарство правде 10 питања, Министарство грађевине је такође имало 10 питања, 9 питања је упућено Министарству трговине, 4 питања су упућено према Министарству за избјеглице и расељена лица, Министарство за економске односе је запримило 3 питања, а 2 питања су упућена према Министарству за породицу, омладину и спорт. Поред министарстава питања су упућивана и директно Влади РС, Хеликоптерском сервису РС и још неколицини других институција.

Према доступним подацима у року није одговорено на свега 5 питања, док су посланици били незадовољни одговорима на 43 питања или 11% од укупног броја питања.

У наставку ћемо графиконом представити процентуално која је парламентарна странка поставила највише, а која најмањи број посланичких питања.

Посланичка питања по партијама до 31.12. 2012. године



Графикон - Приказ учешћа партија процентуално у посланичким питањима

Из графикона се види да је највећи број посланичких питања постављен од стране Клуба посланика СНСД 122, слиједи СДС са 106, затим ПДП са 73 посланичка питања. Најмање питања су поставили посланици НДС, тек једно питање. Осим у случају НДС, који има два посланика, логично је да клубови са великим бројем посланика предњаче са посланичким питањима.

Најреалнија слика о посланичким питањима се добије када се креира просјек постављених питања по посланику.

Када на тај начин посматрамо посланичка питања добијамо пресјек којим се види да је најактивнији Клуб ПДП-а, затим слиједи Посланичка група ДП-а и СДС. У сличном просјеку су СП - ПУП РС, ДНС, СДП БиХ- СДА. Просјечно три питања по посланику поставља СНСД и СРС РС, док је НДС у 2012. години имао тек 0,5% питања по посланику.



Графикон- просјек постављених питања по посланику

Р.Б.	Списак посланика	Странка/Партија	Дискусија	Реплике	Питања
1.	Баштинац Никола	СНСД	1	15	1
2.	Бобар Гаврило	СНСД	1	0	0
3.	Богдановић Љиљана	СДС	13	7	5
4.	Божих Сњежана	СДС	6	6	3
5.	Бољановић Славко	СРС РС	1	0	3
6.	Бореновић Бранислав	ПДП	19	29	12
7.	Бошковић Саша	СНСД	3	7	1
8.	Братић Сенад	СДА	5	5	1
9.	Буквић Миодраг	СДС	0	0	3
10.	Васић Костадин	СДС	12	17	8
11.	Вишковић Радован	СНСД	6	9	6
12.	Војводић Драган	СНСД	1	0	1
13.	Вуковић Радован	СНСД	4	8	5
14.	Василић Споменко	СНСД	1	1	4
15.	Вучуревић Славко ⁹	ПДП	4	5	2
15 а.	Голијанин Александар ¹⁰	ПДП	1	0	0
16.	Глигић Војислав	ДП - Драган Чавић	30	36	4
17.	Говедарица Вукота	СДС	22	37	13
18.	Гостић Урош	СНСД	12	6	0
19.	Гламочак Недељко	СДС	11	10	3
20.	Глухаковић Предраг	СП и ПУП РС	0	0	5
21.	Додик Сениша	СНСД	1	25	4
22.	Дукић Гордана	СНСД	13	0	7
23.	Далшашо- Лепир Александра	СНСД	5	4	6
24.	Драгутиновић Остоја	СДС	6	17	6

⁹ Посланик је изабран на функцију градоначелника Требиња и престао му је посланички мандат у 11.12. 2012. године

¹⁰ Посланик Голијанин је 11.12.2012. године положио свечану заклетву у НС и преузео свој мандат

25.	Џувелековић Божо	ПДП	1	0	3
26.	Ђерић Зоран	ПДП	30	6	17
27.	Ђурић Далибор	СНСД	1	1	4
28.	Ђурић Гордана	Савез независних социјалдемократа	16	17	6
29.	Јокић Сњежана	Савез независних социјалдемократа	4	5	2
30.	Јунгић Весна	Савез независних социјалдемократа`	3	6	8
31.	Јандрић Крсто	НДС	4	0	0
32.	Јеринић Борис	СДС	4	7	7
33.	Јовановић Славица	Самостални посланик	7	7	2
34.	Јовановић Светозар	СНСД	1	1	2
35.	Чавић Драган	ДП – Драган Чавић	30	47	11
36.	Чекић Диана	ПДП	15	7	23
37.	Чудић Саша	СП и ПУП РС	1	0	0
38.	Чиркин Бехзад	СДП БиХ	4	6	4
39.	Кесић Ненад	СНСД	5	30	1
40.	Којић Ђорђа ¹¹	СНСД	2	1	1
41.	Краљевић Мирослав	СНСД	0	0	1
42.	Кршић Младен	СДС	11	2	4
43.	Којић Мирослав	СДС	14	24	10
44.	Којић Мирко	СНСД	9	6	1
45.	Коцић Радмила	ДНС	8	5	9
46.	Латиновић Зоран ¹²	СДС	13	1	3
46а	Бањац Дарко ¹³	СДС	1	0	0
47.	Лукић Славица	СНСД	9	7	3
48.	Марковић Обрен	СНСД	5	3	3
49.	Мазалица Срђан	СНСД	12	47	10
50.	Мирјанић Жељко	СНСД	9	23	1

¹¹ Посланик је изабран на функцију предсједника Брчко дистрикта и окончао је посланички мандат

¹² Посланик је изабран на функцију начелника општине Градишка и окончао је мандат посланика 02.12.2012. године

¹³ Посланик је 02.12.2012. године положио свечану заклетву пред посланицима НС РС и преузео посланички мандат

51.	Максимовић Златко	СДС	6	2	6
52.	Марић Ристо	СП и ПУП РС	2	0	5
53.	Марић Вељко	СНСД	0	0	13
54.	Миркић Лазар	СДС	9	12	5
55.	Митровић Горан	СНСД	1	1	0
56.	Новаковић – Бурсаћ Сњежана	СНСД	5	6	1
57.	Павић Далибор	СНСД	2	12	5
58.	Пађен Миленко	СНСД	1	1	3
59.	Панић Ранкица	ДНС	1	0	1
60.	Перишић Никола	СДС	6	1	4
61.	Поповић Слободан	СДП БиХ	36	11	6
62.	Пашић Радомир	СДС	13	6	5
63.	Радочић Игор	СНСД	2	1	0
64.	Ристић Ивка	СНСД	6	3	1
65.	Рудић Боро	СНСД	2	0	0
66.	Росић Предраг	ДНС	2	0	4
67.	Сакан Велимир	ПДП	23	38	8
68.	Салкић Рамиз	СДА	3	0	9
69.	Стојановић Томица	СДС	23	8	8
70.	Савић Душица	СНСД	7	11	7
71.	Средић Светлана	ДНС	12	1	7
72.	Станић Миладин	СДС	15	13	7
73.	Станојевић Петко	СНСД	1	0	0
74.	Стевановић Споменка	ДНС	16	7	5
75.	Стеванчевић Илија	СП и ПУП РС	15	4	9
76.	Стевандић Ненад	СДС	24	19	6
77.	Стојнић Радмила	СНСД	5	4	1
78.	Шкребић Драгутин	НДС	7	0	1
79.	Шврака Милан	ПДП	9	2	8
80.	Тадић Драго	СНСД	11	3	6

81.	Таминџија Илија	СНСД	2	3	5
82.	Тринић Неђо	ДНС	2	3	2
83.	Захировић Амир	СДП БиХ	5	4	3

Табела 5. Учинак посланика у 2012. године

Иницијативе посланика

Иницијативе посланика у званичном облику смо имали прилике упознати кроз заказаивање 8. посебне сједнице НС РС, када је 1/3 посланика подржала захтјев Клуба посланика ПДП-а да се одржи посебна сједница НС на којој би се расправљало о статусу Брчко истрикта и о одлуци Владе РС из 2011. године којом се по мишљењу ПДП-а, Влада РС одрекла Брчко дистрикта. Сједница је заказана за 23. фебруар, али до њеног одржавања није дошло из простог разлога, јер посланици позиције нису прихватили дневни ред и на тај начин су у старту онемогућили било какву расправу на задату тему.

Посланици опозиције Миладин Станић, Ненад Стевандић, Вукота Говедарица, Костадин Васић из СДС-а, затим Бранислав Бореновић, Велимир Сакан и Драган Чавић су вербално више пута тражили да поједини министри поднесу оставку и да Влада РС поднесе оставку, према њиховом мишљењу, нису имали капацитет да управљају извршним пословима. Најчешће прозивани министри од стране посланика су у задњим дешавањима у фебруару 2013. године су као и премијер Џомбић поднијели оставку и од скупштинске већине која их је именовала 2010. године, сада су смијењени. Министри Шкрбић, Миловановић и Чађо су били континуирано на удару опозиционара. Поред њих, "ни крив ни дужан" је позицију министра изгубио министар трговине Бакир Ајановић. Још је са дужности одступио министар Касиповић, који је већ половином 2012. године био спреман на оставку, али је ипак остао на позицији до фебруара 2013. године.

Дакле, иако иницијативе нису биле формалне, сигурно је да су многобројне тешке дискусије према наведеним министрима, биле јасан политички сигнал да су промјене неопходне, поред лошег изборног резултата СНСД-а на локалним изборима, који су сигурно у корелацији са радом посланика или неквалитетним и у јавности забиљеженим радом министара.

10. ПРИМАЊА ПОСЛАНИКА

Буџет Републике Српске је јасно дефинисао оквир у којем се крећу финансијска давања за власт.

Након Ребаланса Буџета 2011. године, НС РС је имала на располагању 10,700,000 КМ, док је у 2012. години Буџет планиран у износу од 10,489,000 КМ.

Уштеда се догодила на расходима на бруто плате свих упосленика у НС РС. Прошле године је био планиран износ 6,358,000 КМ за ове трошкове, а 6,145,000 КМ је износ који је планиран у 2012. години – за бруто плате и накнаде трошкова запослених и скупштинских посланика.

Расходи за бруто накнаде скупштинских посланика су 2011. године износили 1,324,000 КМ, док је у 2012. години планирано да се у овом сегменту издвоји 1,320,000 КМ буџетских средстава.

Примања једног професионалног посланика у НС РС се крећу у просјеку око 2.800,00КМ, док посланици који нису професионализовали свој мандат примају 1.912 КМ, а највиша примања остварују Предсједник НС РС 3.800,00КМ и његови замјеници који остварују примања у износу од 3.450,00 КМ.

Поред „сирових“ података о платама којима располажемо, јавност треба знати да су укупна примања посланика значајно већа, када се ту придодају минули рад, дневнице за службена путовања, прерасподјела средстава која добијају посланички клубови и још неке припадљености које остварују посланици.

Када говоримо о платама, неопходно је знати да шефови посланичких клубова, имају плате веће од својих колега посланика, па њихове плате износе 3.000,00 КМ.

За шефовима посланичких клубова, ништа не заостају ни предсједници одбора и комисија у склопу Народне скупштине, тако да сви предсједници одбора и комисија примају додатних 268 КМ за обављање својих активности или готово цјелокупан износ који прима радник на „минималцу“. Чланови одбора и комисија немају додатну зараду за обављање својих послова.

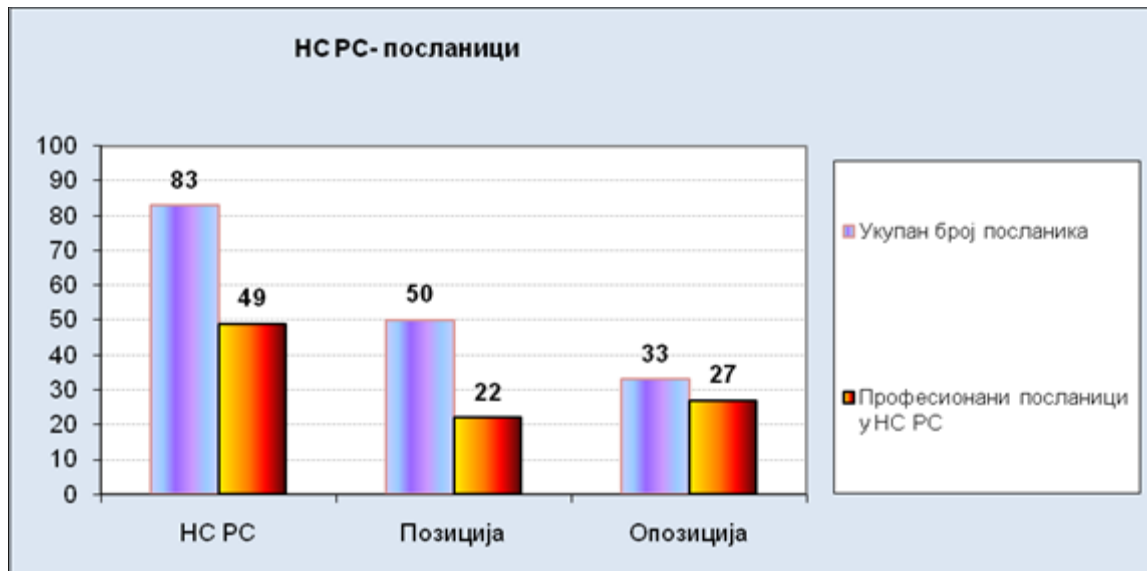
У суштини примања нису превисока за оне који раде одговорно, али постоје посланици који се врло мало труде да зараде примања у НСПС. Такође, већи је проблем што политика није створила амбијент да плате грађана не буду срамотно мале, па онда износи посланичких плата изгледају као бајка за обичне људе.

Неки од предсједника одбора су уједно и шефови посланичких клубова, тако да су њихове зараде на мјесечном нивоу значајно веће у односу на „обичне“ посланике.

Одлуком Административне комисије НС РС, посланици од 2008. године не добијају дневнице

за присуство сједницама НС РС.

У односу на претходни сазив НС РС у овом сазиву биљежимо да је четворо посланика мање у професионалном мандату, тачније у односу на претходни сазив, када је било 53 посланика који су професионализовали свој мандат, сада је тај број 49.



Графикон 7. 59% посланика Народне скупштине Републике Српске су професионалци.

Од 37 посланика СНСД-а њих 13 је професионализовало свој мандат, затим из СДС-а, троје посланика није професионализовало свој мандат, професионални посланици су и 3 посланика из ДНС-а, сви посланици СДА и СДП БиХ су професионалци, изузев посланика СДП-а БиХ Бехзада Чиркина, ту су и посланици СП и ПУП РС, гдје су сви осим Саше Чудића, посланици професионалци. Свој мандат су професионалазивали и посланици из ДП - Драган Чавић, сви посланици ПДП-а, посланик СРС РС и самостални посланик Славица Јовановић.

11. КЉУЧНИ ДОКУМЕНТИ

3.1 Програм рада НС РС

Народна скупштина Републике Српске је усвојила Програм рада за 2012. годину, 23.02.2012. године на првој сједници одржаној у календарској 2012. години.

На жалост, Пословник о раду НС РС не садржи прецизну временску одредницу у вези усвајања Програма рада, но елементарна логика подразумијева да би се план рада за одређену годину требао донијети прије њеног почетка.

Истини за вољу кашњења у доношењу Програма рада НСРС су знатно мања него у већини законодавних институција у БиХ, али то није оправдање, поготово што је евидентан капацитет за доношење програма на вријеме – до почетка године на коју се односи.

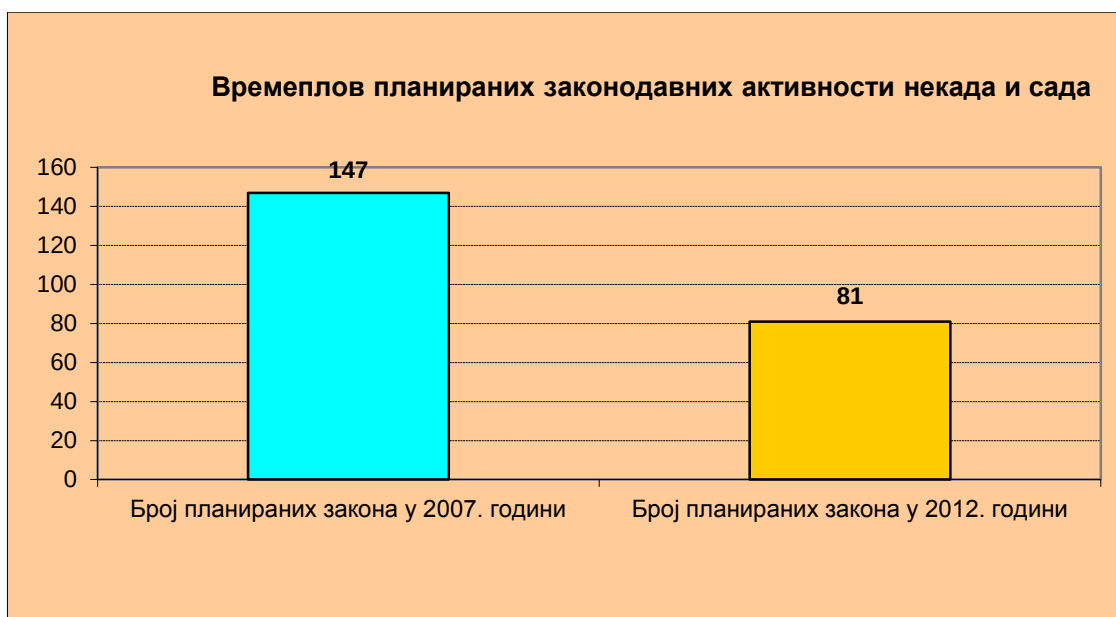
Програм рада НС РС за 2012. годину је садржавао 81 закон¹⁴ или 22 мање од плана у претходној 2011. години.

У законодавном дијелу Програма налазиле су се још 2 мјере, које иако нису закони су сврстане у законодавни дио Програма рада. Кодекс Народне скупштине РС је био у плану за први квартал, али није усвојен, као што нису ни усвојена Правила за израду закона о других прописа и аката Републике Српске. Предлагач за обје наведене мјере је требао бити исти-Законодавни одбор НС.

У тематском дијелу, у првом кварталу је планирано 12 аката, затим у другом 33, у трећем кварталу 12 и у четвртом кварталу у плану за реализацију је 21 акт. Поред ових тематских цјелина, 3 мјере су планиране на нивоу читаве календарске године, континуирано, сваких три мјесеца би НС требала бити информисана о тим областима. Тематском дијелу активности смо додали и двије активности које су се нашле у законодавном дијелу Програма рада.

Укупан Програм је сачињен од 81 закона и 76 тематских цјелина. Пред посланицима је у 2012. години био план од свега 157 мјере, што је значајно мање од броја разматраних тачака у у претходним календарским годинама. Илустрације ради, у првој години мониторинга који је спроведен у 2007. години, НСРС је у плану имала чак 147 закона, а у прошлој години је цјелокупан програм конципиран на 157 мјера.

¹⁴ Буџет се третира као закон.



Графикон 8. За чак 45% је мањи број планираних закона у односу на 2007. годину

Амбиција скупштинске већине очито је опадала, у складу са неиспуњавањем планираних активности у ранијим годинама. Рјешење за смањење гомилања неизвршених планираних обавеза и за повећање процента реализације планираног, није пронађено у повећању рада и притиску на Владу, у циљу повећања њене ефикасности, која битно утиче и на ефикасност Скупштине. Рјешење је пронађено у драстичном смањењу броја планираних активности.

Но, и поред тога, Програм се не реализује у потпуности. Односно, примјетни су озбиљни проблеми у његовој реализацији.

Однос планираног и реализованог континуирано показује смањење амбиција и све већу кризу у обављању власти, која се сада више бави очувањем социјалног мира него стварањем претпоставки за квалитетне искоракe ка бољем стандарду и ЕУ интеграцијама. Проблем планирања и реализације је много израженији на државном нивоу, али ни ентитетски ниво се не понаша као дио рјешења.

Брзина којом се домаће законодавство усклађује са ЕУ правним оквиром, у раскораку је са вербалним опредјељењем за што бржим приближавањем ЕУ.

Предсједник НС РС је, у уводној ријечи, поводом предагања Програма рада за 2012. годину, рекао слиједеће:

"Ми смо годинама уназад имали проблем са нерационалним планирањем, односно са превеликим приједлозима програма рада који нису реализовани, па чак и у годинама у којима смо имали рекордне учинке по броју усвојених закона и тематских цјелина, а учинак у

односу на планирани програм рада није износио 100%, већ је износио знатно мање, због чега је Парламент чак и у рекордним годинама трпио критике.

У овом принципу реалног планирања пошло се од тога да редовна законодавна активност Народне скупштине у периоду од 1996. године до данас износи нешто више од 70 закона годишње, при чему је у последњих пет година тај просјек био нешто већи и кретао се између 70 и 99 закона."

Дакле, по ријечима њеног предсједника, НСРС не планира оно и онолико колико је Републици Српској и њеним грађанима потребно, него оно и онолико колико су актуелна Влада и састав Скупштине способни усвојити.

2011. године, при анализирању Програма рада НС РС и његове реализације, замјерка је била на тзв. планирање уназад, тачније, одрже се сједнице, усвоје се закони, а онда се након тога усвоји Програм рада, који буде дерогиран чињеницом да је усвојен након што су планиране мјере и разматране и усвојене. У 2012. години у вези са овим је изражен напредак и као што смо уочили, прва редовна сједница је резултирала и усвајањем Програма рада, а НС РС је избјегла планирање "уназад".

3.2. Буџет РС

НС РС је формално усвојила Буџет на вријеме, али је он усвојен тек 28.12.2011., што је, с обзиром да се о њему, да би ступио на снагу, мора изјаснити и Вијеће народа, а да је за не баш једноставну процедуру било остало свега три дана, довело до ситуације да се први пут, откако се врши мониторинг институција власти у БиХ, могло десити да се финансирање у РС мора одвијати према Одлуци о привременом финансирању (односно, у рестриктивном облику), што је избјегнуто само захваљујући томе што је Вијеће народа, односно сви клубови народа, показали много већу озбиљност од НС и састало се у рекордном времену и дало зелено свјетло за Буџет. Да је и сама НСРС била свјесна проблематичности временског оквира у коме је усвојен Буџет, говори и чињеница да је Скупштина „за сваки случај“ усвојила и Одлуку о привременом финансирању. И да су извучене поуке из ситуације у 2011. години, говори чињеница, да је Буџет за 2013. годину, усвојен 06.12.2012. године, како се не би догодио прошлогодшњи сценарио. Проблем је усвајање по хитном поступку и скраћен поступак јавне расправе. Ово код одређених интересних група оставља утисак искључености из процеса, односно, не оставља простор за квалитетну реакцију, анализу и конкретне приједлоге о садржају Буџета. Све наведено за праксу око усвајања Буџета вриједи и за процес усвајања Економске политике РС.

Након што је Влада РС први пут озбиљније подигла ниво пројигцираних и реализованих буџетских средстава 2008. године (након продаје Телекома), у наредне 3 године, Буџет је доживио стагнацију, континуирано се задржавајући на износу од 1,6 милијарди КМ. Онда је у

октобру 2011. године дошло до повећања Буџета за 150 милиона КМ, по хитном поступку, због измјена одређених законских рјешења и немогућности да се у раније зацртаним оквирима испоштују све буџетске ставке. Намет привреди раније усвојеним законима о доприносима и порезима на лични доходак грађана довело је и до већег пуњења Буџета. Ипак, Буџет већ дуго и у самом образложењу из Министарства финансија нема развојни карактер, намјена му је постала да се оствари реализација и да сви буџетски корисници буду материјално испоштовани, како се не би стварала одређена социјална незадовољства која знају бити и сигнал да је одређена политика изгубила повјерење..

ИЗНОСИ БУЏЕТА У ПЕРИОДУ 2007.- 2012. ГОДИНА (ИЗНОС ЈЕ ИЗРАЖЕН У ДОМАЋОЈ ВАЛУТИ)					
2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
1.25 милијарди КМ	1.575 милијарди КМ	1.6 милијарди КМ	1.6 милијарди КМ	1.6 милијарди КМ Ребаланс- 1.75 милијарди КМ	1.825 милијарди КМ Ребаланс- 1.810 милијарди КМ

Табела 1. Кретање буџетских пројекција Владе континуитета

Буџет за 2012. годину је увећан у односу на Ребаланс из 2011. године за 75 милиона КМ, а та средства су се очекивала из повећан пореске одговорности правних и физичких субјеката у РС.

Почетком септембра 2012. године усвојен је Ребаланс Буџета РС. И док је министар финансија у Влади РС Зоран Тегелтија говорио о финансијској стабилности, о поштивању свих обавеза према свима корисницима буџетских средстава и о подршци коју Влада добија од социјалних партнера, посланици опозиције су значајно другачије посматрали новонастале околности. У дискусијама опозиције је преовладавао став да је РС у рецесији, да се испуњавају сви услови ММФ-а како не би пред изборе дошло до проблема са буџетским исплатама и да је велики проблем прилив средстава у Буџет, а узроковано слабом привредном активношћу у РС.

Знаци великих проблема у стабилности и одржавању Буџета су већ дуго предмет скупштинских расправа. Два су потпуно опречна става, док из владајућих партија долазе све небједљивија објашњења да не постоје превелики проблеми у буџетским токовима, опозиција користи сваку прилику да истакне како Влада континуитета уз подршку

скупштинске већине не ради добро и домаћински и да су грађани због лоших политика власти у веома тешкој ситуацији.

Подсјетићемо и да је министар Тегелтија раније рекао да РС има проблем са враћањем рате кредита ММФ-у у износу од 240 милиона КМ, а које долазе на наплату у наредне двије године.

Раније смо представили како ову ситуацију са задуживањем¹⁵ и стањем Буџета Републике Српске виде неки угледни економски аналитичари:

Светлана Ценић:

Већ много пута поновљено да отплата иностраних кредита има приоритет са јединственог рачуна УИО, па државни буџет... Оно што остане, дијеле ентитети сразмјерно утврђеним коефицијентима.

Зато страни кредитори немају бојазни да своје неће наплатити, али грађани треба да се забрину што је ино-дуг све већи, јер прво се штеди на најслабијим леђима. Привреда треба да упозори шта је то ниво оптерећења преко којег не могу. Није исто плаћати порезе и дажбине банкама или великим трговцима у односу на текстилну индустрију, кожарску или остале нискоакумулативне, а радноинтензивне гране.

Средстава за кредите ће бити, али је питање колики је остатак од којег се мора живјети. Иста логика као и у сваком домаћинству – већа рата за кредит, мање пара за свакодневни живот.

Алекса Милојевић:

Уколико се нешто брзо не учини на значајном увећању нашег БДП, на жалост мора се рећи, да су наше могућности за враћање дугова минималне. Суштина кредита ММФ-а, тог завршног ударца, је у његовој изузетној заводљивости. То је углавном велики кредит, дугог рока одгоде и малог рока отплате. То је управо случај са нашим кредитом.

Износ близу милијарду КМ, одгода три године, а отплата двије године. То је оно што диже ниво отплате наших иностраних кредита за око три до четири пута почев од 2012. године. Сада је износ отплате иностраног дуга нешто око 110 милиона КМ, а он ће, ако не буде нових задуживања у 2012. години износити 305, 2013.-436, 2014.-416, 2015.-353, 2016.-266 милиона КМ.

¹⁵Извор информације и изјава је портал Фронтал.рс

Многи и много моћнији народи нису могли овако нешто да издрже. Нису могли да врате кредит ММФ-у и пали су у дужничко ропство. Спасили су се само они који су одбили услуге ММФ-а. Уништена привреда због тога што сва акумулација одлази на отплату дугова. Народ пада у сиромаштво.

Репрограмирање дугова, концесије над природним добрима и на крају хуманитарне помоћи да би се преживјело, које шаљу повјериоци. Они који су довели до пропасти народа на крају се показују хуманитарцима. То је сценарио савременог заробљавања. То је судбина која нас чека.

Синиша Божић

О посљедицама и ефектима таквог финансирања буџета, најбоље можемо научити на примјеру Грчке. Разлог задуживања је био крах ПИО система, који ће тек да нанесе штету грађанима и привреди РС.

Влада РС је задржала курс уштеда, али у 2012. години, није остало пуно простора да се иде у даље уштеде на платама буџетских корисника. Влада РС је покушала и покушава да уштеде направи на другој страни, и то преко борачких права, услед чега је дошло до великих раслојавања и подјела и међу самим борцима, од када је Влада РС усвојила нови Закон о ПИО и Закон о правима, бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца. Незадовољство борачке популације је било огромно, а Влада РС је покушала одређеним промјенама регулативе и за сада је успјела у томе, обезбиједити социјални мир. Ово је свакако краткорочно, јер не постоји стварање нове вриједности и готово да нема незадужених пара у Буџету РС и питање је времена када ће ово исплате постати нередовне, ако се неки односи ускоро не промијене. Након потпуно неодговорног односа према средствима Буџета од стране претходне Владе РС, поготово са средствима од приватизације Телекома и других предузећа, када су рачуни појединих министара за телефонске трошкове износили и по 700 КМ на мјесечном нивоу, сада је утврђена одлука по којој министри сами сnose трошкове мобилних телефона које користе. Ово је илустрација која довољно говори о стању Буџета РС.

У структури Буџета за 2012. годину, констатујемо да су издвајања за Кабинет председника РС била пројигирана на **10.919.000,00 КМ, док су Ребалсом повећана за још 10.000 КМ,** што је више и од прошлогодишњег износа. И док Кабинет председника РС не познаје ријеч

уштеда и смањење, а након готово 100% повећања Буџета у 2011. години, у исто вријеме Народна скупштина РС је умањила средства пројигирана за њен рад са **10,700,000 КМ на 10,489,000 КМ**. Највећа умањења су на ставкама расхода за бруто плате запослених. Кабинет предсједника РС је скупљи за чак 440.000,00 КМ од 83 народна посланика и свих пратећих служби НС РС. Умањен буџет је предвиђен и за Вијеће народа РС и то у износу од преко 210.000,00 КМ и сада износи **3,340,000 КМ**.

Да проблемима нема краја говори и усвајање Буџета РС за 2013. годину, када је Савез синдиката свој став изразио протестима, док је положај радника све тежи и неизвјеснији. Након што смо дали информације о Буџету и Економској политици за 2012. годину, сада ћемо представити шта су о овим актима рекли представници неких од интересних група у РС.

РАНКА МИШИЋ

Гдине предсједниче НС, даме и господо народни посланици, предсједниче Владе РС, министри у Влади РС,

Изненађењима никада краја, нисам тражила да будем прва, тражила са да будем задња, бар некад да се уважи то што у мушком свијету једној жени јако тешко.

Али ево, хвала лијепо, што сте дали прилику да кажемо, шта јесу ставови Савеза синдиката РС.

Оно што је изненадило нас, као врло одговорног социјалног партнера, у свим овим годинама или боље рећи у задњих десет година, то је, да по први пут, ова два кључна документа су донесена а да се о њима социјални партнери или један од социјалних партнера није изјашњавао, односно нису вођени разговори, нити преговори, што јесте обавеза, што сте обавеза у РС, кад је у питању трипатитни социјални дијалог.

Све оно што смо предложили као резултат потреба радника у РС, без обзира да ли раде у реалном сектору, или у јавном службама нити један од наших приједлога, није ушао у састав овог документа, који је за нас толико важан.

И наравно, тренутак у коме се доносе ова два документа, је изузетно тежак, у вријеме тешке економске кризе, у вријеме када сви релеватни параметри падају, једино што расте јесте задужење, једино што расте јесте оно што не може донијети нпаредак, нити зауставити ово тешко стање.

Ми смо као синдикат фокусирали неколико битних елемената, онај који је најважнији и цијеним да то мишљење сви у овој сали дијелимо, то је стопа незапослености.

У овмо тренутку, стопа незапослености је кључ за рјешавање онога што се зове економска криза, никако штедња, развој, стварање нових вриједности, је пут да се заустав пад, да се прави корак напријед. Међутим, креатори овог документа су изабрали нешто друго, нешто што је комотније и лагодније. А то је режи.

Штедња, оно што искуство свих радничких организација, у Европи, окружењу, јесте не, мјерама штедње, преко леђа радника. Не. И ми свој глас смо дигли, поруку коју желим да вам пренесем у име оних који су окарактерисани коа неко ко је добио десет плата, па није ваљда да ми желимо да градимо амбијент, у коме за рад, кад добијете плату, да је то привилегија, или још горе гријех. Па није ваљда да ми желимо да они који имају мале плате сведемо на јо шмање, а оне који су имали плате у висни просјечне, сведемо према онима који су имали још мање. Ваљда сви стремимо ка горе, да смо жељели да приближимо једни другима, а не да раздвојимо једне од других. Па ко ће да купи то што произведемо? Па ко ће да уплати за пензионере у Фонд? Па ко ће да издвоји за борачка права? Гдје ћемо да нађемо тај новац? Има га, ми ћемо рећи гдје ћете га наћи? Да не режете преко оних који ни једними својим поступком нису допринијели да морамо резати на овакав начин?

Шта смо жељели у Економској политици? Жељели смо да Влада РС издвоји 10 милиона Завод за запошљавање нових 10 милиона, и тих 20 милиона да се утроши за запошљавање оне категорије, које је жртва лоше приватизације и људи који су остали без посла, не зато што су лоши радници, него што су имали лошу управљачку структуру. То је она категорија која жестко оптерећује Заво за запошљавање, односно има их превише. То су мајстори, ВКВ, КВ, ССС, и полуквалификовани. Морамо бити искрени и рећи да наш реални сектор, управо такву радну снагу треба. Не, софтифицирану, технологију, нажалост ми то немамо, тако да пројекат запошљавања ВСС није дао очекиване резултате, немамо толико локланих заједница, немамо толико администрације, односно столица тамо гдје би могли те људе смјестити и није гријех да млади људи траже посао, гдје ће добро зазградити и имати добре услове. Да не буде забуне. Зато мислимо да тих 20 милиона да треба директније да буде постицај привреди РС, оваквој каква јесте, да имају плаћеног радника годину дана, а да његова обавеза као послодавца буде да тај радник има уговор н недодређено вријеме и да даље дијели судбину тог предузећа. То је конкретна мјера, није то 20 милиона које бацамо, то је 20 милиона које је отишло у производњу, неком омогућило, зато што има посла, да има радну снагу бесплатну и да занавља и ствара услове да иде напријед. Није прихваћено.

Тражили смо од Владе РС да се коначно подвуче црта. Да се више, тешко изабрати праву ријеч, али ево, да немамо различите погледе, на оно што се зове реални сектор, да

ставимо на сто оно што имамо, било да су то јавна предузећа, била да су то приватизована предузећа, била да су то приватна предузећа, све на сто, то би се некако звало реиндустријализација, односно да видимо шта то имамо, гдје има ефекта улагати. Па ако треба штедјети, улагаћемо тамо гдје ће се оплодити. А не, да смо годинама из буџета, па и ми смо били дио те приче да смо са послодавцима, да смо тражили помоћ, нажалост на крају се десио стечај, на крају се десило оно што радници морају да трпе а нису криви.

Зато смо тражили од Владе РС, дајте ако, треба, три дана, пет, десет, дајте да направимо, тај ренгенски снимак и да видимо коме из буџета треба дати. Па нећемо давати тамо гдје ћемо за годину дана, поново повлачити стечај. То је бачен новац, ко има право да баца новац? За нека предузећа боље би било да су дате плате радницима, да буду код куће и раде оно парче земље него његовом послодавцу, који је упропастио предузеће, али су тако кажњени добри послодавци којих има у РС, и којима треба заиста помоћи. Ни то није прошло.

Тражили смо такође, да у том ренгенском снимку наше привреде, у коју се сви тако кунемо, уреди неке ствари које су болне али морају да се ураде, па нека су то јавна предузећа, па не може неко управљати јавним предузећима, калемити дугове, да у јавном предузећу радник не може овјерити здравствену књижицу. Па куда то идемо?

Тражили смо, на крају крајева, да се донесе и створе услови, да дугови који се не могу исплатити а који сметају предузећу претворе у акције, ма шта то значило али да држава буде неко ко своја потраживања претвара у акције. Тражили смо да се нека дуговања просто отпишу, камату или нешто друго, рекли су ми стручњаци, нема отписивања, да нема, али дајте, хоћемо ли причати са ПУ има преко милион ненаплаћених обавеза, ви знате 700 милиона нећемо никада исплатити. Шта то значи? Ко је крив што тих 700 милиона нећемо никада исплатити? Хоће ли ико да одговара за то? Не нико. И тражили смо да идемо на мултилатералну екомпензацију, на начин, да тај круг дуговања доведемо у стање подношљиво, ни то није прихваћено.

Прихваћено је нешто и то врло накардно, рекли смо зауставити сваку врсту запошљавања у јавном сектору РС и на нивоу БиХ, а у случају потребе запошљавања, на свим нивоима вратити, односно вршити прерасподјелу.....(није уклопљено)...како је то написано у Економској политици није одговор на наш захтјев.

Тражили смо од Владе да у потпуности све обавезе које су везане за социјално збрињавање радника у Републици Српској бар за последње двије године буду фокусирани одређен новац у буџету како би се тим људима омогућило да остваре елементарна радничка уставом загарантована права, стало је на 13 милиона и то је сасвим недовољно.

Тражили смо такође да се кроз одговарајућа законска рјешења гарантује (вријеме) ја вас молим ако могу добити, тражили смо дакле да се у послодавачкој структури тамо гдје се на очиглед свих нас пљачкају радници и држава донесу законска рјешења којима ће такви послодавци несавјесни гарантовати својом имовином и није то ништа ново, то је у региону такође познато.

Тражили смо такође да се одложи доношење Закона о раду, јер нико из пословне заједнице није рекао разлоге, синоћ сам чула један каже хоћемо европске стандарде, па господо послодавци Европа не познаје неисплаћену плату, Европа не познаје неуплаћивање пореза и доприноса држави. Ми не бранимо овај закон што је добар, него бранимо зато што је сљедећи много лошији против радника. Нисмо ми, не живимо на Марсу за разлику од неких, живимо овдје и стојимо чврсто ногама на земљу (хвала) ми имамо проблеме, завршићу, да смо тражили да се у име оних 6.891 који су рекли "не", а било их је из реалног сектора и јавних радника овим документима, тражили смо да говоримо о буџету, нисте нам одобрили да говоримо о буџету, говорићемо испред зграде Скупштине нашим члановима и рећи оно што смо имали као поруку вама (хвала) жао ми је што по први пут нисмо добили прилику као законом утврђен социјални партнер кажемо оно што јесте порука грађана, не оваквој економској политици и не оваквом буџету.

Од вас тражимо да оно што смо предложили буде саставни дио политике, то тражимо од Владе, а што се тиче буџета, о томе ћемо напољу, шта можемо.

Толико.

ПРЕДСЈЕДНИК РАДОЈИЧИЋ

Хвала г-ђо Мишић. Савез сандиката је уважен гост у овој Народној скупштини, али Народна скупштина кроз Колегиј уредује радом, вријеме трајања дискусије је 10 минута и за народне посланике, па и за госте и није тачно да Колегиј није одобрио, вама је одобрено обраћање једно на сједници Народне скупштине на којем сте могли говорити и о буџету и о економској политици, а ваша је ствар била шта је дискусија, према томе немојте јавности пласирати нетачну информацију.

Сљедећа је Конфедерација синдиката, г-дин Обрад Белензада. Изволите.

ОБРАД БЕЛЕНЗАДА

Хвала г-дине предсједнице, народни посланици, чланови Владе,

Искористићу ову прилику и обратити вам се у неколико минута како би вам поново указао на поједине дијелове Економске политике Републике Српске, иако бих волио данас да смо прије извршили анализу прошле Економске политике и видјели гдје шта се фали, шта се није могло урадити, шта се урадило, па онда радили ову.

Овај пут учинићу то конкретно са анализом и у односу на документ, приједлог промјене индустријске политике који је предложило Удружење послодаваца металне индустрије, синдикат металаца и рудара и Конфедерација синдиката и кога је званично подржао и Одбор за привреду у Народној скупштини, а незванично скоро сви овдје који сједе, али без обзира на усмену подршку коју сте душно давали, већина ставки из нашег приједлога није прихваћена иако је јавност тај документ јасно рекла, да би његова примјена допринијела изласку из лошег привредног стања у коме се налазимо, не, на неке ћу подсјетити.

Као једна од мјера предложили смо потребу реприватизације уз обавезно претходну израду елабората оправданости ревитализације по сваком конкретном предузећу и прибављање одговарајућег мишљења на елаборат од стране надлежне институције; оснивање фонда за реструктурирање и развој који би био подршка реструктурирању и развоју реприватизованих привредних друштава који ће уз повољне кредитне услове и уз комбинацију са одређеним другим подстицајним средствима омогућити стварање предуслова за њихово успјешну приватизацију, односно продају државног капитала.

Почетни капитал фонда могао би се обезбједити из средстава ИРБ-а, економско развојна компонента Развојног програма Републике Српске, а који би се увећавао са дијелом средстава од продаје државног капитала реприватизованих привредних друштава. На овај начин потпомогнуте фирме настале би јаке и модерне, модернизоване, те као такве би биле носиоци развоја и кооперације на одређеним просторима РС-а.

У новим реструктурираним предузећима задржати само програме који се уз брза иновирања могу упустити у тржишну утакмицу на свјетском тржишту проблем је којим се напусте реструктурирање предузећа повјерити малим предузећима и са њима успоставити кооперантске односе што се своди на стимулисање предузетништва.

И даље заступамо становиште да најбитнија јавна предузећа Електропривреда, Шуме, Жељезнице, Поште и тако даље морају и даље остати у већинском државном власништву, јер мислимо као такве могу најбоље испуњавати своју намјену постојања.

Донијети одговарајуће прописе којим ће се омогућити реструктурирање привредних друштава који имају шансу за наставак пословања и развој, а дошле су у тешкоће и пријети им стечај.

Програм реструктурирања био обухватио производно – програмско организационо кадровско и тржишно и финансијско реструктурирање које би израдило и донијело привредно друштво и о коме би се изјаснили већи, односно значајни повјериоци.

Предузећа која искажу губитак требало би обавезати да израде програм консолидације у првој четвртини, почетком године, те исти доставе Влади, уколико Влада позитивно оцијени програме, обезбједила би се финансијска средства за збрињавање вишка радника чиме би се допринијело рјешавању социјале из предузећа прије стечаја и како би се избјегао стечај.

Повјериоци би једнократно одгодили наплату обавеза на период од најмање три године. Драго ми је што овакве ставове подржава и Савез синдиката. Истеком периода консолидације у случају позитивног пословања потраживања би се претворила у акције предузећа, чиме не би био отежан даљи рад предузећа.

Просто речено, подвлачење црте, чист рачун, нови старт. Ако и то не успије, не помогне, те се оствари негативно пословање у периоду провођења програма консолидације неминован је стечај.

Стварање повољнијег привредног амбијента, хитно књижење земљишта у влансништву предузећа, а не по 2-3 године, смањење оптерећења привреде по основу такси и накнада, укинути накнаде везане за укупан приход предузећа, укинути порезе и доприносе на регрес, топли оброк и теренски додатак, увести исплату минималне плате до 15-тог у мјесецу, а остатак обрачунати и са порезима и доприносима исплатити до краја мјесеца да и држава мало сачека, донијети закон којим би се створили услови да сваки пословни подухват буде сигуран гдје би се плаћало на вријеме и гдје би се извршавали судски налози, укинути камате на репрограме, увести камате на неисплаћене плате, јер мислим да у том периоду радници губе јер ако се не исплати два – три мјесеца плату, он плати камате веће на не знам ако има кредите, ако има струја, вода и све остало, онда његова плата није она која је била него је мања сигурно за 20%.

Са декларативне подршке нереалних обећања према малим и средњим предузећима прећи на конкретне облике подршке јер их сада само гушимо бројним таксама, порезима, доприносима, бројним баријерама те тако присиљавамо на рад на црно и у обиму који је потребан за пуко преживљавање радника.

Оваква опредјељења подразумјевала би да се са социјалних проблема уопште пређе на рјешавање привредних, те да се у односу на административне послове почне фаворизовати производни рад. Смањење јавне потрошње и стављање исте у реалне оквире, ако већ говоримо о стандардима европским онда би добро било подсјетити да постоје европски стандарди на колико становника треба имати чиновника, да ли ми то имамо, имамо вјероватно више куд и камо. Већа улога локалне заједнице за развој и запошљавање на својој територији. Плате у ванпривреди везивати за плате у привреди, и овдје да будем јасан није синдикати конфедерације тражили смањење плата, ми смо мислили да ћемо стићи ми ове горе, али везивање плата ванпривреде за плате у привреди мислимо да има смисла јер би онда сви ипак имали осјећај да зависимо од привреде. Здравствено осигурање радника мора бити неутуђиво, не може бити условљено плаћањем послодаваца, обзиром да је дио бруто плате радника.

Завршио бих ово кратко излагање констатацијом да иако свим институцијама у РС које имају утицаја на стварање приједлога документа Економске политике РС за 2013. годину био главни адут акценат на стварању повољног привредног амбијента чије постојање би имало утицај на многе ствари наведене у економској политици.

Читајући овај документ не може се добити такав дојам, нема смањења пореза и доприноса, укидање на укупан приход, а ни новац који се улаже у привреду, мјере које ће спроводити према овом документу нису довољне да учинимо корак напријед у привреди. Све нам се чини да ће ускоро радници у привреди постати институционално социјална категорија пе ће се дознаке у износу од 254 милиона КМ морати знатно повећати, а онда бојим се доћи ћемо у ситуацију да нестене привреде.

Свјетска економска криза јесте крива, али није крива у Пољској, Словачкој и да не набрајам неке земље, јер су се окренуле раду и привреди, а нису нечем другом и мислим да би добро било можда тај дио слиједити тих земаља како су оне изишле из ове ситуације.

И рећи ћу само двије реченице око овога буџета, мислим да треба више пара за брињавање вишка радника, социјално брињавање пардон и да треба у том наћи и контекст да се неки радници или помогну нека предузећа да и технолошки вишак одређеном помогнемо ако ништа повезивање на стаж, боље је помоћи половину у технолошком вишку, него чекати стечај и помагати свима.

И на крају можемо ли направити финансијски систем да знамо гдје настају паре и гдје нестају и да то се може пратити и онда мислим да би стање било другачије.

Хвала.

ПРЕДСЈЕДНИК РАДОЈИЧИЋ

Хвала г-дине Белензада.

Предсједник Привредне коморе Републике Српске, Борко Ђурић, у име Привредне коморе.

БОРКО ЂУРИЋ

Поштовани г-дине предсједнице Народне скупштине, предсједнице Владе Републике Српске, уважени народни посланици, чланови Владе, даме и господо,

Захваљујем се на пруженој прилици да у име Привредне коморе Републике Српске кажем нешто о овом врло важном документу.

Анализирајући показатеље привредних кретања Републике Српске видљиво је да се тренд негативних кретања пословања и даље наставља. Према овим показатељима негативна стопа раста индустријске производње за период од 9 мјесеци текуће године износи 4,6%, а поред тога остварена је и мања стопа извоза уз истовремени раст увоза што доводи до смањења покривености увоза – извозом.

Забилежена је и негативна стопа раста кварталног бруто домаћег производа од 0,3% за период од 6 мјесеци текуће године.

Ови подаци указују да основи циљеви економске политике РС за 2012. годину позитиван привредни раст, смањење незапослености и друго нису остварени, а вјерујемо да су неке од мјера које смо тада предлагали усвојене, растерећење привреде, враћање неопорезивог дијела дохотка и друге, односно да су бар реализоване све мјере које су усвојене и уграђене данас би показатељи привредних кретања Републике Српске били знатно повољнији.

Неке од мјера пословне заједнице РС уграђене су у економску политику РС за 2012. годину, али нису реализоване, односно нису адекватно реализоване као што су доношење новог закона о раду, благовремена реализација подстицајних мјера, реформа јавне управе, укидање фискалних и парафискалних намета и тако даље.

Током годне смо у више наврата, па и на тематској сједници Владе РС и УО Привредне коморе Републике Српске указивали на тешке услове привређивања. Све

наведено даје нам за право и додатно нас обавезује да укажемо на чињеницу да се морају креирати мјере за превазилажење негативних трендова у привреди Републике Српске, а с циљем како очувања домаће привреде, која је све мање конкурентна у односу на друге, тако и постојећих радних мјеста.

Посебно наглашавамо потребу доношења одређених секторских политика и креирање мјера подршке тим политикама у циљу реиндустријализације привреде Републике Српске, а прије свега подизања конкурентности сектора пољопривреде и сектора прерађивачке индустрије.

Сада поново у приједлогу мјера економске политике за 2013. годину у дијелу који се односи на постављене циљеве налази се позитивни привредни раст, очување радних мјеста фискална стабилност и тако редом. Имајући у виду стање економије земаља из окружења и ЕУ с којим наша привреда има највећи обим робне размјене те чињеницу да се сва негативна кретања у тим економијама директно одражавају на нашу привреду која је и мала и неразвијена, не можемо, а да се не забринемо за оно што нас чека у години која је пред нама, а које ће према свим прогнозама бити у знаку још веће кризе него претходне године.

Поставља се у вези с тим логично питање како у таквим условима остварити позитиван привредни раст када опада заинтересованост за привредним дјелатностима, расте великост, расте незапосленост, расте задуженост привреде, пада нето обртни капитал, пада конкурентност, дакле биљеже се негативни трендови поготово у свим показатељима. С обзиром да су могућности државе врло скромне у погледу финансијске подршке кроз повећане подстицаје, остаје један једини начин, а то је што је могуће виши степен активирања расположивих природних ресурса употребом постојећих и подизање нових капацитета, креирањем одговарајућих политика и мјера за њихово провођење, мада остаје упитно да ли је то могуће без додатног свјежег капитала.

Које су то политике и које мјере, јесу ли јасно дефинисане и истакнуте у овом документу?

У неким другим околностима ово би можда и било довољно, али у кризном времену у којем живимо и горем које очекујемо морамо бити јаснији и одређенији у дефинисању политика и мјера за њихово провођење.

Ми имамо ову и овакву привреду мало и неразвијену, уништену пропалу, незаштићену са потпуно отвореним тржиштем, али наша је и морамо све учинити да буде другачија.

Ми то морамо, иако нисам сигуран да то сви баш најбоље разумијемо и хоћемо, приликом недавно одржане јавне расправе о преднацрту овог документа привредници су се

изјаснили и изнијели су низ примједби и приједлога од којих су само неки уважени, дубоко свјесни чињенице да сви приједлози не могу наћи своје мјесто у документу, ипак изостали су неки који би сигурно допринијели реализацији зацртаних циљева.

Мјере штедње су наишле на пуну подршку привредника иако бисмо били много задовољнији да су наши приједлози уважени 2008. године када смо указивали на неодрживост енормног повећања плата буџетских потрошача у односу на плате запослених у реалном сектору. Желим да нагласим да је у међувремену било неколико нових повећања и оптерећења на привреду, али ни то није било довољно и сада смо ту гдје јесмо.

Нисмо ми срећни због предвиђеног смањења плата, али то је у овом моменту неминовност имајући у виду укупне могућности које су на располагању. Прихватимо то као реалност и окренимо се тражењу рационалних рјешења и излазак из ове ситуације.

Да би се што прије изашло из ових проблема неопходно је у свим сегментима друштва окренути се подршци и привредном развоју дајући допринос и побољшање амбијента за привређивање и стварању услова за проширење обима производње, подизање конкурентности и активности, повећање запослености као предуслова за повећање плата и постизање животног стандарда у цјелини.

Реализација већ започетих крупних инфраструктурних објеката, као и оних чија је реализација извјесна у краткорочном периоду представљају значајан сегмент укупне привредне активности и битно ће утицати на висину БДП-а али као такви не доприносе смањењу спољно-трговинског дефицита који је још увијек изузетно висок. По том питању, рјешења треба тражити кроз повећање извоза, субституцију увоза домаћим производима, а што је опет могуће постићи већом подршком у прерађивачкој индустрији као и примарној производњи у цјелини.

Планирани подстицаји у пољопривреди, подстицаји извозу, подстицаји и запошљавање и друге мјере зацртане овим документом су потребне, али не и довољне да се омогући већи замах и постигну већи резултати, с обзиром да постоје велике могућности у области пољопривредно – прехранбене индустрије издвајају се значајна средства за подстицај пољопривреде, што наравно треба и повећавати, инсистирамо да се посвети већа пажња и да већи значај стварању услова за формирање јаким робних резерви са оном улогом коју као такве могле преузети у случајевима прихватања тржних вишкова и ли значајних поремећаја на тржишту.

Честе климатске непогоде доводе до великих штета у пољопривреди, а с тим и поремећаја на тржишту, што за собом повлачи штетне посљедице које се ланчано генеришу,

а благовременим интервенцијама из робних резерви биле би знатно умањене, чиме би ефекти датих подстицаја били већи.

Неопходно је више пажње посветити заштити домаћег производа и домаће производње, уз фаворизовање домаћих производа гдје год је то могуће, а нарочито за потребе јавног сектора, а то је могуће на врло једноставан начин: домаћа храна и пиће у кухињама и ресторанима јавних установа болница, школа и тако даље, домаћи намјештај у школама, канцеларијама, домаћа одјећа, обућа и тако даље и томе слично.

Зашто лук из Кине, кромпир и паприка из Шпаније, ако могу из Лијевча и Семберије, кад је наше боље и здравије, а наше је. Тврдим да пуно тога можемо направити и по квалитету и по дизајну једнако или боље од онога што се увози. Примјера ради ако не можемо направити ренген апарат можемо болнички кревет зашто би то увозили из Италије или Турске.

Уз благовремено планиране потребе искористити расположиве, а када је то оправдано развити и нове капацитете, ако се ради о дугорочним и континуираним потребама за одређеним производима.

Оно што би обезбједило већу покретљивост тржишта рада и веће шансе за запошљавање односи се на доношење новог закона о раду уз примјену најбољих рјешења којим се у вишем степену уравнотежују и гарантују права и обавезе и послодаваца и радника. (вријеме)

Је ли могу кратко само? (врло кратко) Хвала. Неопходно је провести реформу јавне управе у смислу повећања ефикасности и ефективности као и степена одговорности за преузете обавезе што је било предвиђено мјерама економске политике за 2012. године али није реализовано, реформисати школство у складу са реалним потребама и одређеним стандардима.

Поред наведеног неопходно је изнаћи могућност смањења оптерећења на привреду кроз поново увођење неопорезивог дијела плата, смањење пореза и доприноса нарочито кроз смањење и укидање низа парафискалних намета који у знатној мјери оптерећују привреду.

Једна од конкретних мјера која би дала позитивне ефекте по више основа била би укидање фискализације за занатске радње, фризерске салоне мале трговачке радње и слично, јер је велики број њих престао да ради увођењем фискалних каса, а неки су прешли у сиву зону. Није то занемариво, ради се о неколико хиљада таквих радњи, а то значи бар толико хиљада радних мјеста.

На крају да закључим, више посвећености привреди са јасно дефинисаним мјерема и њиховим досљедним провођењем.

Хвала на пажњи.

12. ЗАКЉУЧЦИ

- НСРС је утврдила тек 43 од 81 планираног закона у 2012. години
 - НСРС је реализовала 58,5% укупно планираних активности
 - Скупштина је и 2012. годину завршила без усвојеног Кодекса понашања
 - НСРС има капацитет за боље резултате, али посланици позиције не инсистирају на већем броју материјала од стране Владе РС
 - Скупштинска већина је подржала нова задужења која ће осјетити сви грађани РС
 - НСРС је прихватила Ребаланс буџета, условљен финансијском трансом од стране ММФ-а
 - Посланици нису демонстрирали исти однос према послу, разлике су приличне
 - Транспарентност може бити већа ако се обезбиједи директан ТВ пренос сједница НСРС
 - Плате посланика нису велике, али су плате грађана изузетно мале
 - Скупштина је на вријеме усвојила рестриктивни буџет за 2013. годину
 - Буџет РС за 2013. годину није добио подршку синдката
-

Додатак 1. Списак свих закона из Програма рада НС РС у 2012. години и њихов тренутни статус

РБ	Ток Закона које је НС РС усвојила	Предлагач	Датум утврђивања на Влади РС	Програмиран у НС РС/Навести квартал	Закон усвојен у НС РС(ДАТУМ)	Закон одбачен / повучен
1	Закон о минералним ђубривима	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	22.12.2011. године, на 45. редовној сједници Владе РС	Да- (први квартал)	21.02.2012. године (П), на 15. редовној сједници НСРС	
2	Закон о измјенама и допунама Закона о извршном поступку	Министарство правде	23.05.2012. године, на 67. редовној сједници Владе РС	Да- (први квартал)	05.06.2012. године (П), на 19. редовној сједници НСРС	
3	Закон о измјенама и допунама Закона о кривичном поступку Републике Српске	Министарство правде	26.04.2012. године, на 63. редовној сједници Владе РС	Да- (први квартал)	15.05.2012. године (П), на 18. редовној сједници НСРС	
4	Закон о социјалној заштити	Министарство здравља и социјалне заштите	08.03.2012. године, на 56. редовној сједници Владе РС	Да- (први квартал)	03.04.2012. године (П) на 17. редовној сједници НСРС	
5	Закон о измјенама и допунама Закона о тржишту хартија од вриједности	Министарство финансија	01.03.2012. године, на 54. редовној сједници Владе РС	Да- (први квартал)	13.03.2012. године (П) на 16. редовној сједници НСРС	
6	Закон о професионалној реhabилитацији, оспособљавању и	Министарство рада и борачко-	21.03.2012. године, на 58.	Да- (први	03.04.2012. године (П) на 17. редовној	

	запошљавању инвалида	инвалидске заштите	редовној сједници Владе РС	квартал)	сједници НСПС ¹⁶	
7	Закон о измјенама и допунама Закона о републичкој управи	Министарство управе и локалне самоуправе	22.12.2011. године, на 45. редовној сједници Владе РС	Да- (први квартал)	21.02.2012. године (П), на 15. редовној сједници НСПС	
8	Закон о измјенама и допунама Закона о локалној самоуправи	Министарство управе и локалне самоуправе	20.03.2012. године, на 15 тематској сједници Владе РС	Да- (први квартал)		Закон је повучен од стране предлагача на 17. редовној сједници НСПС прије усвајања дневног реда.
9	Закон о измјенама и допунама Закона о статусу функционера јединица локалне самоуправе	Министарство управе и локалне самоуправе	20.03.2012. године, на 15 тематској сједници Владе РС	Да- (први квартал)		Закон је повучен од стране предлагача на 17. редовној сједници НСПС прије усвајања дневног реда
10	Закон о концесијама	Министарство индустрије, енергетике и рударства	26.04.2012. године, на 63. редовној сједници Владе РС је утврђен приједлог закона. 22.11.2012. године, на 91.	Да- (први квартал)	13.12.2012. године (Н) на 23. редовној сједници НСПС	Предлагач је 15.05.2012. године, на 18. редовној сједници прије усвајања дневног реда повукао предложеноу

¹⁶ Закон је првобитно повучен са 16. редовне сједнице НСПС, 13.03.2012. године

			редовној сједници закон је поново враћен у форму нацрта.			тачку.
11	Закон о цјевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника	Министарство индустрије, енергетике и рударства	19.04.2012. године, на 62. редовној сједници Владе РС	Да- (први квартал)	15.05.2012. године (П), на 18. редовној сједници НСРС	
12	Закон о измјенама и допунама Закона о жељезницама РС	Министарство саобраћаја и веза	26.01.2012. године, на 49. редовној сједници Владе РС	Да- (први квартал)	21.02.2012. године (П), на 15. редовној сједници НСРС	
13	Закон о обавезама и правима изабраних лица	Административна комисија Народне скупштине Републике Српске	/	Да- (први квартал)	/	/
14	Закон о фискалној одговорности	Министарство финансија	/	Да- (први квартал)	/	/
15	Закон о финансирању послова премјера и оснивања катастра непокретности	Републичка управа за геодетске и имовинско- правне послове	08.03.2012. године, на 56. редовној сједници Владе РС	Да- (први квартал)	/	/
16	Закон о накнадама за коришћење података и пружања услуга Републичке управе за геодетске и имовинско - правне послове	Републичка управа за геодетске и имовинско- правне послове	08.03.2012. године, на 56. редовној сједници Владе РС	Да- (први квартал)	/	/
17	Закон о обновљивим изворима	Министарство индустрије,	20.09.2012. године, на 82.	Да- (други	17.10.2012.године (Н), на 21. редовној	

	енергије и ефикасној когенерацији	енергетике и рударства	редовној сједници Владе РС	квартал)	сједници	
18	Закон о измјенама и допунама Закона о порезу на добит	Министарство финансија	10.05.2012. године, на 65. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	05.06.2012. године (П), на 19. редовној сједници НСРС	
19	Закон о рударству	Министарство индустрије, енергетике и рударства	23.05.2012. године, на 67. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	05.06.2012. године (П), на 19. редовној сједници НСРС	
20	Закон о енергетској ефикасности	Министарство индустрије, енергетике и рударства	22.11.2012. године, на 91. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	13.12.2012. године (Н) На 23. редовној сједници НСРС	/
21	Закон о недопуштеном оглашавању	Министарство трговине и туризма	26.04.2012. године, на 63. редовној сједници Владе РС је утврђен приједлог закона.	Да- (други квартал)	15.05.2012. године (П), на 18. редовној сједници НСРС	
22	Закон о измјенама и допунама Закона о расељеним лицима, повратницима и избјеглицама у РС	Министарство за избјеглице и расељена лица	29.03.2012. године, на 59. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	15.05.2012. године (П), на 18. редовној сједници НСРС	
23	Закон о измјенама и допунама Закона о здравственој заштити	Министарство здравља и социјалне заштите	/	Да- (други квартал)	/	/

24	Закон о ветеринарским лијековима и ветеринарско недигинским производима	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	26.06.2012. године, на 72. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	10.07.2012. године (П), на 20. редовној сједници НСРС	
25	Закон о играма на срећу	Министарство финансија	24.10.2012. године, на 87. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	06.11.2012. године (П) на 22. редовној сједници НСРС	
26	Закон о ученичком стандарду	Министарство просвјете и културе	14.06.2012. године, на 70. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС	
27	Закон о звањима	Министарство просвјете и културе	/	Да- (други квартал)	/	/
28	Закон о измјенама и допунама Закона о парничном поступку	Министарство правде	06.12.2012. године, на 93. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	/	/
29	Закон о заштити од пожара	Министарство унутрашњих послова	21.06.2012. године, на 71. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС	
30	Закон о измјенама и допунама Закона о нафти и дериватима нафте	Министарство индустрије, енергетике и рударства	06.06.2012. године, на 69. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	16.10.2012. године (П) на 21. редовној сједници НСРС	

31	Закон о измјенама и допунама Закона о инспекцијама у РС	Републичка управа за инспекцијске послове	18.10.2012. године, на 86. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	06.11.2012. године (П) на 22. редовној сједници НСРС	
32	Закон о храни	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	/	Да- (други квартал)	/	/
33	Закон о измјенама и допунама Закона о ловству	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	18.12.2012. године, на 95. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	/	/
34	Закон о заштити животне средине	Министарство за простороно уређење, грађевинарство и екологију	14.06.2012. године, на 70. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС	
35	Закон о измјенама и допунама Закона о преносу права својине на капиталу РС у локалним радио- телевизијским станицама на јединице локалне самоуправе	Министарство саобраћаја и веза	21.06.2012. године, на 71. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС	
36	Закон о измјенама и допунама Закона о угоститељству	Министарство трговине и туризма	23.05.2012. године, на 67. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	05.06.2012. године (П) на 19. редовној сједници НСРС	
37	Закон о измјенама и допунама Закона о музејској дјелатности	Министарство просвјете и	10.05.2012. године, на 65. редовној сједници	Да- (други квартал)	05.06.2012. године (П) на 19. редовној	

		културе	Владе РС		сједници НСПС	
38	Закон о измјенама и допунама Закона о регистрацији пословних субјеката у РС	Министарство финансија	26.09.2012. године, на 83. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	16.10.2012. године(П) на 21. редовној сједници НСПС	
39	Закон о буџетском систему РС	Министарство финансија	08.11.2012. године, на 89. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСПС	/
40	Закон о измјенама и допунама Закона о трезору	Министарство финансија	08.11.2012. године, на 89. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	13.12.2012. године (Н) На 23. редовној сједници НСПС	/
41	Закон о унутрашњем платном промету	Министарство финансија	12.04.2012. године, на 61. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	18.05.2012. године (П) на 18. редовној сједници НСПС	
42	Закон о измјенама и допунама Закона о финансијском пословању	Министарство финансија	/	Да- (други квартал)	/	/
43	Закон о измјенама и допунама Закона о инвестиционим фондовима	Министарство финансија	/	Да- (други квартал)	/	/
44	Закон о финансијском управљању и контроли у јавном сектору у РС	Министарство финансија	/	Да- (други квартал)	/	/
45	Закон о реструктурирању комуналних предузећа	Министарство финансија	/	Да- (други квартал)	/	/

46	Закон о измјенама и допунама Закона о експропријацији	Републичка управа за геодетске и имовинско- правне послове	08.03.2012.године, на 56. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	04.04.2012. године (Н) на 17. редовној сједници НСРС	
47	Закон о измјенама и допунама Закона о посредовању у запошљавању и правима за вријеме незапослености	Министарство рада и борацко- инвалидске заштите	16.08.2012. године на 77. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	16.10.2012. године (П) на 21.редовној сједници НСРС	
48	Закон о измјенама Закона о извршном поступку	Клуб посланика СДС/Министарство правде	23.05,2012. године, на 67. редовној сједници Владе РС	Да- (други квартал)	05.06.2012. године (П) на 19. редовној сједници НСРС	
49	Закон о измјенама и допунама Закона о Радио- телевизији РС	Министарство саобраћаја и веза	/	Да- (други квартал)	/	/
50	Закон о измјенама и допунама Закона о Омбудмсану за дјецу	Предсједник РС	/	Да- (други квартал)	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС	
51	Закон о органској производњи хране	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	06.12.2012.године, на 93. редовној сједници Владе РС	Да- (трећи квартал)	16.10.2012. године (Н) на 21. редовној сједници НСРС	
52	Закон о дувану	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	26.06.2012. године, на 72. редовној сједници Владе РС	Да- (трећи квартал)	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС	
53	Закон о рибарству	Министарство пољопривреде, шумарства и	26.06.2012. године, на 72. редовној сједници	Да- (трећи квартал)	10.07.2012. године (П) на 20. редовној	

		водопривреде	Владе РС		сједници НСПС	
54	Закон о правима цивилних лица са инвалидитетом	Министарство здравља и социјалне заштите	/	Да- (трећи квартал)	/	/
55	Закон о заштити од насиља у породици	Министарство породице, омладине и спорта	30.08.2012. године, на 78. редовној сједници Владе РС	Да- (трећи квартал)	16.10.2012. године (П) на 21. редовној сједници НСПС	
56	Закон о измјени Закона о условима и поступку верификације општих обавеза које чине унутрашњи дуг РС	Министарство финансија	04.10.2012. године, на 86. редовној сједници Владе РС	Да- (трећи квартал)	06.11.2012. године (П) на 22. редовној сједници	
57	Закон о измјени Закона о задуживању, дугу и гаранцијама РС	Министарство финансија	26.06.2012. године, на 72. редовној сједници Владе РС	Да- (трећи квартал)	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСПС	
58	Закон о сточарству	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	/	Да- (четврти квартал)	/	/
59	Закон о начину поступања са нуспроизводима анималног поријекла који нису намијењени исхрани људи	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	27.12.2012. године, на 96. редовној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	/	/

60	Закон о измјенама и допунама Закона о гасу	Министарство индустрије, енергетике и рударства	26.07.2012. године, на 76. редовној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСРС	/
61	Закон о гробљима и погребној дјелатности	Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију	20.09.2012. године, на 82. редовној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСРС	/
62	Закон о измјенама и допунама Закона о финансирању жељезничке инфраструктуре и суфинансирање жељезничког саобраћаја од интереса за РС	Министарство саобраћаја и веза	/	Да- (четврти квартал)	/	/
63	Закон о измјенама и допунама Закона о превозу у друмском саобраћају	Министарство саобраћаја и веза	06.12.2012. године, на 93. редовној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	06.11.2012. године (Н) на 22. редовној сједници НСРС	
64	Закон о здравственом осигурању	Министарство здравља и социјалне заштите	/	Да- (четврти квартал)	/	/
65	Закон о заштити и спашавању у ванредним ситуацијама	Министарство унутрашњих послова	14.11.2012. године, на 72. редовној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСРС	
66	Закон о развоју малих и средњих предузећа и предузетништва РС	Министарство индустрије, енергетике и	/	Да- (четврти квартал)	/	/

		рударства				
67	Закон о измјенама и допунама Закона о уређењу простора и грађењу	Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију	23.08.2012. године, на 78. редовној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	17.10.2012. године (Н) на 21. редовној сједници НСРС	
68	Закон о националном парку Козара	Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију	08.11.2012. године, на 89. редовној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСРС	
69	Закон о националном парку Сутјеска	Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију	08.11.2012. године, на 89. редовној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСРС	
70	Закон о култури	Министарство просвјете и културе	/	Да- (четврти квартал)	/	/
71	Закон о измјенама и допунама Кривичног закона РС	Министарство правде	06.12.2012. године, на 93. редовној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	/	/
72	Буџет РС	Министарство финансија	23.11.2012. године, на 33. посебној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	05.12.2012. године (П), на 11. посебној сједници НСРС	/

73	Закон о извршењу Буџета РС за 2013. годину- хитни поступак	Министарство финансија	23.11.2012. године, на 33. посебној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	05.12.2012. године (П), на 11. посебној сједници НСРС	/
74	Закон о измјенама и допунама Закона о комуналној полицији	Министарство управе и локалне самоуправе	22.11.2012. године, на 91. редовној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	13.12.2012. године (Н) На 23. редовној сједници НСРС	/
75	Закон о измјенама и допунама Закона о заштити назива РС	Министарство управе и локалне самоуправе	24.10.2012. године, на 87. редовној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	06.11.2012. године (П) на 22. редовној сједници НСРС	/
76	Закон о измјенама и допунама Закона о управној инспекцији	Министарство управе и локалне самоуправе	24.10.2012. године, на 87. редовној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	06.11.2012. године (П) на 22. редовној сједници НСРС	/
77	Закон о измјенама и допунама Закона о безбједности саобраћаја на путевима РС	Министарство саобраћаја и веза	/	Да- (четврти квартал)	/	/
78	Закон о спречавању злостављања на раду	Министарство рада и борачко-инвалидске заштите	18.10.2012. године, на 86. редовној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	06.11.2012. године (Н) на 22. редовној сједници НСРС	
79	Закон о измјенама и допунама Закона о спречавању сукоба интереса у органима власти Републике Српске	Министарство управе и локалне самоуправе	22.11.2012. године, на 91. редовној сједници Владе РС	Да- (четврти квартал)	13.12.2012. године (Н) На 23. редовној сједници НСРС	/

80	Закон о раду	Министарство рада и борачко-инвалидске заштите	/	Да- (четврти квартал)	/	/
81	Закон о дјечијој заштити	Министарство здравља и социјалне заштите	/	Да- (четврти квартал)	/	/

Додатак 2. Списак свих непланираних закона усвојених у 2012. години

РБ	Ток Закона које је НС РС усвојила до 30.09.2012.године	Предлагач	Датум утврђивања на Влади РС	Програмиран у НС РС/Навести квартал	Закон усвојен у НС РС(ДАТУМ И ФОРМА)	Закон одбачен / повучен
1	Закон о допуни закона о приватизацији пословних зграда, пословних просторија и гаража - хитни поступак	Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију	23.02.2012. године, на 53. редовној сједници Владе РС	/	13.03.2012. године (П) на 16. редовној сједници НСРС	
2	Закон о измјенама и допунама Закона о државним службеницима- хитни поступак	Министарство управе и локалне самоуправе	14.03.2012. године, на 57. редовној сједници Владе РС	/	03.04.2012. године (П), на 17. редовној сједници НСРС	
3	Закон о престанку важења Закона о попису становништва, домаћинства и станова у 2011.	Министарство финансија	14.06.2012. године, на 70. редовној сједници Владе РС	/	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС	

	години у Републици Српској					
4.	Закон о организацији и спровођењу пописа становништва, домаћинства и станова у 2013. години	Министарство финансија	14.06.2012. године, на 70. редовној сједници Владе РС	/	10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС	
5.	Закон о измјенама и допунама Закона о прекршајима	Министарство правде	19.04.2012. године, на 62. редовној сједници Владе РС	/	18.05.2012. године (Н) на 18. редовној сједници НСРС	
6.	Закон о измјенама и допунама Закона о правима бораца, војних инвалида и погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата РС- хитни поступак	Министарство рада и борачко-инвалидске заштите	09.04.2012. године, на 22. посебној сједници Владе РС	/	18.04.2012. године (П) на 9. посебној сједници НСРС	
7.	Закон о територијалној организацији РС	Министарство управе и локалне самоуправе	14.06.2012. године, на 70. редовној сједници Владе РС		10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС	
8.	Закон о Граду Требиње	Министарство управе и локалне самоуправе	14.06.2012. године, на 70. редовној сједници Владе РС		10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС	
9	Закон о Граду Добој	Министарство управе и локалне самоуправе	14.06.2012. године, на 70. редовној сједници Владе РС		10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС	
10	Закон о Граду Приједор	Министарство управе и локалне самоуправе	14.06.2012. године, на 70. редовној сједници Владе РС		10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС	
11	Закон о Граду Бијељина	Министарство управе и локалне самоуправе	14.06.2012. године, на 70. редовној сједници Владе РС		10.07.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС	
12	Закон о измјенама и допунама Закона о Пензијском резервном фонду	Министарство финансија	13.09.2012. године, на 81. редовној сједници Владе РС		16.10.2012. године (П) на 20. редовној сједници НСРС ¹⁷	
13	Закон о измјени Закона о извршењу Буџета у 2012. години- хитни поступак	Министарство финансија	27.08.2012. на 27. посебној сједници Владе РС		05.09.2012. године (П) на 10. посебној сједници НСРС	
14	Закон о измјенама Законама о високом образовању- хитни	Министарство просвјете и	16.08.2012. године, на 77. редовној		05.09.2012. године (П) на 10. посебној	

¹⁷ 16.10.2012. године на 21. редовној сједници НСРС усвојен је Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о Пензијском резервном фонду

	поступак	културе	сједници		сједници НСПС	
15.	Закон о измјенама и допунама Изборног законба	Министарство управе и локалне самоуправе	24.10.2012. године, на 80. редовној сједници Владе РС		06.11.2012.године (П) на 21. редовној сједници НСПС	
16	Закон о измјенама и допунама Закона о систему јавних служби	Министарство управе и локалне самоуправе	24.10.2012. године, на 80. редовној сједници Владе РС		06.11.2012.године (П) на 21. редовној сједници НСПС	
17.	Закон о измјенама Закона о републичкој управи- хитни поступак	Министарство управе и локалне самоуправе	06.12.2012. године, на 93. редовној сједници Владе РС		13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСПС	
18.	Закон о измјенама и допунама Закона о водама- хитни поступак	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	06.12.2012. године, на 93. редовној сједници Владе РС		13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСПС	
19.	Закон о измјени Закона о занатско-предузетничкој дјелатности- хитни поступак	Министарство индустрије, енергетике и рударства	06.12.2012. године, на 93. редовној сједници Владе РС		13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСПС	
20.	Закон о бази података резултата анализа дезоксирибонуклеинске киселине	Министарство здравља и социјалне заштите	01.11.2012. године, на 88. редовној сједници Владе РС		13.12.2012. године (П) на 23. редовној сједници НСПС	
21.	Закон о доприносима- хитни поступак	Министарство финансија	23.11.2012. године, на 33. посебној сједници Владе РС		05.12.2012.године (П) на 11. посебној сједници НСПС	
22.	Закон о платама запослених у јавним службама РС- хитни поступак	Министарство здрава и социјалне заштите	23.11.2012. године, на 33. посебној сједници Владе РС		05.12.2012.године (П) на 11. посебној сједници НСПС	
23.	Закон о измјенама и допунама Закона о платама запослених у области просвјете и културе	Министарство просвјете и културе	23.11.2012. године, на 33. посебној сједници Владе РС		05.12.2012.године (П) на 11. посебној сједници НСПС	
24.	Закон о платама и другим накнадама судија и тужилаца у РС- хитни поступак	Министарство правде	23.11.2012. године, на 33. посебној сједници Владе РС		05.12.2012.године (П) на 11. посебној сједници НСПС	
25.	Закон о платама запослених у МУП-у РС, казнено- поправним установама и судској полицији- хитни поступак	МУП РС	23.11.2012. године, на 33. посебној сједници Владе РС		05.12.2012.године (П) на 11. посебној сједници НСПС	
26.	Закон о измјенама и допуни Закона	Министарство	23.11.2012. године,		05.12.2012.године	

	о платама запослених у органима управе РС- хитни поступак	управе и локалне самоуправе	на 33. посебној сједници Владе РС		(П) на 11. посебној сједници НСРС	
--	--	--------------------------------	--------------------------------------	--	--------------------------------------	--

Додатак 3. Дискусија поводом одлука о новом задужевању

Влада РС је, у склопу 15. редовне сједнице НС РС, пред посланике донијела припремљене одлуке о новом задужевању. Представићемо неколико појашњења, из стенограма, Министра финансија, те, промишљања посланика опозиције о овоме, јер посланици позиције нису уопште узели учешће у дискусији о новим задужењима за РС, прихвативши Владине одлуке без расправе.

Извод из стенограма:

Министар финансија Зоран Тагелтија:

Поштовани г-дине потпредсједнице, уважени народни посланици, даме и господо,

Пред вама је одлука о краткорочном задужевању РС емисијом трезорских записа.

Усвојеним буџетом Републике Српске за 2012. годину у оквиру прихода односно буџетских средстава, поред редовних буџетских средстава предвиђено је и финансирање буџета РС.

У том оквиру планирани су и примици од хартија од вриједности у овом износу од 70 милиона за примитке од издавања трезорских записа.

Овом одлуком се одобрава краткорочно задужевање на основу емисије краткорочних хартија од вриједности трезорских записа у износу од 70 милиона КМ и неопходно је у складу са Законом о задужевању, дугу и гаранцијама РС да Народна скупштина Републике Српске да сагласност на исту, иако је усвајањем буџета РС ово планирано задужење већ одобрено.

Наравно, предложеном одлуком дефинишу се услови овог задужења који представља оквирне услове под којима се РС може краткорочно задужити емисијом од хартија од вриједности, а то су: максималан износ краткорочног дуга за 2012. годину је 70 милиона КМ, каматна стопа наведене врсте задужевања може да буде максимално релевантни Еурибор плус 4,25% и рок доспјећа може да буде најдуже до годину дана.

Износ задужења и каматна стопа представљају максималне вриједности по којима се продаја трезорских записа могла реализовати, свака продаја која није могућа по истим или повољнијим условима од ових датих у одлуци неће бити реализоване.

Министарство финансија у току 2011. године емитовало је четири емисије трезорских записа. Прва извршена 12. маја 2011. године 36 милиона КМ по стопи 2,47%, 21. јуна 28 милиона по каматној стопи 3,19% и трећа емисија 30. новембра 2011. године 15,7 милиона по каматној стопи 4,9% и четврта емисија извршена је 16. децембра на период од шест мјесеци 10 милиона КМ и каматна стопа 3,36%.

Имајући у виду горе наведено предлажем Народној скупштини Републике Српске да усвоји Одлуку о краткорочном задуживању РС емисијом трезорских записа."

Посланик Војислав Глигић:

Уважени г-дине предсједниче, даме и господо народни посланици, поштовани представници Владе,

Ја ћу говорити о овој одлуци везаној за краткорочно задуживање, све што кажем може се односити на обе одлуке, нисам хтио да се јављам једно па по другој, с обзиром да су у ствари проблеми идентични.

Кад је дуг у питању уважени г-дине министре, дуг је зао друг па ви причајте колико год хоћете како нема напретка, перспективе развоја и тако даље, без задуживања, а посебно је зао друг кад се средства која посуђујете пласира за потрошњу. Ту нема ништа црње. То мени не треба знање, не треба ми економски факултет, свако има своју кућу, ако му је бог дао дјецу па види како треба да расподјели што заради и шта се дешава, кад оно што поједе мора позајмити (добацивање)

О чему даље сам ја хтио везано за ову одлуку, видим да је стигао овај мајстор који све зна и коментарише, па ваљда ће наставити овако, у уставним основама, а на основу Закона о задуживању, дугу и гаранцијама РС је речено да се дозвољава краткорочно задуживање за следеће намјене: привремено финансирање дефицита произашлог из готовог тока, финансирање пренесених обавеза и финансирање буџетске резерве, нема даље, не постоји даље. То су три ствари. По мени је одлука мањкава зато што у одлуци нисте навели гдје ћете потрошити ова средства у прво, друго или треће или у прво друго и треће.

Следећа ствар, кад кажете у глави 4. у образложењу финансијска средства, г-дине министре ви би требали да кажете колика су, јер кажете за спровоећње ове одлуке потребна су финансијска средства по два основа: један дио неопходан за плаћање пратећих трошкова и услуга, а други за враћање са оним каматама. Колико

коштају, ево мене интересује колико коштају трошкови да оштампате, пратећи ти трошкови што сте навели, због чега то нисте навели у овој.

Посебно уважени г-дине предсједнице се вама обраћам, ја не знам да ли су то други добили, али ја сам био изненађен кад сам добио одлуку о краткорочном и дугорочном задуживању по хитном поступку. Нисам могао да вјерујем, ако већ има проблем са хитношћу закона, од куд проблем, па нема свака одлука је приједлог хитна.

Ја ћу искористити своје вријеме да упозорим на неке чланове, кажем г-дину министру искључиво због тога што има 200 запослених, није их он примао, али ја да сам на његовом мјесту ја бих отишао и погледао има ли какав правник из неког старог система Јелшинград, Чајавец, Инцел који је водио органе управљања да му контролише акте што ти стручњаци са тим својим лаптоповима, чудима наобразбом разнo – разном избацују из тог министарства и тог чичу пред пензију примите да вам не иду овакви акти у скупштинску процедуру.

Да би свима било јасно због чега ово говорим, упозорићу вас на члан 182., 193., 221. прочитаћу 226.

182. каже, тиче се аката скупштинских, каже: да Народна скупштина поред устава доноси законе, просторни план, буџет, декларације, резолуције, препоруке и закључке и разрађује ово, то једно по једно.

У члану 193. каже: поступак за доношење закона покреће се подношењем нацрта закона и то се разрађује у сљедећих 18 чланова.

У члану 221. каже, постоји изузетак од тога може се закон донијети по хитном поступку, али под три услова, да их не набрајам и онда долазимо до члана 226. који каже: одлуке, закључци, декларације, резолуције, препоруке, планови, програми и информације и друга акта о којима се одлучује у Народној скупштини разматрају се у форми приједлога, ако Уставом законом и овим пословником није друкчије уређено, изузетно акти из става 1. овог члана могу се разматрати у форми нацрта, обрнуто од закона и таква грандиозна служба са кабинетом и тако даље, причали смо о томе, са кабинетом који није био по закону о државној управи, већ сте сад закон о државној управи прилагодили стању које сте направили. Таква грандиозна институција дође каже по хитном поступку, не знате и онда неко каже хало па не можете, све је по хитном, ви само можете изузетно ићи у нацрту, а све друго је хитно, приједлог и онда ујео вук магарца.

Ја сам добио у фебруару приједлог по хитном поступку и приједлог обични, јер је неко рекао хало шта сте ви то људи радили, министре, због чега се то дешава? Ви то не можете објаснити, зато што вас пуно није ни брига, важно је да се ово усвоји данас, па да ли у приједлогу, да ли у нацрту, да ли по хитном или нехитном поступку.

Кад сте говорили већ то по хитном поступку и послали тај акт, значи 3-4 дана прије овога, ви сте написали овдје и образложење, због чега то радите разлоге, каже: имајући у виду проблем неплаћања обавеза по спољном дугу из средстава који се издвајају из прихода од индиректних пореза, са јединственог рачуна Трезора Републике Српске, неопходно је усвајање одлуке по хитном поступку јер је потребно остварити додатни прилив средстава у буџет, све док се не изврши поврат средстава исплаћених на основу измирења спољног дуга.

Питам ја вас ако је ово хитноћа и разлог за трезорске записе, и све док се не отклони тај проблем који је фала богу премилостиви Високи савјет или шта се већ налази у БиХ, требају ли нам више ова средства, јер је колико ја разумијем и знам прочитати овдје каже док се то не ријеши потребно нам је то и причати о некој нашој солвентности кад смо у стању били један паралелни буџет од милијарду и 600 потрошити уз четири буџета таква и довести се у ситуацију да сада не можемо макет док не посудимо новце, то уопште није ружичасто за РС. Колико ће нас цијенити или не цијенити ти који нам дају паре и узимају одређена средства по основу камата или на други начин што је мени непознато како то функционише, видио сам од прилике мораш узети консултанта па чудо, па ово – па оно, ту већ ја могу да претпоставим шта се све дешава, али је суштина да овако не треба да ради најјаче, највеће и најквалификованије министарство у Влади РС – то сам ја хтио да кажем.

Хвала лијепо."

Друга одлука о задуживању је изазвала веома оштре коментаре и критике у дискусијама народних посланика Миладина Станића (СДС) и Слободана Поповића (СДП БиХ). Посебно интересатно је било чути уводно образложење министра Тегелтије када је говорио о задужењу, па ћемо због јавности која то није могла чути и видјети представити и овај Извод из Стенограма.

Министар Тегелтија:

Поштовани г-дине предсједнице, уважени народни посланици,

Пред вама је одлука о дугорочном задуживању РС емисијом обвезница.

Усвајањем буџета РС за 2012. годину у оквиру прихода, односно буџетских средстава, поред редовних буџетских прихода предвиђено је и финансирање буџета РС.

У оквиру финансирања планирани су и примици од хартија од вриједности од чега се 30 милиона односи на примитке од издавања дугорочних обвезница.

Овом одлуком се одобрава дугорочно задуживање по основу емисије дугорочних хартија од вриједности, тј. Обвезница у износу од 30 милиона КМ и неопходно је у складу са законом о задуживању, дугу и гаранцијама РС да Народна скупштина РС да сагласност на исту, иако је усвајањем буџета РС ово планирано задужење већ одобрено.

Наравно, предложеном одлуком дефинишу се услови овог задужења, који представљају оквирне услове под којима се РС може дугорочно задужити емисијом хартија од вриједности, а то су да максимални износ задужења може бити 30 милиона КМ, да максимална каматна стопа може бити до 7%, рок доспјећа до 10 година, услов отплате једнократна по доспјећу хартија и осигурање отплате дуга је буџет РС.

Износ задужења и каматна стопа представљају максималне вриједности по којој би се продаја обвезница могла реализовати. Свака продаја која није могућа под истим или повољнијим условима од ових датих по одлуци неће бити реализована.

Даме и господа, поштовани посланици,

Дозволите да кажем још неколико реченица око ове тачке дневног реда везано за задуживање односно укупан дуг РС.

Институционални оквир задуживања у појединим земљама је веома различито дефинисан. Подјела између парламената, улоге парламента и владе и ресорног министарства финансија веома различита у појединим земљама. У неким од земаља је то дефинисано на тај начин да парламент усвајањем одлуке о буџету дефинише укупан износ задужења, а да то послије министарство финансија доноси појединачне одлуке. У неким од система дефинисано је да то једноставно се у цијелости препусти влади поједине земље, док у трећим земљама владе, односно парламенти доносе одлуке само о појединачним великим задужењима.

У РС кад је у питању задужење имамо подјељену надлежност између Народне скупштине и Владе РС што је дефинисано чланом 7. закона о задуживању, дугу и гаранцији.

Када говоримо о висини дуга, онда прије свега морамо да знамо да постоји неколико категорија дуга који се посматрају и који се међусобно пореди, постоји тзв. Буџетски дуг или дуг који је везан само за обавезе буџета државе. Други опште признати критеријум јесте тзв. дуг опште државе који, категорија коју највише користи ММФ и који се користи у великом броју земаља ради могућег поређења, а тај дуг опште државе или како то ММФ каже у БиХ за РС и Федерацију каже дуг централне власти. Он поред буџета обухвата и дуг локалних заједница и фондова и поред тога најшире дефиниције дуга јесте укупан дуг државе.

Оно што је јако важно, кад говоримо о дугу, онда морамо да разликујемо двије врсте дуга који се појављују код задуживања, то је тзв. директни дуг и потенцијални дуг. Ми овдје имамо још једну специфичну ситуацију у РС гдје индиректни дуг у потенцијални дуг ми исказујемо тзв. индиректно задуживање, али га ипак рачунамо кроз укупан износ задужења и гаранције које су такође дефинисане нашим Законом о задуживању, дугу и гаранцији.

Најважније питање свакако јесте управљање јавним дугом. И код ___ висине јавног дуга користе се неколико различитих критерија, као што је то однос камате који се плаћају на дуг и укупно прикупљених пореза у тој години или омјер камате који се плаћа на јавни дуг и укупних јавних расхода омјер камате плаћен на јавни дуг и БДП-а и још неколико других критерија који економска струка користи, али најчешће коришћени критерији исказивања укупног дуга јесте омјер укупног дуга и БДП.

Овај критеријум који се користи у Европској унији и то је критеријум који је услов за придруживање, односно био је услов за придруживање јер данас га готово се нико не придржава.

Овај критериј из Мاستрикта који подразумева висину да јавни дуг не прелази 60% БДП је саставни дио новог финансијског уговора Европске уније који треба, који је прихватила 25 од 27 земаља Европске уније.

Кад говоримо о висини дуга било које државе, тако и Републике Српске онда је слика много јаснија ако се поредимо са окружењем, ако се поредимо са нашим најзначајнијим спољно-трговинским партнерима. Наши најзначајнији спољно-трговински партнери јесу земље Европске уније и земље тзв. чланице ЦЕФТ-а, прије свега Србија и Хрватска.

Наравно у еуро зони укупан дуг, просјечан дуг износи 61,33%, док је у европској унији негдје преко 81%.

Ако погледамо стање како то изгледа данас у Републици Српској, ви ћете ову информацију о дугу добити негдје у мјесецу мају, када је предвиђено програмом рада, али да вам кажем информација са 31.12.2011. године, укупан дуг РС спољни и унутрашњи дуг на 31.12.2011. године износи 3.834.000.000 КМ или 43,55% БДП-а, од тога спољни дуг износи 2.393.000.000 или 64,42% укупног дуга. Унутрашњи дуг на 31.12.2011. године износи 1.440.000.000 или 37,58% укупног дуга. То је тзв. дуг буџета како га ми исказујемо.

Ако погледамо дуг опште државе како га исказује ММФ, онда на тај дуг треба да додамо и дуг општина и фондова на 31.12.2011. износе 467 милиона, што знаједно чини 4.301.000.000 КМ или 48,8% БДП-а за претходну годину.

Дуг општина и фондова износи 10,8% укупно исказаног дуга.

Кад говоримо о спољном дугу онда ако износи 2.393.000.000 треба да знамо да тај спољни дуг, тј. једна специфичност Републике Српске да се спољни дуг дијели на тзв. стари дуг који је настао до 04.априла `92. године и дуг који је настао после `95. године. Тај стари дуг износи 778 милиона или 32,51% укупног спољног дуга, док нови дуг износи 1.600.000.000 или 67,49% укупног спољног дуга.

Оно што је такође врло специфично код овога спољног дуга тзв. новог дуга да онда треба тај дуг да подјеле на онај дуг који пада на терет буџета Републике Српске и дуг који спада, пада на терет повратка крајним корисницима. Омјере тог дуга од 1.615.000.000 који износи са 31.12.. на терет буџета РС отпада око 50,6% или 817 милиона, а крајњи корисници на 31.12.2011. године требају да врате 798 милиона или 49,40% укупног тог дуга.

Дугови који припадају буџету су дугови који буџетске подршке то су ММФ, Европска комисија, ДПЛ, затим здравство, образовање, комуналне услуге, пољопривреда и сточарство. У неком омјеру процентуалном онда највећи износ дуга односи се на ММФ и он чини готово 32%.

Кад говоримо о кредитима који се збрајају у укупан дуг, а престављају индиректан дуг и не представљају обавезу буџета РС од 798 милиона КМ, онда његова структура изгледа овако, на Електропривреду отпада 171 милиона КМ, Жељезнице 134 милиона КМ, комуналне услуге у општинама 65 милиона марака, путеви 352 милиона КМ и тако даље.

Укупан унутрашњи дуг, заједно са емисијом обвезница, из прошле године износи 1.440.000.000.

Шта је специфично за Републику Српску, поред тога што сам рекао да ми имамо тзв. стари спољни дуг, који смо наслиједили од бивше СФРЈ и који смо преузели нешто више од 10% тог спољног дуга, имамо такође веома изражен висок унутрашњи дуг који је специфичан само за неколико земаља у свијету.

Оно што је овдје свакако најинтересантније јесте начин на који ми исказујемо тај тзв. потенцијални дуг, који не представља дуг буџета РС. У првом периоду задуживања међународних финансијских институција није постојала спремност међународне финансијских институција да средства дају нашим јавним предузећима ИРБ-у и другима директно да они буду зајмопримци, већ су та средства одобравали РС, која је Република Српска средства преносила крајњем кориснику, али исто на њих је преносила обавезу враћања тих средстава. У већини, у свим земљама у ствари, поготово земљама у нашем окружењу, комплетан потенцијални дуг се исказује кроз гаранције, тако да у тим земљама у нашем окружењу дугови јавних предузећа, дугови тзв. развојних банака су увијек исказани кроз гаранције, док је код нас сасвим другачија ситуација, тако да ми имамо тзв. индиректно задуживање која у суштини представља гаранцију у износу 960 милиона КМ, а наше гаранције износе једва 25,9 милиона КМ, иако у нашем Закону о задуживању, дугу и гаранцији предвиђено да се за гаранције може издвојити 30% средстава властитих који се налазе у буџету за ту годину, ако то поредимо са сервисирањем дуга знате да процент износи 18%. Ако би то индиректно задуживање данас успјели да прокњижимо, као гаранције као свим другим земљама, онда би слика нашег задуживања у овом тренутку изгледала нешто сасвим, сасвим другачије.

Наше укупно задужење буџета не би износило 43,55% већ 34,50% а наше укупно опште задужење опште државе не би било 48,8% већ 37,30%, али наше гаранције више не би биле 25,9 милиона већ би износиле 986 милиона КМ.

Како ми то данас исказујемо у буџету, ми данас имамо ситуацију у буџету да нам се појављује ставка рефундација крајњих корисника од 70 милиона, готово 70 милиона, 69.200.000 КМ у буџету за 2012. годину што ствара сасвим погрешну слику о приходовној страни буџета. Та позиција једноставно не би требала ту да се налази.

Новим књижењем ми би планирали само на расходовној страни потенцијалне обавезе по основу гаранција. Хоћу да вам кажем да смо ми последњим преговором које смо имали у Лондону јуче које смо завршили, ВРД је прихватио да кредит за ауто –

пут Бањалука – Добој буде додјељен ЈП "Аутопутеви" РС", а да Република Српска и БиХ дају гаранцију за поврат тог кредита, што ће сасвим другачије изгледати у нашим евиденцијама о задуживању.

Који су наши кључни параметри када је у питању задуживање, чињеница да је кретање дуга у БДП-у 2005. до 2008. имало тенденцију пада, а да након 2009. године има тенденцију раста учешће дуга у БДП-у. Резултат је двије чињенице, једног је чињеница та што су средства по основу спољних кредита почела да се нешто брже повлаче, а друга је чињеница да смо у 2009. години имали пад БДП-а, а да ове претходне двије године имамо раст, али ипак недовољан да би могао да произведе неке позитивне ефекте.

Оно што је за наше кредитно задужење веома важно је питање тзв. рочности нашег кредитног задужења. Просјечна рочност наших кредита и директних и индиректних износи преко 10 година што је веома повољно и то је апсолутно потребно здржати.

Када су у питању краткорочна задужења она су јако, јако ниска и крећу се ниже од 5% наших јавних прихода и све ћемо учинити да тај краткорочни дуг и даље буде тако низак.

Кад је у питању валутни ризик наша сва задужења 42,90% нашег дуга је у КМ, 26,84% у еурима или имајући чињеницу у виду да су наша КМ везана еуро па нам то дође на исто, онда је готово 70% дуга се налази у те валуте.

Оно што нам у сваком случају може да нам представља потешкоће кад је у питању валутних ризик, јесте да готово, преко 20% наших кредита представљају тзв. специјална права вучења и због велике улоге долара може да дође до одређених осцилација.

На крају желим да кажем да РС по свим критеријима који данас постоје и који оцјењују стручњаци, међународне финансијске институције, а мислим да их треба да се придржава и овај парламент пада у ред средње задужених држава, без проблема да свој дуг сервисира.

Послије 2014. године и завршетка нашег кредита са ММФ-ом долази до пада учешћа дуга у БДП-у. Мислим да морамо обезбједити да се наша јавна предузећа у будућем временском периоду могу директно задужити код међународних финансијских институција, уз гаранцију Републике Српске, јер услови кредитног задужења су

идентични да ли задуживало се директно јавно предузећа или Република Српска, па то преносила на јавна предузећа.

Републици Српској су потребна и даље ће бити потребна финансијска средства од међународних финансијских институција. То су и показали захтјеви од општина, јавних предузећа, здравствених и образовних установа, на основу података које смо ми доставили прије од прилике пет мјесеци.

Оно што је у овом тренутку такође јако важно јесте да Републка Српска мора престати да се задужује за потребе буџета. Када смо доносили прошле године одлуку о дугорочном задужењу ја сам тада рекао да ћемо 2012. године имати потребу да емитујемо 50 милиона обвезница, а емитоваћемо 30 и тада сам рекао да 2014. године Република Српске се неће задуживати за потребе буџета и да ће имати уравнотежен свој буџет.

Република Српска мора да води одговорну политику задуживања.

На сљедећој сједници Народне скупштине биће политика задуживања, а послвије тога када Народна скупштина усвоји у оном облику која она процјени адекватан, Влада Републике Српске ће усвојити стратегију управљања дугом у наредне три године.

Хвала вам."

Посланик Миладин Станић (СДС):

"Хвала г-дине предсједниче, уважени чланови Владе, колеге и колегинице посланици,

Ево ја ћу у кратким цртама да дам неке своје коментаре на континуирано и помахнитало задуживање Републике Српске и мислим да је можда дио тих задужења прихватљив кад се гледа са једне стране потреба да се ријеше та нека горућа питања везано за јавну потрошњу, али сам послвије састанка предсједника Републике и економских експерата разумио да се препоручује задуживање за реални сектор, а не за јавни сектор и ево ја бих дјелимично прихватио и нужно зло да се задужујемо и за јавни сектор, али само под једним условом, тј. више услова.

Дакле, на једној страни имамо неограничено задуживање и ја бих молио ево министра финансија да нам се изјасни, да каже ево од данас па у наредне двије и по године имаћете оваква питања на дневном реду још пет пута или педесет пута, а да ће

збир свих тих задужења за јавну потрошњу бити милион или 10 милиона марака, очигледно да ви то лагодно и врло неодговорно приступате оваквој политици задуживања и још једном понављам ја би као човјек и као народни посланик и привредник могао опростити такав приступ под сљедећим условима:

Господо драга,

Ви имате веома недоговоран приступ према фискалној политици. Ево ја вам тврдим одговорно да из године у годину обавезе привредних субјеката само нарастају. Ево ја сам јуче упутио једно посланичке питање гдје молим да ми се достави преглед обавеза правних субјеката на дан 31.12. и ја вам тврдим унапријед да су обавезе ове године веће него претходне године. Кад смо наметали ово питање у неким претходним расправама, увијек се говорило о повећању финансијске дисциплине, а ја долазећи из мог града Прњавора и пратећи развој, односно рад привреде поуздано знам да бар из Прњавора обавезе се све слабије плаћају, све више нарастају, све је више захтјева за репрограм обавеза, све је више предузећа која иду у стечај, чак и она предузећа гдје су бивши министри владе у континуитету долазили па помпезно објављивали приватизације да не наводим овдје Унис, Јелшинград и тако даље и тако даље, међутим десиле се жалосне ствари да су та предузећа задуживала од 12 до 15 милиона марака да је дио новца изнесен за земље одакле су ти велики инвеститори и да предузећа завршавају у стечају. Ја вјерујем да ништа боља ситуација није ни у осталим локалним заједницама, ја бих био сретан да је боље, само нек није као у Прњавору у задње вријеме.

Још једном понављам и стварно се извињавам ако вам је досадило, ја имам случај у моме граду, купи човјек фирму, направи стамбену зграду узме из тога што може, остатак пусти у стечај и Влада РС нека сноси обавезе за раднике, за неплаћене обавезе, а он ће оно што је ставио у џепове, ширити се са тим негдје другдје и правити друге манипулације. Мислим да је то непотребно и да под хитно требате направити један рез за нередовне платише овај из привреде, да донесете одлуке како ће се то завршавати, да ли ће се узимати нека форма обезбјеђења, да ли ћете направити чак и ригорозније мјере, раскидати уговоре и тако даље и тако даље, ја не прејудицирам рјешења, али сигурно ово гореће питање од кога много зависи судбина РС и гдје има јако пуно резерве, новца државнога с којима располажу неодговорни власници овај привредних субјеката и мислим да је крајње вријеме да се овдје нешто озбиљније поради и вјерујте мука је нама који редовно плаћамо обавезе све од тих превараната шпекланата, још једном понављам гро је таквих у владајућој странци, мада не мислим да је то универзално, значи сви ти шпекуланти који долазе и користе прилику наше

алкавости и наше неажурности и тако даље. Ми преносимо законе Европске уније па дајте људи да пренесемо само један, а то је да сви једнако плаћају обавезе.

Ја вам тврдим господо министри да ћете много лакше функционисати и да ће вам бити много лакше. Ја знам да има тешкоћа, ево видимо да не функционише више ни редовна исплата подстицаја у пољопривреди, да су огромним проблемима сељаци, незадовољство и тако даље, међутим ја мислим да ћете ви то рјешити и да ћете направити ваљда неку паметнију математику, да ћете превазићи те проблеме, али крајње је вријеме да се ухватите рјешавати неких горућих питања унутар ове државе која ће олакшати посао и вама, који сте на власти, и народу, односно и живот.

Такође је неизбежно извршити реорганизацију прегломазног државног апарата, то мислим на нивоу и РС и мислим и на локалном нивоу, господо драга кад се глобално посматра ми имамо бар 40% вишка запослених и што је најгоре ти запослени у државним органима су се толико осилили да ја имам једну причу за вас, ево слушајте причу.

Један сељак из Приједора који се зове Горан Марјановић, ево ако га неко зна из Приједора слободно нек се јави и нека демантује ово, зове Министарство пољопривреде, ових дана кад је западао снијег и каже молим вас хоћете ми рећи кад ће бити уплаћена субвенција по основу млијека, ево рецимо, а службеник из Министарства пољопривреде њему каже: слушајте господине, узмите лопату, па кад лопатом очистите снијег до банке, тад ће вам стићи паре. Ми такве службенике требамо? Па ја знам из свог искуства да у правилнику о подстицајним средствима стоји документација која каже: за подстицај за одређену механизацију, за културу, засад и тако даље, требају ти и ти документи и они зову тог ко је предао документацију е треба још ова допуна, па проба пипат може ли се уградити у ту допуну, ево ја ћу вам рећи имена и презимена људи који су звали и кад каже, и кад ја кажем: само ви њега поздравите од Миладина Станића и нек се јави мени ако треба каква допуна, каже не треба ништа, кад је Миладин посебно. Ово је људи жалосно, ја вам искрено говорим говорим вам име и презиме човјека из Приједора, ево приједорчана ту, реците зна ли неко Горана Марјановића, има стадо крава и зове и каже: молим вас господо хоћете ли ми рећи кад ћете платити овај премију за млијеко, он каже: господине, узми лопату па кад очистиш снијег до банке, биће паре за премију. Добићете име и презиме тог службеника, па ово је тужно ово је срамотно, ово је огавно.

Ево још ћу вам рећи једног исто из Приједора, послјије неке моје расправе на телевизији зове ме човјек и каже: Миладине Станићу, никад нисам био ни у једној

странци, никад нисам био ни у једној странци, гласам за СНСД-е, е сад ћу доћи и укључити се у СДС ако имало кад дођете на власт будете проводили такве политике. Хоћете да вам кажем име и презиме? Ево приједорчана, хоћете да вам кажем? (комешање) каже, знате шта још каже, дајте пренесите Влади Републике Српске (комешање) каже данима нас опсједају Бошњаци из околних општина, купе нам краве и каже не можемо одржати стадо без тих субвенција. Ево ко год хоће од вас министара кад год хоће да сједнемо, рећи ћу име и презиме, узећемо са ваших телефона, отворено назвати човјека и нек вам прича ову причу. (добацивање) зове, а намјерно сам говорио из Приједора зато што вас је јако пуно тамо и помјешани сте то страначки, то ни на шта не личи, сви се хвалишете, а народ кука па закива, и намјерно говорим имена, идите на врата тих људи па питајте је ли то могуће. Значи имена и презимена вам говорим. Ево да не отварам сву причу, ко год хоће од министара нека ме зове ја ћу му рећи тачно гдје се неко уграђује, гдје злоупотребљава положај и прихватам да то буде дискретно. Значи ко год хоће од министра, зовите ме, ја кажем, ево сад сам рекао Горан Марјановић и рећи ћу и сљедећег из Приједора, рећи из Српца, рећи ћу из Градишке, и тако даље, нећу све у јавност ради тих јадних људи, рећи ћу вам како каже човјек да му испред носа вози неко кладе, а он иде у потоке, иде овдје- иде ондје, идите код тог човјека разговарајте па видите да ли лаже Миладин или лаже неко из власти.

Док год таква питања не ријешимо, ми господо ћемо се задуживати до гуше.

Сљедећа ствар коју треба урадити, то је сигурно, да не понављам приче које сам већ причао то је реорганизација јавних предузећа, господо драга, па ја данас у новинама читам да Крајину треба да купи Сарајево осигурање, некада је то био ЗОИ и тако даље, нека није ништа спорно нека функционише, али хоће ли неко одговарати за дубиозу која је направљена у Крајини осигурање, хоће ли неко одговарати зашто је то обезвређено, зашто ће се то продати за марку и је ли баш тако да Репубилци Српској не треба уопште ни једно осигурање, не треба, али направите фирму па је продајте за новац, не докапитализовати приватна осигурања.

Значи, по сваку цијену, прије него што се будете задуживали, дајте пробајте било што порадити око жељезница Српске, око шума Српске, око Крајина осигурања, око предузећа која сте купили у стечају, која сваке године доноси нових 10 милиона минуса и колетерала Републици Српској, око фондова.

Ево ја још једном понављам послије једног састанка ја сам стварно очекивао да више неће бити задуживања за јавни сектор. Сматрам да треба улагати у реални

сектор и све што будете улагали у реални сектор, што буде реално, увијек ћемо бити спремни подржати ми из клуба СДС-а.

Такође још једна од великих проблема, тврдим одговорно да у овој области, рискантних улагања ИРБ-а имате 100 милиона марака које никад нећете наплатити без финансијских посредника и разнo – разна давања по овом или оном основу и на крају да искористим да вам прочитам једну анегдоту која је примјерена односу власти према задуживању (добацивање) ево само да кажем, нећу цитирати, човјек је из крајева одакле је министар овај финансија, професор је на Правном факултету у Београду и члан је наше академије па да не лицитирам име, али "предговор" за ову књигу је писао мој професор са мог факултета Ђуро Шушњић и каже ова анегдота, можда је тачна – можда није, али да не испитујем, јако је примјерена вашем понашању у области задуживања: на опроштајној вечери, у опуштеној атмосфери један од америчких представника замолио је уваженог госта рахметли Џемала Бједића да објасни своје нелогичне гестове руком, знате како ми млатимо тамо – овамо, овај што већа функција више покрета руком, (смијех) извињавам се, (добацивање) и каже да објасним значи те покрете руком, а каже покојни Џемо, био добар човјек он држао је привреду бивше Југославије, каже: то што сам дотицао врат, значи да смо вам дужни до гуше, а то што сам дотицао шлиц значи даћемо вам одатле вратити, (смијех) е од прилике ја тако схватам ваше неодговорно задуживање и ја вас стварно молим да се уозбиљите и мало одговорније приђете. (комешање)

Хвала. Извините."

Поред стенограма са наведене сједнице, веома интересно је било и на сједници која је одржана у септембру 2012. године, када је НСПС одлучивала о Буџету у хитном поступку. Ради се о 10. посебној сједници НСПС.

Овдје ћемо представити излагање предсједника Владе РС, који је навео слиједеће:

АЛЕКСАНДАР ЏОМБИЋ

„...ни прије пола године, ни годину дана, ни пре две године, све је то досљедно ако правилно читате сва документа, због тога сте ви можда мало и нервозни зато што вам је јасно да је то све досљедно, да смо све веома транспарентно кроз усвајање економске политике кроз буџета, кроз писма намјере из претходног аранжмана, кроз

преговоре које смо водили и у претходном аранжману и у овом аранжману све ставили и доставили транспарентно.

Сад је очигледно, данас се види, да је тврдња која је изнијета из опозиције прије неких 10-так – 20-так дана да ће ребаланс носити радикалне резове на платама, на социјалним давањима на пензијама, на борачким давањима најобичнија лаж, то је сада свима јасно и због тога сте ви нервозни данас. Јасно је сада кад се види овај ребаланс да је тачно оно што је Влада рекла, да ту нема никаквих радикалних резова, да су ту уштеде по свим ставкама гдје год се могло уштедјети, да неће бити смањења пензија, да неће бити смањења социјалних давања и сад је то објелодање, значи износили сте лажи прије 20 дана, што сте сад нервозни кад вам се доставе аргументи то је ваша ствар.

Такође што се тиче аранжмана, што се тиче писма намјера сад сте додатно нервозни кад сте видјели да у писму намјера нема ништа страшно, шта сте очекивали да смо ми овдје преузели своје обавезе, па ми смо радили и преговарали у најбољем интересу Републике Српске. Мислите да је лако испреговарати писмо намјера, а посебно кад поред себе имате још Федерацију и заједничке институције, кад то све треба бити реално и кад то све треба бити прихватљиво да би се могло реализовати и кад практично носи тај неки терет преговора које носи Федерација која је у веома тежој позицији ја мора испунити.

Да се само осврнем на неке од ови писма намјера, значи прочитајте све је ово, шта је, шта је преузето као обавеза па то све стоји у економским политикама, зар ми нисмо рекли да ћемо радити ревизију, ревизију права, зар нисмо рекли да има права социјалних права која су стечена не нелегални начин, да хоћемо да кроз ревизију поступак ревизије да их искључимо из права, а не да ћемо смањивати постепена права, зар нисмо то ставили у стратегији реформе пензионог система, кроз законе пензионог система, Закон о борачким правима, све је то рађено и све је то сада стављено овдје веома транспарентно.

Сад да би били један дио, значи овдје је тачка 9. нама се приписује да ћемо, да смо наставити са убирањем индиректних пореза на нивоу БиХ задржати јединствен рачун управе за индиректно опорезивање, тачно, а прочитајте слjedeћу реченицу: настојаћемо да обезбједимо континуитет његове дјелотворности, па шта то значи? Па јесмо рекли сигурни смо да ће се одржати континуитет његове дјелотворности.

Значи, у таквој једној институцији опрезној као што је ММФ промакла је једна реченица гдје смо ми рекли да ћемо настојати да одржимо дјелотворност јединственог

рачуна кроз заједничке, конструктивне и благовремене рад на рјешавању свих спорних питања, па ево настојаћемо, па ако не буде могло нећемо одржати и готово, онда ћемо тражити поново увођење више рачуна, али ево успјели смо да испреговарамо и да направимо поравнање и поравнање прије два дана донесена одлука.

Што се тиче каренси борда, је ли ви мислите да је најбоље да изађемо из каренси борда сада у условима у каквим се условима налази БиХ, у уставном уређењу како је БиХ и да имамо одлуке које можда не можемо исконтролисати.

Тачно је да свака земља приликом уласка у каренси борд треба имати стратегију изласка из каренси борда, да он дугорочно није добар, али молим вас морате водити рачуна о уставном уређењу БиХ, од надлежности ентитета и могућностима злоупотребе таквог једног процеса кад би се изашло из каренси борда. Значи ММФ је тражио од нас да задржимо док траје овај аранжман наредне две године да задржимо каренси борд и ја не видим ту никакав посебан проблем, једино ако ви немате приједлог да расформирамо Централну банку, али будите радикални предложите закон. То питање смо ми отворили прије три године, питање дивиденде смо ми отварали ова Влада, односно претходна Влада и слали све дописе, тражили своју дивиденду. То питање смо ми отворили, немојте ви отварати сада кад смо ми већ у тој причи или ако желите да отворите предложите закон и покушајте то прогурати преко својих представника тамо, па ћете видјети да они баш неће да предложи ни Закон о измјени Закона о порезу, о електропреносу, а камо ли нешто овако радикално.

Да би били потпуно доследни у дискусијама, колико се сјећам били смо критиковани када смо усвајали Економску политику због чега се задужујемо на тржишту капитала путем обвезница зато што је то прескупо, а не да узмемо неке јефтиније изворе финансирања. Тад је претпостављам одговарао ММФ који има каматну стопу од 1,5% и тада смо образлагали и у економској политици прошле године, претпрошле да смо у аранжману, али због немогућности испуњења Федерације и других нивоа власти у БиХ морамо да имамо алтернативу и имамо алтернативу и уколико изостане кредит од ММФ-а и изостане кредит од Свјетске банке и Европске комисије да смо ми способни да обезбједимо алтернативни изворе финансирања и то смо урадили преко обвезница и преко значи кракорочних и дугорочних хартија од вриједности, које су наравно по нешто вишој цијени него што је овај аранжман.

Критиковани смо код све и једне одлуке иако, иако су те све одлуке о задужењу биле и у економској политици, веома јасно објашњене и у буџету. Ево сада улазимо у нови аранжман, сада ћемо узети јефтинија средства 1,5 или 2%, сад опет не ваља, шта сад је ли требамо обвезнице или требамо аранжман.

О чему се овдје ради?

Ви истовремено тражите и захтјевате да се не узимају кредити, да се не узима аранжман и да се у истом буџету повећавају социјална давања, а свјесни сте да то не можемо, потпуно сте свјесни да то не може и манипулишете са јавности већ, већ дужи временски период.

Што се тиче неких појашњења око социјалних давања, па то смо веома јасно рекли да смо усвојили Закон о социјалном давању гдје смо предвидјели средства за читаву буџетску годину. Закон није усвојен, односно тек се примјењује од 01. јула и нормално да ћемо ту позицију кориговати, хоћемо оставити сад за читаву годину, шта ћемо са тим парама? Сасвим је логично да то подјелимо на два и да оставимо позицију која је неопходна, за сљедећу буџетску годину ће бити обезбјеђена средства за читаву годину и шта је проблем, то не значи само по себи уопште смањење социјалних давања.

Што се тиче ексро рачуна дакле да појасним, тачно је у писму намјере стоји једно од питања овдје било коректно да се објасни шта је, шта то значи у писму намјера, дакле неколико пута сам рекао, сва улагања, сав развојни програм који смо креирали претходних година реализовали ММФ третира као дефицит, без обзира што ми паре имамо на рачуну, без обзира што су те паре дошле од стране приватизације, нису текући приходи они то третирају као дефицит, па сте ви онда манипулисали се величином тог дефицита, а у ствари зато је покривени дефицит добијен од средстава приватизације. Дакле, траже од нас да успоримо реализацију односно исплату са ексро рачуна за 35 милиона што ми то можемо и урадити, значи ускладићемо реализацију средстава са ексро рачуна ове и сљедеће године и зауставити по њиховом обрачуну за тај ниво дефицита од 35 милиона марака.

Дакле, што се тиче потребе ММФ-а уколико би изостао аранжман са ММФ, Република Српска има алтернативно рјешење да обезбједи изворе финансирања и то је стављено у економску политику и то је стављено у буџет као, као извор. Та средства се планирају уколико изостане аранжман са ММФ-ом обезбједити на тржишту капитала на домаћем или међународном тржишту капитала. Дакле нема овдје нових задужења, ако улазимо у аранжман са ММФ-ом и добијамо Свјетску банку и Европску комисију, нећемо ићи на тржиште капитала и нећемо издавати обвезнице ни на домаћем ни на међународном тржишту, због тога смо ушли у преговоре, испреговарали једно коректно писмо намјере које не ствара никакве обавезе, нити тражи од нас било какве радикалне резове посебно на социјалним давањима, како ви наводите, него је, него су све мјере садржане већ кроз наша одређена документа

Економску политику и интересу Републике Српске и у нашем интересу настојимо структуралне реформе које смо започели.

Претходне две године нисмо имали аранжман, јесмо ли стали са реформом пензионог система – па нисмо, могли смо да станемо и рекли нема аранжмана, нећемо више да радимо усвајање Закона о пензионом систему. Не, ми смо то препознали као проблем и није то, реформа пензионог система није проблем и потреба само Републике Српске већ широм свијета 2010.године смо усвојили Стратегију реформе пензионог система, прошле године 2011. усвојили Закон о пензионом систему и структуралне реформе које су у интересу Републике Српске проводимо без обзира је ли има аранжмана или нема и ми ћемо то наставити, уколико изостане аранжман и овај, уколико неко од нивоа власти не испуни услове, рецимо Федерација не усвоји нешто од ових мјера из писма намјере, ми ћемо са структураним реформама наставити и даље, које су у апсолутном интересу и Републике Српске и свих социјалних категорија јер се овдје инсистира на праведности, на праведној прерасподјели средстава које овај буџет има до тренутка фискалне способности да се средства повећају.

Што се тиче изношења стопа БДП-а, изнесене су стопе БДП-а у номиналном износу, мислим да су ти подаци узети из економске политике номинални, има реални износ када се примјени инфлаторни притисак и због тога та разлика није таква, али да вам кажем, све економије у региону и у Европи трпе велике посљедице. Криза је ескалирала крајем прошле године и у првом кварталу ове године то је нама свима јасно, је ли ви мислите да је универзална криза само у Републици Српској, да само Република Српска има проблем са кризом? Па дајте мало узмите новине па прочитајте па видите шта се дешава у нашем најближем окружењу и каква је уопште ситуација.

Дакле, има ту још неких изума као што је смањење 600%, смањење се не може направити више од 100% него онда долазите до нуле, не може преко 100%, израчунајте ми ви шта је од 100 јединица шта је 600% смањење па можда ће неко добити некакву награду.

Дакле, ја вас молим да добро прочитате и економску политику да не манипулишете са одређеним детаљима вађењем из контекста ни овог писма намјере, ни економске политике и да видите да су то потпуно синхронизовани документи и да ми као своју обавезу треба да усвојимо ребаланс буџета и донесемо одлуку о задужењу која није никакво ново задужење већ елиминација односно реструктурирање извора финансирања које смо предвидјели за ову годину, а коју смо предвидјели прошле године и то потпуно јасно и прецизно објаснили у економској политици.

Хвала вам још једном“.

Мишљење посланика ДП-а Драгана Чавића представимо у наставку:

ДРАГАН ЧАВИЋ

Даме и господо, поштовани министри који ниси овдје кад се говори о ребалансу буџета,

Пред собом имамо документ који је изнуђен због ситуације да је потребно обезбједити кредитна средства до краја године у висини од 80 милиона и преосталих 160 пардон 180 милиона током наредне двије године.

Писмо намјера које је потписано са ММФ-ом је врло важан документ и представља читав низ преузетих обавеза о неким од тих сам већ говорио, али оно што је најбитније односи се на одредницу у којој се Влада Републике Српске обавезује да ће смањити ниво бруто плата и накнада у БДП-у у средњорочном периоду, ово надовезујем на константну полемику коју водимо, од како сам ја овдје у Народној скупштини, око структуре БДП-а и тврдње да је структура БДП-а анализирано по потрошној, пардон по расходној методи показује на најтежи структурални поремећај БДП-а, а то је да 97% њега, БДП-а по потрошној методи чини крајња потрошња и основа ових мјера се управо усмјеравају ка том правцу да се учешће бруто плата и накнада смањи у БДП-у.

У том смислу је од Владе признато да ове године неће бити раста БДП-а, иако је било оптимизма у смислу процјене да ће БДП-е у овој години расти 2%, кад кажем 2% мислим на реалан раст БДП-а с којим се оперише у овим документима са ММФ-ом.

Такође је важно рећи да постоје друге обавезе, а то је замрзавање плата на нивоу 2012. године до 2014., изједначавање плата у читавом јавном сектору и читав низ закона које треба усвојити да би се плате у јавном сектору изједначиле за једнаку врсту рада приближно једнака примања, укидање раста плата у судству према расту просјечних плата у БиХ. Ова обавеза је преузета да се изврши до краја ове године, а не знам како ће бити изведена јер она подразумјева и мјењање једне одредбе у Уставу Републике Српске. Затим, ревизија рада агенција, укидање заштита о нето платама, увођење гарантованих бруто плата, односно да свако повећање стопа и доприноса иде на терет нето плате.

Закон о буџетском систему у њему се требају повећати казнене одредбе за пробијање обавеза у односу на план. Хитно треба побољшати стање у Фонду здравства и сама Влада признаје да је стање у Фонду здравства алармантно и у писму намјера, треба извршити рационализацију броја запослених, смањити трошкове лијечења у Србији, поштрити контролу оцјене рада неспособности и боловања, односно генерално смањити трошкове у Фонду здравства, који очигледно има врло тежак и неподношљив дефицит. На то треба додати да се у овој години Влада обавезала да ће овај бруто плате и накнаде, пардон да ће дефицит буџета бити доведен на ниво до 3% од БДП-а, а да ће у 2013. то свести на 2,5% од БДП-а.

Уз то је такође у материјалу дефинисано да је банкарски сектор у врло проблематичној ситуацији, да неквалитетних кредита има око 12,1% у пласманима, што тражи да се интензивно уводи тест треса у све банкарске институције, а то ме уназад враћа у оно што је проблематично да се ИРБ-е појавила као купац дијела капитала на начин да изврши докапитализацију у неким од приватних банака Бобар банци, Балкан инвестмент банци. Од банкара сам чуо какво је стање у банкарском сектору, рад Агенције је крајње неозбиљан, г-ђа Ињац не ради професионално посао, Агенција гледа политички кроз прсте у стање одређених банака и нама пријети синдром Агробанке из Србије – ја то тврдим. То такође повезујем са чињеницом да се у задње вријеме у ИРБ-у дешава да банковни пласмани из ИРБ-а путем комерцијалних банака се не враћају, па ИРБ онда је нашла солomonско рјешење тако што фирмама продужава грејс период са 3 на 5, са 2 на 4 и тако даље.

Генерално ја мислим да ова политика оваква представља читав низ импровизација на принципу "сјеци ухо да закрпиш задњицу", али уха има само два, а даље не би се упуштао у коментаре.

Сад ћу да подсјетим на оно што сам говорио у више наврата у овој Скупштини да се прије свега бруто плата, гарантована бруто плата уведе као начин за дефинисање гарантоване плате, зашто?

Ја знам да има у Републици Српској, посебно у кабинету предсједника бајних економиста као што је г-дин Рајко Томаш који заговара да се врши повећање доприноса на плате. Уз ову мјеру коју ММФ тражи да би заштитио експанзију потрошње, терет сваког повећања доприноса и пореза на плату ће падати на нето плату, дакле умањиваће се нето плата запосленим. Ова мјера треба да се уради, да би свака промјена била осјећена на прави начин и представља неку врсту заштитног механизма за буџет у перспективи. Затим, подсјећам, да кад смо разговарали о Закону о задуживању и гранцијама и Нацрту закона о буџетском систему, да сам постављао

питање, зашто у нацрту закона нема да се уведу 3% према споразуму из Мастрикта, по критеријуму 3% од БДП може на годишњем нивоу бити дефицит у буџету, зашто тога нема, одговорено ми је да ће то бити у новом закону како је речено Закон о фискалној дисциплини, како сам разумио. Односно ММФ у овој ситуацији, са овим захтјевима у ствари тјера Владу на оно што је требала да уради сама. Правило једног шалтера, резање административних процедура, наставак онога што је декларативно започето прије четири, пет година, а то је, "гиљотина прописа" итд.

Ко се хвали са аранжманом ММФ-ом, мора искрено да призна да има болесну економију. И то је чињеница. Болест није настала одједном, болест је имала различита побољшања и погоршања али је болест евидентна.

Лијечење неком терапијом увјек је шокантно, посебно за социјалне категорије. Зато овдје има огромних диспаритета не знам како ће то бити дефинисано. Обавезе које су преузете у ребалансу нису испуњене, ево да напоменем, субвенције да су смањене за милион, оне су повећане за 2 милиона 170, грантови да се смање за милион и 600, према споразуму са ММФ-ом, они су повећани за 6 милиона 753, једино што је испоштовано трансфер Фонду ПИО, који је умањен за 2 милиона, а код свих преосталих обавеза, преосталих 4% је огромни диспарат, у односу на оно што је договорено са ММФ-ом преузето као обавеза и оно што је реализовано.

Ево рецимо дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета републике, планирано, односно обвеза према ММФ-у је била да се умањи за 6 милиона, а умањење је извршено за 20 милиона 350 KM.

Али ово све да ставимо по страни, оно што мене забрињава је чињеница је да у овом реблансу буџета који је изнуђен, јер нико не би радио ребаланс буџета пред изборе, посебно не они који владају. Овај ребаланс је изнуђен да би се повукла средства, то је јасно свима. И ту нема тајне, до 7. септембра треба завршити посао и тачка, ако хоћете да добијете паре повучете траншу у овој години. Али оно што мене брине, што је ребаланс искориштен да се ураде још неке ствари, које су мени потпуно неразумне. За мене је то неразумно. Медијима 3 милиона и 650, вјерским заједницама 5 и 390, укупно 10 милиона и 40, хеликоптерски сервис повећао разлику за 636 хиљада, о мом убјеђењу у Кабинету председника Републике, постоји вишка 5,5 милиона марака које не припадају по својој намјени том буџету. И ви можете да говорите неке велике политичке приче, али ја ћу вам рећи, 4 милиона имао Рајко Кузмановић, покојни Јелић је имао такође између 4 и 5 милиона, у моје вријеме буџет председника Републике је био 2 милиона, а сада је 10 или 11. По чему социјална давања требају бити у Кабинету председника Републике.

Знате по чему морају да буду, јер ви не смијете да му противријечите. То је проблем. Није проблем у томе да ви знате да треба штедјети и ту. Могли сте комотно да му у ребалнасу да му смањите 5,5 милиона, и ни једна од функција у функционисању председника Републике, не би била ускраћена. Али не смијете и зато свако кресање буџета и прошле и ове године, пролази мимоилазећи буџет који је њему намјењен.

Али сте увели две нове ставке, субвенција за инвестиције за запошљавање милион и трансфер општинама у ванредним ситуацијама 540 хиљада. Поздрављам то је требало, али не овлишно.

Да размишљате о људима који су у несрећи, и да овај буџет има хуману линију, да овај буџет размишља о онима који су унесрећени, као што су сељаци, који не примају мјесцима или годину дана не примају подстицај, који су им прописани правилницима и законом, ви бисте лијепо рекли, грант медијима умањити за три милиона, говорим на оно што сте усвојили на ребалансу. Вјерским заједницама 5 милиона доле. Хеликоптерском сервису 600 хиљада доле, председнику Републике 5,5 милиона доле, и то би износило 14 милиона. А тих 14 милиона сте могли да ставите у грантове које дајте у ванредним ситуацијама локланим заједницама.

Али то нисте урадили.

Локалним заједницама, погађеним пожарима, опустошене сушама, (вријеме) сте предвидјели свега 500 хиљада марака и заборавили сте да је РС комплетна у ванредној ситуацији.

Хвала најљепше.

Презентираним дискусијама, поред непомирљивих ставова позиције и опозиције, освјетљен је проблем угрожене финансијске стабилности у РС.

НАПОМЕНА: Извјештај је креиран на основу свих, јавности доступних, података о раду Народне скупштине Републике Српске, те интерних анализа и извјештаја. Посебно се захваљујемо Генералном секретаријату НС Републике Српске на челу са г-дином Ранком Карапетровићем Генералним секретаром који је у континуитету омогућавао транспарентан прилив информација о дешавањима са сједница НС РС ка Центрима цивилних иницијатива. Наравно, све активности су у складу са Законом о слободи приступа информацијама, а тражене документе за потребе креирања извјештаја и анализа смо добијали у роковима који су и предвиђени законом.